† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

p224062

Apare bilunar
16 pagini–300 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul IV, Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

DIN SUMAR:

- O invenţie românească: DURREF
  Convorbire cu Dl. inginer Andrei HODODI
  Pag. 8-9
- 600 de ani de la victoria românească de la Rovine
  Pag. 5
- Problema homosexualităţii în viziunea creştină
  Pag. 4
- Din presa israeliană: Guvernul SUA este controlat de evrei!
  Pag. 6
- «Plagiatul» lui Nae Ionescu
  Pag. 10
- Propaganda maghiară şi «Istoria Transilvaniei»
  Pag. 13

„Mişcarea" reflectă în paginile sale preocupările şi frământările Noii Generaţii, contribuind la dezvoltarea curentului de gândire şi acţiune declanşat de tineretul român prin mişcările din 1989-1990.

Pe plan spiritual-religios, „Mişcarea" este o publicaţie **creştină ortodoxă,** *aşezată sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române.*

Ca orientare culturală, „Mişcarea" urmează linia **naţională,** *reprezentată în istoria culturii şi publicisticii româneşti de personalităţi exemplare ca Mihai Eminescu, Nicolae Bălcescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Petre Ţuţea.*

Din punct de vedere politic, „Mişcarea" promovează doctrina **naţional-democrată,** *aşa cum este formulată în documentele programatice ale Mişcării Pentru România.*

Marele între împăraţi, fericitul şi pururea pomenitul Constantin, a fost fiul lui Constanţiu Clor şi al cinstitei Elena. Şi era pe vremea când crudul împărat Diocleţian îşi luase însoţitori, la cârmuirea întinsei împărăţii a romanilor, aşa încât, partea de răsărit a împărăţiei, o cârmuia însuşi împăratul Diocleţian, având, la rândul lui, ca ajutor, pe ginerele său Galeriu, iar capitala era poarta Asiei, Nicomidia. Partea de apus avea ca împărat pe Maximian Hercule, însoţit de fiul său Maxenţiu, iar ca ajutor pe Constanţiu Clor, tatăl Sfântului Constantin şi soţul Sfintei Elena, capitala fiind la Roma. Şi avea Constanţiu, sub stăpânirea sa, întinse ţinuturi: Galia, Spania şi Britania. Dar, pe când în toate părţile împărăţiei, creştinii îndurau cele mai crunte prigoniri, în ţinuturile sale, Constanţiu, nu numai că a oprit orice prigoană împotriva lor, ci, socotindu-i cei mai cinstiţi dintre cetăţeni, îi folosea pe creştini la cârmuirea treburilor împărăţiei.

Deci, murind bunul Constanţiu, în locul lui a venit fiul său, marele Constantin, precum la Roma, în locul lui Hercule, a venit fiul său, Maxenţiu. Şi s-a întâmplat ca Maxenţiu să pornească război contra lui Constantin. Şi istoriseşte episcopul Eusebiu, care a fost duhovnicul lui Constantin, că, plecând în întâmpinarea duşmanului său, împăratul Constantin se ruga, cerând ajutor de la Dumnezeu, înainte de a începe lupta, ştiind că oastea lui este mai slabă decât oastea lui Maxenţiu. Ca răspuns la rugăciunea lui, Constantin a văzut ziua în amiaza mare strălucind pe cer o cruce luminoasă, pe care scria cu slove alcătuite din stele: „Prin acest semn vei învinge!" Iar în noaptea ce a urmat, tot el a văzut în vis pe Însuşi Domnul Iisus Hristos apropiindu-se de el şi îndemnându-l să-şi facă steag ostăşesc cu semnul Sfintei Cruci pe el. Deci, chipul cinstitei Cruci punându-l pe arme, a mers la Roma şi a biruit pe pierzătorul Maxenţiu, care, căzând în râul Tibru, s-a înecat la podul Milvius, în anul 312; şi aşa Constantin a eliberat pe cetăţenii Romei de tirania lui Maxenţiu.

Încredinţat că prin biruinţa lui a fost ajutat de Dumnezeul creştinilor, fericitul Constantin a dat în 313, ca împărat al Romei, o hotărâre prin care a oprit

„Prin acest semn vei învinge!"

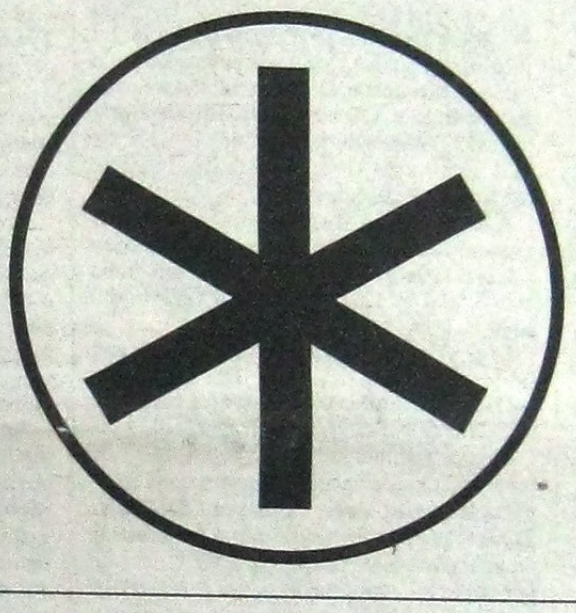

prigonirea creştinilor şi a dat libertate credinţei în împărăţia romanilor. Actul acesta mare se numeşte „Decretul din Milan".

Mai târziu, fericitul Constantin şi-a mutat capitala împărăţiei de la Roma la Bizanţ. Deci a zidit din nou această cetate şi, împodobind-o cu tot felul de palate, ca pe o adevărată nouă Romă creştină numită apoi Constantinopol după numele său. Această cetate a fost adusă de împăratul Constantin lui Hristos, ca o roadă a credinţei sale (330).

Ca împărat al creştinilor, Constantin a arătat multă râvnă şi pentru unitatea credinţei creştine. Şi aceasta s-a văzut pe vremea ereziei lui Arie, cea mai mare rătăcire din viaţa Bisericii lui Hristos. Arie învăţa că Hristos n-a fost Dumnezeu adevărat îmbrăcat în fire de om şi coborât în lume, cum socoteşte dreapta credinţă. Hristos, pentru el, era numai o creatură trimisă să izbăvească omenirea. Şi era mare tulburare în Biserică. Deci, înţelegând că numai prin unitatea credinţei Biserica era un mare sprijin pentru unitatea împărăţiei, marele Constantin a hotărât ţinerea Sinodului de la Niceea, la care el însuşi a fost de faţă. Aici, episcopii din toată lumea creştină au osândit rătăcirea lui Arie şi au mărturisit dreapta credinţă, alcătuind cea mai mare parte din Crez, pe care, de atunci, îl rostim şi noi la orice Sfântă Liturghie.

Şi a fost ajutat Sfântul Constantin şi de evlavia şi râvna mamei sale, pe care împăratul a trimis-o la Ierusalim pentru descoperirea locurilor sfinte din Evanghelii. Şi, descoperind locul Golgotei, al Sfântului Mormânt şi lemnul Sfintei Cruci, împărăteasa a zidit cu împărătească dărnicie Biserica Sfântului Mormânt (Anastasis), biserica din Betleem, pe cea din Nazaret şi alte sfinte lăcaşuri.

Multe alte fapte de folos credinţei lui Hristos au săvârşit marele Constantin şi maica sa Elena, pentru care s-au învrednicit a se numi „Sfinţii cei întocmai cu Apostolii împăraţi". Şi a murit Sfântul Constantin, după ce s-a botezat, la anul 337, cu zece ani în urma mamei sale, Sfânta Elena.

Proloagele. Luna mai în 21 de zile:
pomenirea Sfinţilor, slăviţilor,
de Dumnezeu încoronaţilor
şi întocmai cu Apostolii, marilor Împăraţi
Constantin († 337) şi Elena († 327)

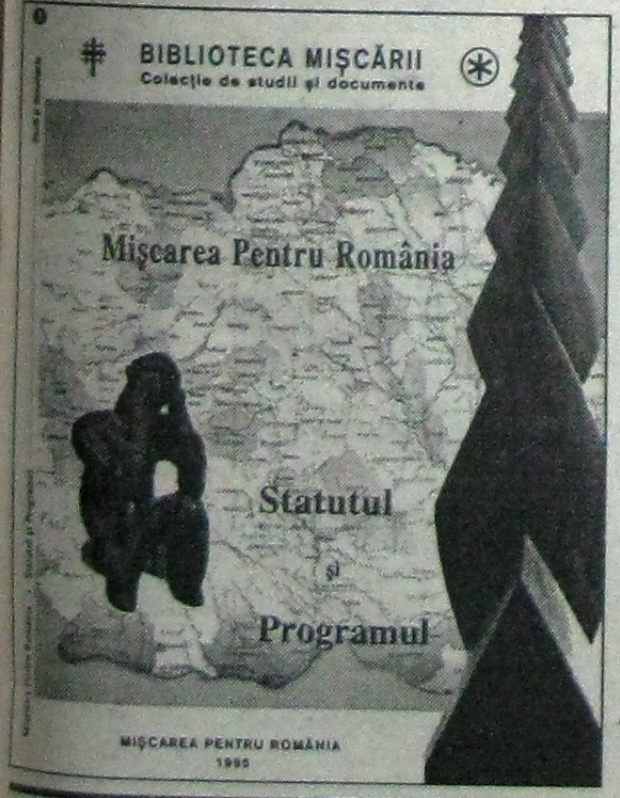

A apărut volumul I al colecţiei de studii şi documente *„Biblioteca Mişcării"*, cuprinzând Statutul şi Programul Mişcării Pentru România.

Cititorii care doresc să intre în posesia lucrării sunt rugaţi să ne anunţe prin poştă, pe adresa redacţiei „Mişcarea". Tirajul fiind redus, vor avea prioritate abonaţii revistei „Mişcarea".

Plata se face prin ramburs, preţul fiind de 2.500 lei plus taxele poştale.

Departamentul Relaţii Publice
al Mişcării Pentru România

Mişcarea 50

Revista „Mişcarea" ajunge astăzi la a cincizecea apariţie.

Puţini sunt cei care ştiu cu ce eforturi s-a clădit această publicaţie. Dar, important este că greutăţile au fost învinse şi, în pofida obstacolelor de tot felul, în pofida, mai ales, a lipsei aproape totale de mijloace materiale, „Mişcarea" s-a răspândit, ducând cu sine un mesaj de înaltă ţinută românească. Prin discursul său de un ridicat nivel moral şi intelectual, prin tăria şi claritatea ideilor formulate, prin diversitate şi efervescenţă spirituală, revista „Mişcarea" s-a detaşat net în peisajul presei noastre de azi.

În numele Mişcării Pentru România, editorul publicaţiei „Mişcarea", le mulţumesc tuturor celor care au contribuit la realizarea revistei şi îi felicit pentru frumoasa lor performanţă culturală şi jurnalistică.

*

Din nefericire, susţinerea revistei – în condiţiile creşterii continue a cheltuielilor de editare – depăşeşte posibilităţile financiare ale formaţiunii noastre. Din aceste motive, îi prevenim pe cititori că este posibil ca, în viitorul apropiat, revista să-şi micşoreze tirajul şi să apară cu un număr redus de pagini.

Nădăjduim însă că vom izbuti cât de curând să strângem fondurile necesare pentru asigurarea unui ritm normal de apariţie şi, cu ajutorul prietenilor şi cititorilor revistei „Mişcarea", vom reuşi să depăşim acest moment dificil.

Marian Munteanu

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

CRONICA EVENIMENTELOR POLITICE

Prin ezitări şi compromisuri – spre sfârşitul celei de-a treia republici

– Până în 1991, lumea politică românească – alt termen n-avem! – era divizată pe chestiunea orientărilor strategice naţionale. Echipa Iliescu pleda pentru o nebuloasă „a treia cale" în interior şi pentru o menţinere a ţării noastre alături de Kremlin. Opoziţia „istorică", în schimb, pleda – ca şi acum - pentru capitalism, democraţie de tip occidental şi integrare euro-atlantică.

Dezmembrarea URSS (august-decembrie 1991) a răsturnat calculele iniţiale ale echipei Iliescu, de unde şi ruptura din FSN-ul originar a grupului oportunist pro-occidental al domnului Roman. La rându-i, Iliescu şi noua-i echipă, câştigând alegerile din 1992, s-a reorientat pragmatic spre vest. Şi, în circa doi ani, a reuşit să recupereze „rămânerea în urmă" faţă de grupul de la Vişegrad: am devenit astfel membri cu drepturi depline la Consiliul Europei, am recăpătat „clauza" în relaţiile cu SUA, am devenit ţară asociată la Uniunea Europeană, ne-am „apropiat" de NATO şi UEO.

De unde această uimitoare capacitate de re-adaptare?

În primul rând, după 1991 a devenit clar că sistemul comunist e mort în Europa.

În al doilea rând, de-acum proprietatea privată, drepturile omului, pluralismul şi primatul Occidentului asupra Estului european au devenit o evidenţă.

În al treilea rând, din interes de grup.

Prin urmare, de-acum încolo, dacă vroiai să rămâi la putere, trebuia – nu-i aşa – să te pliezi abil acestor realităţi. În noile condiţii însă, puterea politică devine efemeră, prin însăşi natura sistemului politic intern: deţii puterea un mandat sau două, dar mai devreme sau mai târziu, va trebui s-o cedezi. Prin alegeri sau în caz de criză gravă. În schimb, cum proprietatea privată re-devine sfântă, adevărata putere înseamnă avere; avere cât mai mare! Curentul spre îmbogăţire anarhică deja începuse. Încât, s-a trecut rapid la canalizarea sa în grupări politice de tip clientelar. Iar adevărata strategie politico-economică internă actuală constă în *transformarea puterii politice*, prelungită după 1989 via PCR – FSN – FDSN – PDSR, *în putere economică*. Încât, contrar lozincilor anti-neocomuniste, realitatea politică actuală rezidă în aceea că foştii comunişti au devenit – prin propria lor înavuţire! – garanţii actualului drum de tip capitalist! Căci o revenire reală la comunism ar presupune tocmai re-naţionalizarea averilor dobândite de foştii comunişti, în primul rând! Pentru a nu mai vorbi de inevitabila lor pedepsire pentru „trădarea de clasă" comisă. Încât, dacă se va mai merge pe mâna anti-neocomunismului domnului Coposu, opoziţia va pierde la urne din nou...

Toate aceste lucruri ca şi capacitatea dovedită a domnului Iliescu de a domina viaţa politică internă, vor fi convins Occidentul că – da! – la Bucureşti este preferabil să tratezi cu omul tare al zilei! Căci, cel puţin formal vorbind, toate „înfăptuirile" în materie de politică externă ale echipei Iliescu - care ar fi umplut de mândrie pe oricare din liderii opoziţiei actuale— tocmai aşa se explică! Apoi, dacă la toate acestea mai adăugăm şi acceptarea principială a despăgubirii integrale a foştilor cetăţeni români de origine evreiască pentru „privaţiunile suferite din partea statului român între 1937-1989", înţelegem mai bine că anul 1995 începuse sub auspicii dintre cele mai favorabile pentru actuala putere.

Chestiunea este însă ce aduce *pentru ţară* toată această „scurtă istorie" a *celei de-a treia republici româneşti*, căci primele două – cea kominternistă (RPR) şi cea încarnată de Ceauşescu (RSR) – am văzut ce ne-au adus!...

Integrarea euro-atlantică – axul actualei politici externe a ţării – presupune, ca prim pas, tot felul de aderări punctuale. Este însă un proces de foarte lungă durată, plin de tot felul de surprize. Noi însă, îmbătaţi de succesul „recuperării" sus-zisei întârzieri, am zis hop înainte de a fi sărit groapa! Căci prin ianuarie, ascultându-l pe dl Iliescu, ai fi zis că – gata! – am şi intrat în Europa! Lume bună, să te ţii de-acum!

A urmat însă duşul rece: mai întâi „simpozionul" de la Atlanta, iar acum celebra 1201 şi presiunile pentru semnarea unui Tratat cu Ungaria profund defavorabil nouă!

Cine şi *cum* va scoate această castană fierbinte din foc, nu ştim. Dar după cum evoluează lucrurile, putem desigur bănui: se va evolua destul de rău. Chiar foarte rău!

După o tevatură patriotard-demagogică de moment, tonul oficialilor noştri a cam dat-o pe scăldatelea deja. Dinspre PD (FSN-Roman) şi PL '93, vin de-acum tot soiul de melodii parşive de sirenă: „că 1201 nu e un pericol", ba, dimpotrivă – ne „asigură" dl Patriciu – „1201 este o mare şansă pentru Basarabia şi Bucovina"! Ca să vezi! Pe vremea când se vorbea de Unirea de la Prut, marele „arhitect" al politicii noastre, citat mai sus, ne propunea cu fermitate: „să ne construim politica cu toate uşile şi ferestrele spre vest şi cu un mare calcan la est"! Pe cine slujeşte şi în numele căror „idealuri", pentru noi e clar de multă vreme...

Realitatea este alta însă: *ţara se află sub şantaj, în prag de dictat* ! Iar similitudinea cu anul 1940 este frapantă! Să nu ne înşele amănuntul că azi Europa este dominată de filonul democratic! Căci, lăsând firmele la o parte, să trecem gardul şi să ne uităm puţin la leoparzi:

– Ca şi în 1940, şi azi centrul şi estul Europei este dominat de puterea germană.

– Ca şi în 1940, relaţiile noastre cu Germania nu ne sunt favorabile. Iar aceasta, în primul rând din vina noastră. Să nu ne înşele vizita dlui Herzog – Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi bagă în traistă – ci să privim la presa germană. Abia ea reflectă fidel *parti-pris*-ul celor puternici din acea ţară.

– Ca şi în 1940, şi azi Budapesta este excelent văzută la Berlin, iar revizionismul maghiar este activ, în plină ofensivă.

– Ca şi în 1940, şi azi ni se cer, voalat, *dar faptic*, două lucruri: *desfiinţarea frontierei noastre de vest* şi retrasarea altor frontiere în centrul Transilvaniei. Căci ce altceva să însemne „spiritualizarea" frontierei româno-ungare?! Şi ce alta să însemne „zone cu statut special", dacă nu o *hartă* şi *frontiere* („interne", ni se spune!) pentru delimitarea sus-ziselor zone?! Şi, mă rog, dacă frontiera se „spiritualizează", la ce să mai facem numitele „zone"?! Este clar că – aidoma anului 1940 – partea maghiară, dar şi sponsorii ei din Occident, nu urmăresc ceea ce proclamă – drepturi pentru minorităţi etc. – ci *modificarea actualului statut politic al Transilvaniei*, ca prim pas pentru dezmembrarea ţării!

– Ca şi în 1940, şi azi – pentru a nu omite, poate, esenţialul! – ţara este dezbinată, confuzionată şi agresată psihologic la bază şi condusă la vârf de o clasă politică coruptă, deşănţată!

Aceasta este realitatea nudă. Prin raport cu cea din anul 1940, ea este simetrică prin cererile imperative şi echivalente cu raptul de atunci; simetrică cu pârghiile geopolitice puse azi la lucru: cu dezbinarea şi confuzia internă; cu găunoşenia şi puţinătatea de voinţă şi simţire românească a celor ce – fără onoare! – ne conduc.

Apoi, să ne uităm o clipă la conjunctura din vecini. Cehoslovacia s-a dezmembrat paşnic, dar dacă la aceasta adăugăm repunerea pe tapet la Bonn a chestiunii germanilor „sudeţi", faptele ne amintesc de trecut... Slovacia este acum independentă, dar dacă adăugăm că acum este ameninţată explicit să fie redusă la ceea ce fusese la 1940, pe vremea monseniorului Tiso, tot la anul 1938 zboară gândul. Apoi Iugoslavia, ţara menită de propria-i istorie şi împletire multi-etnică să fie şi să rămână un stat federal, este dezmembrată şi martirizată ca pe vremea celui de-al doilea război, plus televiziunea internaţională producătoare de criminale confuzii. La ce să te gândeşti tu, ca român, când ştii istoria şi vezi toate aceste tragedii? Să fie tot acest sinistru „omagiu" adus politicii gen Ribbentropp-Molotov un simplu rezultat al hazardului istoric, acum la împlinirea a cincizeci de ani de la înfrângerea Germaniei?! Sau opera unor minţi dereglate?!...

Ştim, la Strassbourg sunt oameni capabili să-şi aplice metodic şi planuri şi idei. Tot ceea ce se întâmplă acum în această zonă ne este prezentat în numele ideii de „apropiere a locului de luare a deciziei de omul de pe stradă". Dar ce „apropiere" să fie aceasta, când tot soiul de „comitete şi comiţii" îţi trimit „directive" – menite practic să-ţi aprindă ţara – de la două mii de kilometri, ca odinioară faimosul Komintern! Ce fel de „apropiere" şi ce fel de standarde „democratice" pot justifica somări imperative îndreptate împotriva unor constituţii sau legislaţii aprobate deja prin referendum popular?! Redevenim, noi, cei din Estul Europei, după 50 de ani de experimentări comuniste, poligonul unor altor încercări ale unei nenumite confrerii de tip supra-statal?!

Şi tot la Strassbourg ni se argumentează cu „tradiţia istorică"! Păi, vreme de 800 de ani de stăpânire maghiară a existat o unică „tradiţie" acolo: oprimare naţională, socială şi religioasă. Şi numai două căi s-o întrerupi: maghiarizarea sau lupta făţişă! Să revenim la ele?! Şi la ce bun; şi cu ce preţ?!...

E clar, Consiliul Europei a devenit pe faţă un imens pat al lui Procust pentru „noua Europă"! Eşti prea lung, te tai! Eşti prea scurt, atunci te mai lungesc niţel! Vrei să nu îţi curgă sânge? Atunci apleacă-ţi capul în piept şi adună-ţi picioarele sub tine! Aceasta să fie oare „Europa" mult visată?!

Nu ne facem iluzii. Modestele noastre observaţii pot fi lesne ignorate; după cum ele pot fi la fel de uşor taxate în fel şi chip. Amintim însă cititorilor noştri că doamna Thatcher, cu numai cinci ani în urmă, avertizase Strassbourg-ul că riscă să devină o maşinărie tehnocrat-birocratică care-şi va pierde contactul cu omul de jos, cu nevoile şi aspiraţiile lui, trădând natura intimă a ceea ce în Occident se numeşte cu atâta mândrie – încă – „pluralismul democratic"...

Independent de cazul românesc care ne doare, este clar că la Consiliul Europei sunt deja două categorii de state: membrii vechi şi noii veniţi. Aceasta, în plus de mai clasica şi obiectiva dihotomie: state mari şi state mici. În funcţie de toate acestea se şi conturează o vastă zonă în centrul şi estul Europei, unde influenţa germană creşte an de an, văzând cu ochii. Iluzia anglo-britanică a unui Maastricht menit în primul rând să desfiinţeze marca germană – acest echivalent modern al Wermacht-ului de odinioară – va fi curând supusă încercării. Şi ce s-ar întâmpla în caz de eşec?...

Să nu se poată oare ca, din toate acestea, o diplomaţie românească care, nu mai departe decât în 1962-1963 a dat peste cap planurile Valev de dezmembrare a României, să contureze o linie de apărare în faţa actualului pericol? Să ne temem chiar atât de mult de o politică de neutralitate reală şi activă, deschisă spre toţi aceia care ne acceptă aşa cum suntem?!...

Lumea politică românească – citeşte partidele subsumate actualului „sistem" încă în formare – a început să se mişte. Mai altfel decât până acum. PDSR-ul vorbeşte de o reevaluare a costului actualelor sale alianţe de guvernare, cu referire directă la efectul extern defavorabil. Se gândeşte domnul Năstase la o altă alianţă? Cu cine, cu ce finalitate?...

PD(FSN) Roman, PDSR(Cunescu), PAC, PL'93 şi UDMR s-au întrunit recent. Ce îi apropie, pricepem; iar ce pun la cale vom vedea cât de curând.

Convenţia Democratică, exceptând bunăoară poziţia foarte bună a domnului Radu Vasile la Pro-TV, rămâne la mijloc şi relativ tăcută. De ce? Aşa îşi „pregăteşte" candidatura pentru 1996 dl Constantinescu, adică tăcând?!...

Între timp, zilele aleargă. Încât, dacă nu se va alcătui o alternativă la actuala politică externă intrată într-un grav impas, sfârşitul actualei republici – numită mai sus „cea de-a treia" – devine inevitabil. Dacă nu la soarta ţării, măcar la acest mic amănunt să se reflecteze acolo, „sus"! Căci, ca şi la 1940, istoria nu-i iartă pe cei ezitanţi şi înclinaţi la un permanent compromis...

Dr. Corneliu DIDA

Vizita de stat a Preşedintelui Germaniei, prof. dr. Roman Herzog

Între 15-17 mai 1995, Preşedintele Germaniei, dl Roman Herzog, va efectua o vizită oficială în România. Oferim în continuare câteva date despre distinsul oaspete, aşa cum ne-au fost transmise de Ambasada Germaniei.

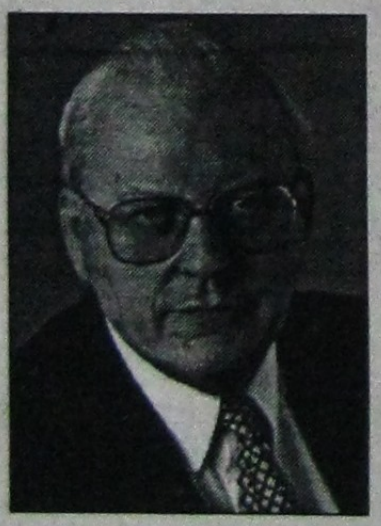

Născut la 5 aprilie 1934 la Landshut / Bavaria; evanghelic, căsătorit, doi fii.
1957. Primul examen de stat în ştiinţe juridice după studii de drept la München.
1958. Obţine titlul de doctorat la München.
1958 - 1964. Asistent la Universitatea din München.
1961. Al doilea examen de stat în ştiinţe juridice.
1964 - 1966. Conferenţiar la Universitatea din München.
1966 - 1969. Profesor de drept constituţional şi politologie la Universitatea liberă din Berlin.
1969 - 1973. Profesor de teoria statului şi ştiinţe politice la Şcoala superioară de administraţie din Speyer; 1971-'72 rector.
1971 - 1980. Preşedintele Camerei pentru responsabilitatea publică a Bisericii evanghelice din Germania.
Din 1972. Membru plin al Sinodului Bisericii Evanghelice din Germania.
1973 - 1978. Împuternicit al landului Renania-Palatinat pe lângă guvernul federal.
1978 - 1980. Ministru al culturii şi sportului al landului federal Baden-Württemberg.
1978 - 1983. Preşedinte federal al Cercului de lucru evanghelic al UCD/UCS.
1980 - 1983. Membru al Parlamentului de land din Baden-Württemberg şi ministru de interne al landului.
1983 - 1987. Vicepreşedinte al Tribunalului Constituţional Federal.
1987 - 1994. Preşedinte al Tribunalului Constituţional Federal.
Din 1994 – Preşedintele Republicii Federale Germania.

(Redacţia)

În atenţia prietenilor braşoveni

În zilele de 19 şi 26 mai a.c., la Sala Medicilor din Piaţa Sfatului, nr. 27, vor avea loc două manifestări organizate de Uniunea Braşov a MPR. Vineri, 19 mai, ora 17, Grupul „Avram Iancu" va prezenta un documentar video cu privire la Francmasonerie. Vineri, 26 mai, ora 17, Grupul ASTRA va susţine o conferinţă cu subiectul: *„Structurile supranaţionale. Forme mascate de agresiune politică şi economică asupra statului naţional."*

Mişcarea Pentru România – Uniunea Braşov

PARLAMENTUL VĂZUT DIN INTERIOR

Mea culpa

După 22 Decembrie 1989 am avut şi eu ocazia să intru în câteva din casele de la Şosea, din Primăverii, în care locuiseră unul sau altul din foştii nomenclaturişti. Să tot stai în asemenea case!... Şi m-am pus în pielea unui asemenea nomenclaturist care, drept răsplată pentru serviciile aduse partidului şi clasei muncitoare, era mutat, la un moment dat al biografiei sale, de la bloc la Şosea, în vilă. Cu nevastă, cu soacră, cu copii, cu tot ce avea! Şi mi-am dat seama că un astfel de tovarăş nu mai avea încotro: trebuia să facă orice pentru a merita, în continuare, să locuiască la vilă. În mecanismul sufletesc (am voie să folosesc acest cuvânt?) al activistului comunist de rang mai înalt, care se finaliza, ca expresie, prin totala ascultare faţă de superiorii săi şi faţă mai ales de *tovarăşu'*, cred că un rol determinant l-a jucat şi teama de a nu pierde privilegiul unei locuinţe în care, de cum îi păşeşti pragul, te simţi alt om!... Uiţi de şedinţe, uiţi de umilinţele slujbei, uiţi de ţicăloşiile la care te faci părtaş şi te bucuri de răsplata spaţiului care te transformă din tovarăş în domn! În stăpân! În om!

Firește, în chestiunea aceasta sunt definitiv marcat de cei douăzeci de ani petrecuţi, ca student şi ca profesor, în „camere mobilate". În situaţia asta mă aflam şi când mi s-a născut primul copil. Abia apoi am reuşit să pun mâna şi eu pe un apartament, adică să-l cumpăr, cel în care locuiesc şi azi. La data aceea, în toamna lui 1980, nu mai era pentru nimeni o problemă să-şi cumpere ori să primească de la stat un apartament. Astfel că nu am resimţit dobândirea, în fine, a unei locuinţe, ca pe o ispravă deosebită. Obosisem de atâta aşteptare... N-am mai avut putere să mă bucur.

Aşadar, poate greşesc, poate exagerez şi poate că aşa s-a nimerit şi nu a fost premeditat, dar cred totuşi că Ceauşescu, viclean şi calculat în tot ce făcea, aşa cum ne place să ni-l închipuim, făcuse din locuitul la Şosea, în vilele gospodăriei de partid – făcuse aşadar din acest privilegiu o piesă de bază a strategiei de partid, a politicii de cadre!

Nu era uşor să fii în activul de partid, să fii nomenclaturist! Nici pe departe nu era atât de uşor ca azi! De ce, totuşi, era aşa de mare înghesuiala la porţile Comitetului Central? Eu cred că în primul rând pentru o locuinţă la Şosea, cât mai aproape de bulevardul Primăverii! În strategia de partid amintită conta extrem de mult faptul că aceste locuinţe de vis nu puteau fi cumpărate, nu exista nici o posibilitate de a te asigura că vei rămâne în acea locuinţă până la capăt, adică atâta cât ai chef! Această nesiguranţă trebuie că-i muncea cumplit pe bieţii locatari!

Nu mă îndoiesc că fiecare dintre cei care locuiau în vilele gospodăriei de partid şi-a pus problema problemelor pentru ei: cum să facă să devină proprietar al vilei în care locuia? Mi se pare absolut normal şi cu totul firesc ca ei să-şi fi dorit din toată inima să devină proprietarii minunatelor locuinţe! Care dintre noi n-ar fi fost săgetat de acest gând?!

La această fierbinte aspiraţie răspunsul venea rapid şi descurajator: *nu se poate*! De ce? Pentru că nu vrea Ceauşescu! Pentru că nu era conform eticii şi moralei comuniste!

De la acest răspuns mai este un pas până la ideea că atâta vreme cât trăieşte Ceauşescu nu există nici o nădejde să te faci proprietar de vilă la Şosea!

Unii, mai înzestraţi intelectual, au făcut şi pasul următor, raţionând astfel: cu cât dispare mai repede Ceauşescu, cu atât mai repede voi putea deveni proprietarul locuinţei în care sunt doar chiriaş!

Aceasta, cred eu, este una din explicaţiile faptului că la căderea lui Ceauşescu s-au grăbit să dea o mână de ajutor şi mulţi dintre cei pe care răposatul i-a omenit cu o locuinţă la Şosea. O asemenea locuinţă avea defectul lucrului făcut pe jumătate: stăteai în casă, în ce casă!, şi nu era a

Home, sweet home...

ta! Era a partidului, a poporului! Adică a nimănui! A nimănui şi a tuturor, numai a ta nu!... Mai-mai să mi se facă milă de bieţii oameni!...

La început, căderea lui Ceauşescu (dar de ce a trebuit, oameni buni, să-l mai şi omorâţi?!) părea că va antrena golirea vilelor de foştii chiriaşi, de foştii membri ai CC şi de ceilalţi tovarăşi cu munci de răspundere. De ochii lumii, câţiva chiar au fost evacuaţi! Vreo doi-trei! Restul sunt, bine-mersi mai departe la aceeaşi adresă de dinainte de '89. Dar nu s-ar putea spune că pentru aceştia Revoluţia din decembrie nu a adus nici o schimbare! Dimpotrivă, se pare că în primul rând pentru ei se va produce schimbarea cea mai importantă, căci, iată, în curând ei vor înceta să mai fie chiriaşi, se vor transforma în proprietari ai vilelor, ai mult jinduitelor vile de la Şosea!

S-a hotărât asupra acestei reparaţii istorice în Camera Deputaţilor, care a finalizat propria sa variantă a legii caselor naţionalizate. O variantă mult îmbunătăţită faţă de cea ieşită prin hocus-pocus de la Senat. Zic „hocus-pocus" cu gândul la felul cum s-au numărat voturile. Dar, chiar aşa, fraudulos votată, legea în varianta Senatului este un monument de bun simţ în comparaţie cu varianta propusă de Camera Deputaţilor. Acum, când scriu aceste rânduri, încă nu s-au pus la vot întreaga lege, care, organică fiind, are nevoie de votul a jumătate plus unu din totalul deputaţilor şi nu este exclus ca legea să cadă, cum s-a întâmplat şi cu codul penal... Ar fi minunat să nu fie acceptat textul atât de cinic al variantei din Cameră!

În varianta Senatului, după ce se proclamă principiul vânzării caselor naţionalizate la actualii locatari, adică la chiriaşi, se vine cu excepţia: a acelor locuinţe care, prin excedent de spaţiu şi amenajări speciale, întrunesc atributele unei locuinţe de lux, în această categorie intrând şi vilele de la Şosea. La Senat, deci, nu s-a îngăduit vânzarea acestora. La Camera Deputaţilor nerușinarea a mers până la capăt! Se vinde tot!

Evident, nu cred că în chestiunea bunurilor naţionalizate de comunişti se poate proceda la o *restitutio in integrum*. Aşa cum aceasta nu a fost posibilă în agricultură, cu pământul naţionalizat, la fel nu se poate face restituirea integrală nici a caselor. Există categorii de case care nu mai pot fi restituite foştilor proprietari, există categorii de proprietari pe care această lege ar trebui să-i excludă de la orice reparaţie, aşa cum există şi categorii de chiriaşi cărora nu li se cuvine să se facă proprietari!

Este evident că legea ce e pe cale să iasă din Parlament nu este o lege dreaptă, justă! Ea nu urmăreşte să sporească coeficientul de împlinire în România a statului de drept! Ea urmăreşte două lucruri care nu au nici o tangenţă cu actul legislativ corect desfăşurat!

Mai întâi, să-i faci proprietari de vilă pe cei ce le-au dobândit odată cu funcţia politică! Funcţia a fost sacrificată, abandonată, dar nu şi vila! S-a dus dracului şandramaua comunistă, dar vilele au rămas în picioare! Doar pentru ele s-a făcut revoluţia!... Adică privatizarea, reforma şi toate celelalte cu care îi amăgim pe proşti! Mulţi, dar proşti!...

În al doilea rând, e vorba de un calcul electoral: chiriaşii reprezintă un număr mai mare de voturi decât foştii proprietari!... Iar alegerile bat la uşi!

Nenorocirea este că, în mare parte şi din pricina unor gazetari iresponsabili, s-a ajuns la o politizare totală a chestiunii caselor naţionalizate! S-a ajuns mai întâi la punerea faţă în faţă a actualilor chiriaşi de o parte a baricadei, iar de partea cealaltă a foştilor proprietari, ca tabere adverse, pentru ca imediat partidele aflate la guvernare să se constituie într-un „partid" al chiriaşilor, opoziţiei rămându-i să-i reprezinte pe foştii proprietari.

Această simplificare, prin considerarea în bloc atât a chiriaşilor, cât şi a proprietarilor, este principala carenţă a legii. De-o fi să cadă totuşi această lege, situaţia caselor naţionalizate va trebui reglementată printr-un studiu atent al situaţiei existente, studiu care să amănunţească toate categoriile de situaţii în care se află casele naţionalizate. Nu mă împac cu gândul că această lege, aşa cum arătă acum, nu a catadicsit să ia în consideraţie că printre foştii proprietari se află unii care au fost scoşi din casele lor pentru a fi deportaţi sau închişi. La fel cum există o categorie de chiriaşi care şi-au ales casa în care să locuiască şi din care să fie alungaţi proprietarii. Chiriaşi care s-au făcut peste noapte stăpâni nu numai în casa celui alungat, ci şi în mobila şi lenjeria şi vesela şi tot ce mai avea în casă fostul exploatator! Mi-e ruşine să fac parte dintr-un parlament care-i include în categoria „chiriaşi" pe aceşti bandiţi!

De asemenea, situaţia caselor naţionalizate nu poate fi reglementată fără o lege fermă şi clară a chiriaşilor, lege care să apere drepturile acestora, spre a nu ajunge chiriaşii la bunul plac al proprietarilor.

S-ar mai putea adăuga multe şi mărunte amendamente la o lege a caselor naţionalizate. Ele ar fi utile în măsura în care iniţiatorul ar avea *voinţa* de a repara suferinţele celor deposedaţi cândva de casa lor şi de a curma spaimele actualilor chiriaşi, care, totuşi, în casa în care locuiesc de ani de zile se simt la ei acasă. Dar legea ar trebui să dovedească intenţia clară a legiuitorului de a ţine cumpăna justiţiei în echilibrul dorit. Această intenţie lipseşte însă. Şi asta e foarte clar în legea ce dă să iasă în lume pentru a o urâţi şi mai mult! Lumea noastră românească, săraca de ea!...

Ion COJA

P.S. Lăsând la o parte orice încercare de a pătrunde în psihologia celor implicaţi şi luând în calcul numai faptele, devine clar că Nicolae Ceauşescu şi ai săi nu au îndrăznit să ducă abuzul naţionalizării până la acest capăt al neruşinării post decembriste dincolo de care nu ne putem imagina ceva mai odios. Pe vremea lui Ceauşescu ajunsesem la concluzia că „mai rău nu se poate". Eram optimist. Şi iată că se poate şi mai rău, dar cu o condiţie: fără Ceauşescu!... Greşesc? *Mea culpa* să fie!

Conferinţă MPR la Târgu-Mureş

La invitaţia grupului „Horea", dl Marian Munteanu, Şeful Mişcării Pentru România, a conferenţiat sâmbătă 6 mai în oraşul Târgu Mureş. Sala Casei de Cultură Mihai Eminescu, în care a avut loc manifestarea, a fost plină, tema

anunţată – *„Forme de agresiune antinaţională. Metode şi tehnici de contracarare"* – suscitând interesul atât al publicului cât şi al presei mureşene.

Dl Munteanu a vorbit despre elementele de *stabilitate* fundamentale pentru fiinţa umană, singurele care-i pot asigura acesteia *libertatea:* factorul *identitar* (luându-se în discuţie problema identităţii personale şi colective – indisolubil legate) şi ideea de *proprietate*, deopotrivă personală şi comunitară. Faţă de aceste elemente fundamentale şi faţă de instituţiile, tradiţiile, normele în care ele s-au materializat, s-au dezvoltat, în decursul timpului, forme variate de agresiune. Cele *directe* au devenit tot mai subtile, mai rafinate şi mai eficace, pe măsură ce agresiunea a crescut în intensitate, iar obiectivele ei în importanţă.

Scopul major al agresiunilor de toate genurile cu care se confruntă *astăzi* societăţile este tocmai *destrămarea societăţilor naţionale*, ţintă tot mai vizibilă pentru observatorul atent şi care caută a fi informat.

Soluţiile principale propuse de vorbitor pentru contracararea activităţilor dezagregante rezidă în întărirea *familiei* şi a *corpurilor profesionale*, în *formele de asociere* a oamenilor cu năzuinţe comune şi în *cucerirea puterii politice* de către o elită devotată realmente *intereselor naţionale*. Dimensiunea creştină, a subliniat conferenţiarul, trebuie să stea însă la baza oricărei soluţii imaginabile.

Numeroasele întrebări din sală, formulate la sfârşitul expunerii şi dezbaterile care au urmat au dovedit efectivul interes al auditoriului faţă de chestiunile propuse.

Luana BRAIA

P.S. Conferinţa a stârnit reacţii prompte în cele două principale cotidiene locale, „Cuvântul liber" şi „24 de ore". Dacă cel dintâi a relatat corect despre desfăşurarea manifestării, celălalt s-a menţinut pe aceeaşi linie de calomniere şi denigrare a formaţiunii politice MPR, a liderului ei şi a publicaţiei „Mişcarea".

Marian Munteanu va fi operat la Budapesta

Dr. Eva Csorba de la Spitalul Szent Istvan a declarat corespondentului Agenţiei MEDIAFAX la Budapesta că, miercuri sau joi, îl va opera pe Marian Munteanu, victimă a accidentului feroviar de la Dragoş Vodă. Medicul a adăugat că Munteanu, care a suferit arsuri în proporţie de 75-80% din suprafaţa pielii în urma coliziunii şi incendierii vagonului de călători în care se afla, cu vagoanele trenului de marfă deraiate pe 12 aprilie, va suporta 8-10 intervenţii chirurgicale. Operaţiile nu conferă certitudinea supravieţuirii pacientului, deşi organismul său este, în general, sănătos. Marţi, starea bărbatului era în continuare critică.

Dr. Csorbo a estimat că, chiar dacă Marian Munteanu va supravieţui intervenţiilor chirurgicale, va rămâne cu infirmităţi grave, care nu îi vor mai permite să lucreze.

MEDIAFAX

Articol apărut în publicaţia braşoveană „Transilvania Expres", nr. 4 (94), din 20 aprilie 1995, p. 4

Politica presei

Prezentăm alăturat un exemplu grăitor (din cele multe) pentru felul în care înţeleg numeroşi ziarişti să-şi „informeze" cititorii. Obiectivul dezinformării este evident şi orice comentariile sunt de prisos.

Prezentăm de asemenea şi *Comunicatul* transmis întregii mass-media, la data de 20 Aprilie 1995, de către Departamentul Relaţii Publice al MPR. Încălcând orice norme ale deontologiei profesionale, agenţiile de presă sau publicaţiile care au lansat şi întreţinut confuzia au refuzat să aducă lămuririle cuvenite.

Comunicat

În ultimul timp au apărut în mass-media informaţii referitoare la o persoană cu numele Marian Munteanu, accidentată în catastrofa feroviară de la Dragoş-Vodă şi internată ulterior într-un spital din Budapesta. Folosindu-se de o coincidenţă de nume, unele publicaţii au lăsat să se înţeleagă că persoana în cauză ar fi liderul organizaţiei noastre.

Exprimându-ne şi pe această cale profunda compasiune pentru toţi cei care au avut de suferit în urma tragicului accident, facem precizarea că dl. Marian Munteanu, Şeful Mişcării Pentru România, nu se numără printre victimele accidentului menţionat.

Este regretabil că unele organe de presă, animate probabil de obscure interese politice, utilizează fără scrupule suferinţa oamenilor pentru dezinformarea opiniei publice.

Departamentul Relaţii Publice al Mişcării Pentru România

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

*Simbol, analogie, antinomie şi anagogie**

În Ortodoxie întreaga artă are caracter simbolic. Simbolul este un obiect, o imagine, un semn figurativ, un cuvânt, o fiinţă ce reprezintă în mod indirect, în cazul unei convenţii determinate şi în virtutea unei corespondenţe de tip analogic, un alt obiect, o altă fiinţă, o idee, o noţiune, o calitate, un sentiment, o acţiune sau orice altceva. Simbolul este un substitut. El reprezintă, exprimă şi semnifică. El are capacitatea de a *transmite* ceva dintr-o altă realitate. Transmiterea are caracter succint, incomplet. Transmiterea dezvăluie caracterul raţional şi comunicabil al lumii.

Lumea în ansamblul ei are o existenţă raţională, ce poate fi descoperită în cadrul experienţei umane şi a dialogului interuman. Învăţătura ortodoxă subliniază în mod deosebit faptul că lumea ca operă raţională a Lui Dumnezeu a fost creată pe măsura raţiunii umane în progres continuu. Raţionalitatea lumii are virtualităţi infinite.

După doctrina ortodoxă, lumea naturală perceptibilă prin simţuri, cognoscibilă sub numeroase aspecte şi comunicabilă parţial în structurile logice ale limbajului, este un simbol al lumii suprarraţionale. Lumea, omul, creaţiile sale ştiinţifice, artistice, tehnice, instituţionale constituie mediul prin care se comunică ceva de dincolo de ele. În lume şi în om, ca chip care tinde spre desăvârşire, Dumnezeu Se comunică prin revelaţie naturală. Pe cale raţională şi pe cale simbolică omul poate contempla măreţia, bunătatea şi continua creaţie divină. Deşi este limitat, spiritul uman urmăreşte consecvent „raţiunile" lucrurilor. De aceea teologia dogmatică ortodoxă este şi simbolică. Lumea naturală ca simbol al lumii suprarraţionale este inepuizabilă în sensuri şi semnificaţii. Teologia dogmatică şi simbolică ortodoxă ne duce spre aceste sensuri. Lumea naturală ca simbol comunicabil al lumii suprarraţionale, ca realitate raţională sesizabilă în cadrul experienţei umane, ne solicită prin descoperiri inepuizabile în planul semnificaţiilor.

Credinţa, trăirea, puterea de judecată, sentimentul, conştiinţa, dorinţa contribuie la completarea cu elemente noi a referinţelor la existenţă proprii simbolurilor. Capacitatea de semnificare a simbolurilor este universală. Simbolul este incompatibil cu accidentalul, insignifiantul, inexpresivul, contingenţa banală. El este una din cele mai elevate modalităţi de cunoaştere şi comunicare.

Pentru ca simbolul să existe, e necesar ca analogia pe care el se bazează să fie sesizabilă. Desemnând identitatea de raporturi, respectiv asemănarea (similaritatea) dintre realităţi disjuncte, analogia poate fi substanţială sau structurală. De aceea simbolul face posibilă exprimarea unor realităţi pur spirituale, a unor idei abstracte de maximă generalitate cu ajutorul unor cuvinte, obiecte sau imagini care aparţin lumii fizice. În acest sens simbolul nu este un „obiect" pur şi simplu, ci totdeauna un „supraobiect", care ne trimite spre arcanele lumii. El este o realitate paradoxală, pentru că ni se impune prin aspecte sesizabile, perceptibile, dar şi prin variate principii ascunse.

Întrucât Dumnezeu este de necuprins, cunoaşterea nemărginirii divine este conformă cu capacitatea limitată de a cugeta şi de a simţi a omului.

Cunoaşterea teologică este fundamentată analogic. Ea corespunde, pe de o parte – Revelaţiei, pe de alta – evoluţiei spirituale a oamenilor. Ea este totodată o cunoaştere antinomică în sensul că între definiţiile noastre formale şi misterul de necuprins al Lui Dumnezeu Sfânta Treime există o permanentă inadecvare. Cunoaşterea antinomică e utilă totuşi pentru că evită raţionalismul conceptual excesiv, respectiv pretenţia de a definitiva logic conţinutul unor noţiuni teologice.

Înfăptuită analogic şi antinomic, teologia ne duce pe cale raţională spre nemărginirea Lui Dumnezeu. În acest sens Sf. Maxim Mărturisitorul arată în „Cele patru sute de capete despre dragoste": *„Mai întâi se minunează mintea, gândindu-se la nemărginirea Lui Dumnezeu în toate privinţele şi la acel ocean nestrăbătut şi mult dorit. În al doilea rând se uimeşte, întrebându-se cum a adus toate lucrurile din nimic la existenţă. Dar precum **«măreţia Lui nu are margine»** (Psalmi 144, 3), la fel **«înţelepciunea Lui nu poate fi iscodită»** (...). Într-o anumită privinţă Dumnezeu şi cele dumnezeieşti pot fi cunoscute; în altă privinţă nu pot fi cunoscute. Poate fi cunoscut prin cele din jurul Lui; dar nu poate fi cunoscut în ceea ce este El Însuşi"* (IV, 1 şi 7, în „Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii", ediţia a II-a, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p.124-125).

Cunoaşterea antinomică şi cunoaşterea analogică implică necesitatea de a utiliza simbolurile. La rândul lor simbolurile ne descoperă ceva esenţial şi profund pe calea *catafatică* şi *apofatică* a cunoaşterii noastre în teologie. *„Dacă recunoaştem*, arată părintele episcop Kallistos Ware, *că Dumnezeu este incomparabil mai mare decât tot ceea ce putem spune sau gândi despre El, devine necesar să ne referim la El, nu numai prin afirmaţii, în mod direct, ci şi prin reprezentări şi imagini. Teologia noastră este în mare măsură **simbolică**. Numai simbolurile nu sunt suficiente pentru a reda transcendentul şi «alteritatea» Lui Dumnezeu. Pentru a pune în evidenţă acest «mysterium tremendum», trebuie să folosim atât propoziţii negative cât şi afirmative, spunând mai degrabă ceea ce nu este Dumnezeu decât ceea ce este"* (în „Ortodoxia, Calea dreptei credinţe", colecţia Trinitas, Editura Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, Iaşi, 1993, p. 14-15).

Analogia, ca şi simbolul, este, aşadar, foarte departe de a epuiza fiinţa la care se referă. Chiar în Revelaţie, Dumnezeu rămâne transcendent, absolut, tainic, nerevelat, inefabil. Analogia are caracter limitat.

Şi cunoaşterea teologică fundamentată analogic, antinomic şi simbolic are caracter limitat. Nici un semn, nici un sistem de semne, nici o reuniune de simboluri, nici o construcţie teologică, nici o încercare teoretică nu poate comunica integral nemărginirea Lui Dumnezeu şi, în consecinţă, bogăţia sacramentală a Bisericii Ortodoxe ca instituţie divino-umană.

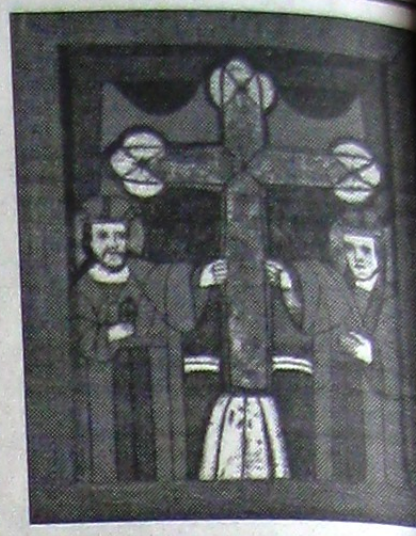

Sfinţii Constantin şi Elena
– icoană pe lemn, Transilvania, sec. XIX –

Conştiinţa acestei limite susţine *anagogia*, respectiv ridicarea sufletului pe cele mai înalte culmi ale contemplaţiei mistice. Dincolo de forma simbolului distingem un sens spiritual. Analogia evoluează şi devine anagogie.

Mihail DIACONESCU

* Fragment din lucrarea în pregătire „Prelegeri despre estetica Ortodoxiei"

PROBLEMA HOMOSEXUALITĂŢII ÎN VIZIUNEA CREŞTINĂ

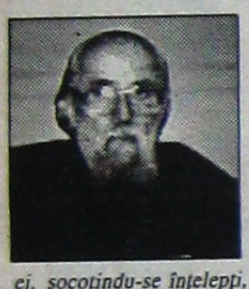

Adresându-se din Corint Romanilor la anul '58, Sf. Apostol Pavel atacă în primul capitol problema ideologică şi practică a păgânismului greco-roman, aşa cum se teoretiza şi se practica religia mai ales în lumea cultivată. Despre poporul de rând spune că *„păgânii care nu au lege fac din fire ale legii"* (Rom. 2, 14-15). Pe înţelepţi însă îi acuză că, deşi: *„L-au cunoscut pe Dumnezeu din creaturi, ei, socotindu-se înţelepţi, au ajuns nebuni, schimbând slava lui Dumnezeu cu asemănarea chipului omului stricăcios...; au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună şi s-au închinat şi au slujit făpturii. Pentru aceea Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci femeile lor au schimbat firească rânduială cu cea împotriva firii; asemenea şi bărbaţii, lăsând rânduiala cea după fire a părţii femeieşti, s-au aprins în pofta lor unii pentru alţii, săvârşind ruşine şi luând în ei răsplata cuvenită lor... Au ajuns născocitori de rele, (fiind astfel) vrednici de moarte, (şi încă şi mai vinovaţi) pentru că nu numai că fac ei acestea, ci le şi încuviinţează celor ce le fac"* (Rom., 1, 18-32).

În a doua jumătate a secolului al IV-lea, unul dintre cei mai mari Sfinţi Părinţi ai Bisericii creştine, Sf. Ioan Gură de Aur (Hrisostom), cu adânca lui trăire în Hristos, cu vastele cunoştinţe ale culturii greceşti şi profunda cunoaştere a Sfintei Scripturi, cu talentul său didactic, pedagogic şi oratoric, a comentat Epistolele Sfântului Apostol Pavel, începând cu cea *„către Romani"*, respectiv cu cap. I de care ne ocupăm şi a cărui explicare o vom reda cât mai sumar, uneori prelucrată, ţinând seama de spaţiul restrâns al unui articol pentru mass-media.

Pătrunzând ca nimeni altul în rodnica şi ziditoarea concepţie paulinică, Sf. Părinte prinde sub farul analizei sale doctrina pe care au avut-o noii veniţi la creştinism din rândurile greco-romanilor, acuzând vehement şi explicit pe îndrumătorii lor spirituali că „iau nedreptatea drept adevăr", „adevărul nefiind decât unul" şi avertizând că „vine mânia lui Dumnezeu împotriva fărădelegii şi nedreptăţii..." (versetul 18). Şi aceasta pentru că, deşi „le-a arătat cele nevăzute, care se văd de la facerea lumii prin făpturi, ei nu L-au slăvit pe Dumnezeu, ci s-au rătăcit în gândurile lor...; zicând că sunt înţelepţi, au ajuns nebuni" (verset 19-22). Savanţii lumii greco-romane „au ignorat pe Dumnezeu, creatorul universului, imputa Sf. Gură de Aur, n-au vrut să ia aminte la „armonia universului", să observe că „toate sunt supuse ordinei şi, prin frumuseţea şi măreţia lor, vorbesc despre Creatorul lor." În faţa acestui adevăr de necontestat, „nu l-au slăvit ca pe un Dumnezeu şi nu i-au dat mulţumire" (v. 21), ci „slava au atribuit-o lemnelor şi pietrelor", accentuează Sf. Ioan, pe când sciţii şi barbarii, deducând frumuseţea lui Dumnezeu numai din aspectul lucrurilor văzute, pot urca până la El".

Încheind acest aspect doctrinar al religiozităţii greco-romane păgâne, Sf. Hrisostom aduce patru capitole de acuzaţie împotriva îndrumătorilor spirituali ai acestora: primul, că nu l-au găsit pe Dumnezeu; al doilea că au avut mari şi evidente ocazii de a-L găsi; al treilea că îşi zic înţelepţi, dar în fapt, „încercând să găsească calea spre cer, au înlăturat lumina (adevărul dumnezeiesc) şi au pus înainte propriile lor raţionamente..., înecându-se în nebuneştile lor cugetări"; al patrulea, că au atribuit demonilor cultul lor, închinându-se lemnelor şi pietrelor. Apostolul zicând că *„au schimbat slava lui Dumnezeu cu asemănarea chipului omului... şi al păsărilor şi al patrupedelor şi al târâtoarelor"* (v. 23), arată, zice Sf. Gură de Aur, că „au schimbat ceva de la locul lui firesc şi l-au pus într-alt loc. Vrând să găsească ceva mai bun, au depăşit bornele fixate. Cu aceasta însă au pierdut ce aveau, căci erau avizi de noutate. Aşa au fost grecii întru toate...".

Apostolul trece apoi la consecinţa practică (morală) a acestei „impietăţi dogmatice arătând gravitatea homosexualităţii (sodomia pentru bărbaţi, lesbianismul pentru femei, n.n.). Vizează izvorul acestor fărădelegi: voluptatea, uitarea de Dumnezeu, zice Sf. Părinte, căci de la cei care au pierdut frica de Dumnezeu, toate bunurile (spirituale) zboară la nesfârşit". Această lipsă de respect faţă de legile lui Dumnezeu „este principiul violării legilor". Când Apostolul spune că „Dumnezeu i-a dat poftelor trupurilor lor (necurăţiei), aşa fel încât şi-au pângărit între ei propriile lor trupuri" (v. 24), expresia „i-a dat" „vrea să spună că i-a lăsat să se ducă", zice Gură de Aur, precum se retrage un general din mijlocul unor oştaşi care nu-l ascultă, lipsindu-i astfel de ajutorul său. „Tot aşa Dumnezeu a abandonat pe cei ce refuzau darurile Sale". Lumea fărădelegilor acestora nefireşti se aseamănă fiului unui rege, care, „disprefuind pe tatăl său, preferă să trăiască printre hoţi, asasini, decât să şadă în casa părintească" şi de aceea „tatăl îl abandonează".

Toate patimile sunt de disprefuit, zice Sf. Părinte, „dar mai ales sodomia, prin care sufletul suferă mai mult şi este pângărit prin păcate decât este trupul prin infirmităţi". Ca şi pe planul spiritual al călcării dogmelor, când nu le-a acordat iertare, „le înlătură şi aici (în practică) orice speranţă de iertare", însuşi Apostolul acuzând pe femei că *„au schimbat întrebuinţarea naturală"* (v. 26), „ele trecând la altceva", „prăbuşindu-se în această dezordine contra naturii". Şi continuă Gură de Aur: femeile au abandonat folosirea firească a contra naturii, pe când la aceia relaţiile trupeşti sunt în acelaşi timp şi nelegitime şi contra naturii". „Afirm cu toată tăria, accentuează Sf. Părinte, că astfel de oameni (sodomiţii şi lesbienele, n. n.) sunt mai vinovaţi decât criminalii... Criminalul desparte doar sufletul de trup, pe când acesta îşi pierde şi sufletul şi trupul. Această crimă depăşeşte tot ce se poate imagina... „Voi, care săvârşiţi această pângărire, nu numai că aţi devenit femeie, ci aţi încetat a mai fi bărbaţi (şi invers pentru lesbiene, n. n.); V-aţi pierdut natura, fără să fi luat alta; le-aţi trădat pe amândouă şi meritaţi să fiţi alungaţi (din societate, n. n.), *ucişi cu pietre* şi de bărbaţi şi de femei, fiindcă aţi pângărit şi un sex şi altul... Dacă vreunuia din voi aş propune să se schimbe din om în câine, l-aţi izgoni ca pe un răufăcător. Şi iată că voi înşivă, (homosexualilor), v-aţi schimbat nu în câine, ci într-un animal mult mai josnic... Sigur că v-aţi aprinde de mânie pe cineva care ar ameninţa să nu se mai dea naştere la copii... Legiuitorii condamnă pe cei ce se fac eunuci (se castrează) pentru singura raţiune că prin aceasta se împuţinează neamul omenesc... Eunucii sunt totuşi folositori societăţii, pe când nimic nu este mai nefolositor decât bărbatul schimbat în prostituată. Aceasta pentru că şi sufletul şi corpul sunt pline de pângărire şi merită expulzarea dintre oameni".

„Câte iaduri ar trebui pentru ei (homosexualii)? Dacă nu credeţi că există iad, amintiţi-vă de focul care a mistuit Sodoma (Facerea, 18: 20-21 şi 19: 1-28), făcând ca şi lumea aceasta să vadă chipul iadului... Luaţi aminte la enormitatea crimei, care a făcut necesară anticiparea imaginii iadului... Această ploaie de foc era extraordinară..., a inundat pământul, pentru că patima sodomiei inundase sufletele... A făcut ca însuşi pământul să nu mai încolţească nimic din el, nici să mai poată primi sământa... Ce este mai abominabil decât bărbatul metamorfozat în femeie! O, ce nebunie, ce demenţă!... O, ce fiinţe mai fără de minte decât dobitoacele, mai neruşinate decât câinii! Nicăieri la animale nu s-au văzut astfel de împreunări; la ele natura respectă graniţele sale, iar voi, (homosexualilor), necinstind însăşi speţa umană, vă plasaţi mai jos decât dobitoacele...". Cu acestea încheie biciuirea homosexualilor (bărbaţi sau femei) cel mai râvnitor, mai evlavios şi mai înflăcărat dascăl al Bisericii.

Referindu-se la locuitorii Sodomei şi Gomorei, Dumnezeu, prin proorocul, îi acuză: „«mânie, îmbuibare şi trândăvie»" (lezechil, 16, 48-50), precum şi de publicitatea şi oficializarea acestei enormele patimi, acuzând pe evreii păcătoşi că „«îşi vădesc păcatele lor ca Sodoma, în loc să le ascundă»" (Isaia 3, 9). Iar în legea veche, Dumnezeu rânduieşte ca: *„«Dacă se va culca cineva cu bărbat ca şi cum ar fi femeie, amândoi au făcut nelegiuire şi de aceea să fie omorâţi.»"* (*Levet.* 20, 13).

Acuzând pe Corinteni tot pentru nişte mari păcate (incest, desfrânare etc), Sf. Ap. Pavel acuză în primul rând mândria. „Într-adevăr, observă Sf. Ioan Hrisostom, a te mândri cu însuşi păcatul săvârşit este mai grav decât păcatul în sine... Şi pocăinţa acestuia va fi imposibilă". Şi Apostolul încheie acest rechizitoriu spunând limpede celor care cu premeditare săvârşesc astfel de fărădelegi că «sunt vrednici de moarte, nu numai că fac ei acestea, ci le şi încuviinţează celor ce le fac» (v. 32), căci „acela care aprobă păcatul este mult mai vinovat decât cel ce-l săvârşeşte", completează Sf. Ioan Gură de Aur.

Şi acelaşi sfânt recomandă ca, pentru a evita aceste mari fărădelegi, „să avem totdeauna în noi frica de Dumnezeu..., să avem privirile aţintite spre Dumnezeu...", şi spre mai multă siguranţă, să avem în noi „amintirea continuă a prezenţei lui Dumnezeu".

Arhim. dr. Ioasaf POPA

Citatele sunt preluate din Sf. Ioan Gură de Aur, omilia III, IV, V din „Epistola către Romani"

600 DE ANI DE LA CEA MAI MARE VICTORIE POLITICO-MILITARĂ A ROMÂNILOR

Recent, în cadrul unui dialog difuzat de Tele 7 ABC cu dl Octavian Paler, despre ceea ce domnia sa numea – trăgând un semnal de alarmă – *„criza de destin naţional"* în care s-ar afla, astăzi, românii, am avut prilejul de a asculta pe un distins istoric, extrem de activ şi stăruitor prezentat în ultima vreme pe micul ecran, dl Florin Constantiniu, lansând unele idei ce merită să fie privite şi „ascultate" în primul lecturii, *nu al goanei clipelor de la TV.* Iată un fragment din intervenţia domniei sale, un comentariu în marginea *naţionalismului : „Cred că dacă prin naţionalism* se înţelege ataşamentul şi afirmarea valorilor culturii naţionale în spiritul respectului pentru celelalte naţiuni atunci naţionalismul este salutar. Este un element pozitiv. Dar dacă prin naţionalism se înţelege o exaltare, o autoglorificare, o afirmare a unor calităţi – reale sau imaginare – în **detrimentul** altor culturi naţionale, al altor naţiuni, sau încercând să afirmăm o superioritate a naţiunii noastre în raport cu alte naţiuni, deci încercăm să stabilim o ierarhie între aceste naţiuni, atunci naţionalismul acesta este nociv, şi el trebuie combătut nemilos. Trebuie combătut nemilos, pentru că acest naţionalism, care este de fapt un hipernaţionalism, acest hipernaţionalism este o sursă de tensiuni şi conflicte, care, mai ales în zona aceasta a continentului în care se află ţara noastră, agravează considerabil dificultăţile perioadei de tranziţie. Acum, eu, ca istoric, m-aş referi la ceea ce consider că există... la acele manifestări de hipernaţionalism, mai ales în acest potop – cu care suntem noi confruntaţi – de aniversări şi comemorări. Mai mult chiar decât în vechiul regim unde, dacă vreţi, putea exista o justificare prin acel efort de recuperare a identităţii naţionale estompat până la dispariţie de perioada dominaţiei sovietice, deci mai mult decât în vechiul regim noi constatăm că acum, aproape în fiecare zi, mijloacele de comunicare în masă ne semnalează cifre, numere: 124 de ani, 65 de ani de la un eveniment sau de la crearea unei instituţii ş.a.m.d. Am constatat că în aceste evocări există de foarte multe ori tendinţa de a subaprecia contribuţia altor popoare sau minorităţi de la noi, şi ceea ce mi se pare foarte supărător, folosirea unor termeni insultători faţă de unele popoare vecine cum sunt ruşii, maghiarii, bulgarii, iar la noi în ţară ţiganii. Constat că există la noi un rasism antiţigănesc".*

Şi, după o pledoarie pentru „înţelegerea istorică" a „sentimentului de respingere" şi „ostilitate" al ţiganilor faţă de majoritari, dl Constantiniu continuă: *„Eu consider că în momentul de faţă mai mult decât această exaltare a unor calităţi – repet, reale sau imaginare – am face un imens serviciu, mai ales noi, istoricii, dacă am pune în lumină acele elemente, aspecte negative din istoria societăţii româneşti. Adică, trebuie să renunţăm la această autoglorificare, la acest triumfalism (care creează un climat foarte favorabil hipernaţionalismului) în prezentarea istoriei noastre, şi să stăruim asupra acelor elemente care, mai ales în condiţiile acestea, când ne căutăm o bază nouă, un cadru nou de dezvoltare a societăţii româneşti, pot constitui grave blocaje".*

Ne-am reamintit aceste teze ale dlui Constantiniu în ajunul uneia dintre aceste „aniversări" de care se simte potopit domnia sa şi contra cărora protestează, propunându-ne o deshumare sistematică a *„aspectelor negative din istoria societăţii româneşti".* Tentativa, mai cu seamă venind din partea unui istoric, capătă alură stranie în condiţiile în care unul dintre aspectele deplorabile ale acestei societăţi este tocmai *uitarea marilor aniversări,* pline de semnificaţii, în favoarea unora derizorii sau cu mult mai nesemnificative, însă mai eficiente pentru cei în cauză ori mai apropiate de meschinele interese ale economiei de piaţă. Aniversarea asupra căreia vrem să stăruim aici este legată de împlinirea a 600 de ani de la, indiscutabil, cea mai mare biruinţă politico-militară a românilor: victoria de la Rovine.

Datele rotunde la care s-a putut sărbători cea mai mare personalitate a trecutului medieval românesc, Mircea I (numit „cel Mare" încă din secolul al XVII-lea, dar cu insistenţă din epoca modernă, de la Bolintineanu şi Hasdeu la cei ce-l desenau pe un timbru din seria „voievozi" în 1938), nu au fost nici pe departe prielnice. Şi, mai cu seamă, ele n-au permis o veritabilă meditaţie asupra „destinului românesc" simbolizat de acest strălucit militar şi om politic, sub care Ţara Românească şi-a atins hotarele sale fireşti, de la „Porţile de Fier" până la „Marea cea Mare", iar neamul românesc – fără nici o obsesie de această natură – s-a impus pe primul plan între neamurile din această parte a lumii.

Aşa cum spunea Nicolae Iorga în ultima sa sinteză, Mircea I a fost primul domn român ce s-a simţit în stare, şi a fost obligat de conjuctura istorică, am adăuga noi, *„a coordona viaţa acestui Sud-Est european, odată străvechea patrie traco-iliră"* (vol. III, p. 288).

Din nefericire, în 1918, când s-au împlinit 400 de ani de la moartea sa – data ei stă înscrisă în toată analistica sud-slavă timp de câteva secole – România modernă, încă nu „România Mare", se afla plasată, exact ca în anul de cumpănă al marelui voievod, sub două domnii: una a Ţării, înghesuită într-o Moldovă a refugiului, alta a dominaţiei străine, la Bucureştiul sufocat de ocupaţia germană şi exploatat la maxim de auxiliarii ei, celebrii „porci" ai lui Arhibald.

Cu timiditate, dar cu dârzenia lui de bucovinean crescut sub opresiunea aceleiaşi naţii, deşi cu capitala la Viena, Dimitrie Onciul reuşea să facă a nu trece prilejul în întunerec, tăcere şi trădare de neam. Marele patriot a organizat comemorarea în regim de catacombă, ţinând cu acel prilej o memorabilă cuvântare, ce încerca să întreţină candela speranţei în sufletele frânte de disperarea clipei.

Aproape 70 de ani mai târziu, când s-au împlinit şase secole de la urcarea sa pe tron, Mircea cel Mare a fost transformat în cârpa de lustruit blazonul celui care voia să-şi taie din aureola marelui domn purpura propriei glorificări. Prin vacarmul trompetelor aniversare ce făceau cu ochiul la stăpânul zilei, s-a reuşit, totuşi, atunci, de către o mână de istorici reuniţi într-un volum aniversar îngropat deliberat în anonimatul a 1500 de exemplare intruvabile, o grandioasă operă de „restaurare" a unor adevăruri schimonosite un secol sau ocultate o jumătate de mileniu: că marele voievod a fost învingător deplin al „ţarului Baiazid" (cum spun cronicile sârbeşti), aşa cum îl glorificase Eminescu în *Scrisoarea III,* şi nu un pseudo-învingător obligat a doua zi să fugă la Regele Ungariei spre a-l repune pe tron (cum învăţase de un secol o sută de promoţii de şcolari). Că nu pierduse, până în clipa morţii sale, nici o palmă de pământ din ceea ce era al ţării, dând sultanului Mahomed I numai acea bucată de pământ creştin de la sud de Dunăre cu care îl răsplătise Musa şi care făcuse ca, o clipă, Ţara Românească să-şi mute hotarul în suburbiile Adrianopolei. Că nu a plătit niciodată tribut turcilor, iar vestitul şi acceptatul – timp de aproape două secole – „tratat de închinarea ţării lui Baiazid Ildîrîm" nu era în realitate decât un fals din primul deceniu al secolului al XIX-lea.

Toate acestea s-ar fi crezut că vor aduce firească rânduială într-o istoriografie prea îndelung şi prea adânc viciată. N-a fost să fie, însă! Ca liliecii din peşterile umede şi întunecate – după vorba marelui Iorga – treziţi brusc de cei ce-i deranjează cu lumină, au ţâşnit comandourile vigilenţei „naţionale", într-o veritabilă armată pornită în contraofensivă spre a restabili, în numele unui triumfalism *et iusdem farinae* cu cel proclamat acum de domnul Constantiniu, „adevărul" *lor.* Respectiv ceea ce fusese în vigoare şi făcuse lege până atunci!

S-a derulat, în martie 1987, la Institutul de Arheologie, o nouă bătălie, de data asta nu la Rovine, ci *pentru* Rovine. Dar rezultatele ei n-au putut fi omologate, regimul în vigoare fiind extrem de grijuliu să nu existe nici o altă performanţă în afara celor atribuite cuplului dictatorial.

Abia acum, în ajunul celor 600 de ani care – ne temem – vor trece neobservaţi şi, în orice caz, „fără triumfalism" (potrivit „indicaţiilor" din umbră al căror herald televizat s-a făcut istoricul Florin Constantiniu), Editura *Roza Vânturilor* reuşeşte să pună în faţa cititorilor două volume ale istoricului Alexandru V. Diţă, protagonistul principal al marii „bătălii pentru Rovine" de acum opt ani. De primul ne-am ocupat în paginile acestei reviste, în numărul trecut. Asupra celui de-al doilea atragem atenţia în numărul prezent, glosând în marginea sa pentru a sugera cititorului o pistă de meditaţie proprie, devenită astăzi posibilă după ce „grajdurile lui Augias" au fost curăţite şi *„cea mai însemnată operă de «restaurare» a adevărului şi demnităţii naţionale din câte înregistrează istoria istoriografiei româneşti"* a fost dusă la bun sfârşit.

Volumul conţine, în prima parte, trei contribuţii, dintre care două fundamentale, care vor rămâne de perpetuă referinţă:

1. Cea care stabileşte atât data reală cât şi natura veritabilă a confruntării: o victorie zdrobitoare, cotată ca atare nu de „hipernaţionalismul" nostru, ci de marele propagator de cruciadă antiotomană (şi contemporan strict al evenimentului), Philippe de Mézières.

2. Cea care arată cum Regele Franţei Carol VI şi curtea sa au făcut slujbe de mulţumire lui Dumnezeu în catedrala Nôtre-Dame pentru marea victorie anti-otomană a... Regelui Sigismund şi a oştilor sale ungare! Fiindcă, dacă nouă ni se recomandă să-i protejăm pe minoritarii noştri atunci când ne măsurăm propriile valori, Regele Sigismund nu s-a sfiit să anunţe Veneţiei marea sa izbândă. Micul articol al dlui A. V. Diţă este în felul său o capodoperă de humor strunit. (Mai ales modul cum istoricul nostru a descoperit şi valorificat o solie trimisă de sultanul Baiazid la Buda, prin care-l previne pe rege că a auzit cum se laudă în „Europa" că el, Baiazid, a fugit din Ţara Românească de frica lui, ceea ce nu e adevărat, căci l-au chemat acasă treburi urgente. Dar va veni în primăvara următoare să-l caute şi-n gură de şarpe.) La rându-i, regele avea să convoace la Buda „Europa" cavalerească spre a-i fi de ajutor, şi, cum cruciaţii deveniseră tâlhari şi violatori şi stricători de linişte, i-a antrenat în aventura de la Nicopole, unde se ştie ce s-a petrecut.

Partea a doua a volumului este consecinţa, peste aproape un deceniu, a turnirului organizat în martie 1987 la Institutul de Arheologie. Pentru a da o lovitură decisivă partidei ce încerca să aducă imaginea voievodului la unison cu viziunea eminesciană din *Scrisoarea III,* istoricul şi arheologul Nicolae Constantinescu a publicat, imediat după revoluţie, în noua serie a „Revistei istorice", un amplu articol ce relua, în cea mai mare parte, materia referatului său din 1987, scuturat de ceea ce se convinsese singur că *„nu ţine".* Noua formă, cea tipărită, a trecut timp de aproape cinci ani drept „ultimul cuvânt" în problema datării bătăliei de la Rovine. S-a crezut că, prin absenţa replicii celor vizaţi, el consacră victoria semnatarului. Cu atât mai mare va fi decepţia „liliecilor" când vor constata că aici s-a aşezat piatra de mormânt peste data de 10 octombrie 1394 ca dată a bătăliei de la Rovine, şi că un colţ din această piatră trece şi asupra autorului studiului din „Revista istorică".

Trebuie salutat gestul Editurii *Roza Vânturilor* de a difuza tezele dlui Constantinescu, numai şi numai spre a nu se *„dialoga cu un absent".* Reproducând integral acest articol, autorul cărţii şi editorul său probau un cavalerism pe cale de dispariţie, oferindu-i dlui Constantinescu un anticipat „drept la replică".

Am zice că, indiferent de partea cui este adevărul şi cine a câştigat „meciul", la fel precum în marile confruntări pugilistice, se cuvine ca ambii parteneri să fie omagiaţi (de aceea suntem în categoric dezacord cu P.S.-ul dlui Zamfirescu, subscriind doar la ceea ce a

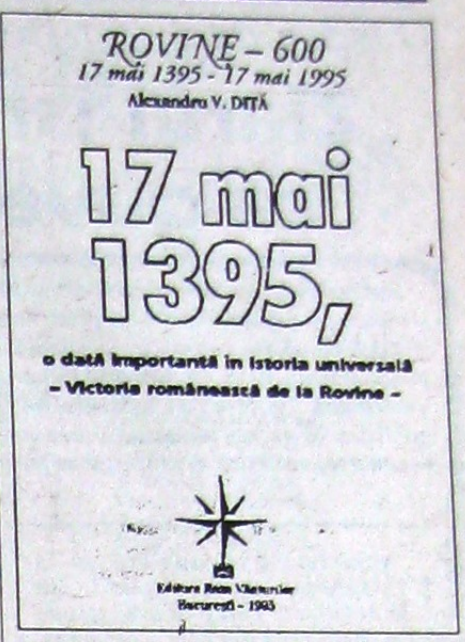

spus în substanţiala prefaţă intitulată *„Ora astrală" a istoriei noastre medievale),* fiind răsplătiţi astfel pentru că, printr-o polemică în care fiecare şi-a pus la bătaie întregul arsenal, au forţat împreună poarta în spatele căreia se afla adevărul. Dacă Hasdeu l-a omagiat pe Roesler pentru că numai datorită lui şi stârnit de el a fost obligat să purceadă la scrierea „Istoriei critice a românilor", de ce n-am vedea şi în dl Nicolae Constantinescu un „challenger" ce şi-a obligat adversarul să-şi dea randamentul maxim, în folosul unei culturi şi unei istorii naţionale?

Am pomenit mai sus de Roesler, şi ne gândim că nu doar *continuitatea* pe pământul Daciei li s-a contestat românilor din acea Viena habsburgică ce începuse prin a le răpi întâi Transilvania şi apoi nordul Moldovei (rebotezat de circumstanţă Bucovina), ci şi *cea mai mare victorie a lor.* În primul caz a fost Roesler, în al doilea academicianul Alfons Huber. Dacă însă ne mai aşteptăm ca disputa în jurul continuităţii să fie reluată, discuţia în jurul „fugii" şi „restaurării" lui Mircea cel Mare de către oştile ungare ale Regelui Sigismund, ca şi aceea în jurul adevăratei date a bătăliei de la Rovine – 17 mai 1395 – nu va mai putea fi perpetuată, după cărţile dlui A. V. Diţă, decât de cei dornici să urmeze, pândiţi de capcana ridicolului, sfatul dlui Constantiniu.

Românii pot fi siguri, măcar de aci înainte, că pot citi *Scrisoarea III* fără a fi acuzaţi de „hipernaţionalism" când dau dreptate poetului şi nu unui secol de istoriografie ce a mers numai alături în această chestiune (cu excepţia lui Hasdeu).

Rămâne de văzut (noi scriem în 15 mai) dacă actuala Academie, istoriografie – mai mult sau mai puţin oficială – vor încerca, în afara oricăror conotaţii electorale sau de altă natură, să facă din aniversarea unei victorii ce a hotărât destinul părţii noastre de lume pentru secole, un prilej de a-i demonstra dlui Octavian Paler că nu suntem în *„criză de destin naţional"* şi nici chiar în criză de oameni capabili să ne facă a privi, măcar pentru o clipă, în aceeaşi direcţie: spre *„ora astrală"* a istoriei noastre. Care a dat măsura acestui popor şi speranţa unei lumi, de atunci aflată sub o altfel de groază decât cea de faţă.

Dacă, aşa cum spunea dl Paler, la care revenim în încheiere, *destin naţional „înseamnă conştiinţa unei comunităţi de interese, de destin, mai exact înseamnă nu atâta a ne privi unii pe alţii, a ne iubi unii pe alţii, ci a privi toţi în aceeaşi direcţie",* uneori a privi cu toţii înspre un *adevărat* trecut naţional şi nu spre imaginea lui din oglinzile de bâlci deformatoare, atunci *destin naţional* înseamnă şi *a găsi mai uşor drumul spre viitor.* Şi înseamnă a ne dobândi nemurirea nu doar în amintire, ci şi în istoria vie a neamurilor.

Un exemplu? Ne stă mereu la îndemână: este al celor ce se lasă „potopiţi", an de an, de comemorările şi aniversările istoriei lor, comemorări şi aniversări ridicate la demnitatea de *sărbători religioase.* Îl aşteptăm pe istoricul Florin Constantiniu într-o emisiune în care să mediteze (şi) asupra *acestor* manifestări.

Dan DUNGACIU

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

Despre declaraţiile presei israeliene:

„Ziarul israelian *Maariv* declară cu emfază că guvernul SUA e controlat de evrei"

Publicăm în aceaste pagini ultimele două părţi ale unui material ce-şi propune să prezinte câteva aspecte esenţiale în legătură cu liniile de forţă ale politicii mondiale, cu referire specială la politica celui mai puternic stat din lume la ora actuală, SUA. Informaţiile sunt preluate în cea mai mare parte din presa americană. Alături de articolul preluat din revista „The truth of last", publicăm în pagina alăturată listele comparative cu guvernul bolşevic în 1917; conducerea sovietică în 1983; guvernul american în 1995.

Redacţia

În vara lui 1994, rabinul de la sinagoga „Adath Israel" din Cleveland Park, Washington, dedica o slujbă centrului politic şi cultural evreiesc format în America, afirmând că: *„Pentru prima oară în istoria Americii, evreii nu mai simt că trăiesc în diasporă. SUA nu mai are un guvern de goimi (ne-evrei), ci o administraţie în care evreii sunt parteneri deplini în luările de decizii, la toate nivelurile".*

Într-adevăr, în ceea ce-i priveşte pe evrei, preşedintele Bill Clinton a contribuit la o reală schimbare în administraţia SUA, sporind considerabil puterea evreilor implicaţi.

Din grupul celor mai înalţi cinci funcţionari ai guvernului aflaţi în apropierea imediată a preşedintelui Clinton, doi sunt evrei: deputatul membru în Consiliul pentru Securitate Naţională, *Samuel („Sandy") Berger* şi consilierul pe lângă vicepreşedinte în probleme de securitate naţională, *Leon Perth.* Amândoi sunt recunoscuţi ca deosebit de devotaţi intereselor Israelului, iar faptul că ei ocupă posturi foarte înalte nu constituie nicidecum excepţii.

În Consiliul Naţional pentru Securitate, şapte din cei unsprezece membri de conducere sunt evrei. Clinton i-a plasat în mod expres în posturile ce reprezintă conexiunile cele mai sensibile dintre securitatea SUA şi guvernele străine: *Sandy Berger* este preşedintele consiliului; *Martin Indyk* (care avea să devină ulterior ambasadorul SUA în Israel, n. tr.) este directorul executiv al departamentului pentru Orientul Mijlociu şi Asia de Sud; *Dan Schifter* – director executiv şi consilier al preşedintelui în problemele Europei de Vest; *Don Steinberg* – director executiv şi consilier al preşedintelui în problemele Africii; *Richard Feinberg* – director executiv şi consilier al preşedintelui în problemele Americii Latine; *Stanley Ross* – director executiv şi consilier al preşedintelui în problemele Asiei.

Situaţia este asemănătoare şi în biroul personal al preşedintelui, în care se află un mare număr de evrei devotaţi cauzei israelite: noul procuror general, Abner *Mikve;* directorul de programe al preşedintelui, *Ricky Seidman;* directorul personalului Casei Albe, *Phil Leida;* consilierul economic, *Robert Rubin;* directorul departamentului mass-media, *David Heiser;* directorul serviciului personal, *Alice Rubin; Ely Segall* responsabil cu înrolările voluntare în trupele interne defensive; *Ira Mezina,* şeful programului de sănătate. Doi dintre membrii Cabinetului, *Robert Reich,* secretarul cu problemele de muncă, şi *Micky Cantor,* responsabilul cu înţelegerile comerciale internaţionale, sunt evrei. Lor li se alătură o lungă listă de evrei cu posturi de răspundere oficiale în Departamentul de Stat, conduşi de şeful echipei pentru problemele păcii în Orientul Mijlociu, evreul *Dennis Ross.* Un mare număr dintre directorii de departamente şi secretarii executivi ai administraţiei sunt de asemenea evrei.

Din punctul de vedere al Israelului, unul dintre cei mai interesanţi evrei din America este *Rehm Emmanuel,* principalul consilier al lui Clinton, responsabil cu coordonarea proiectelor speciale ale Casei Albe, care a fost puţin vizualizat public până recent. Biroul său se află chiar lângă faimosul Birou Oval. El a devenit expert în comunicarea cu Congresul SUA, înregistrând multe succese politice, dintre care cel mai însemnat l-a constituit ratificarea acordului NAFTA. Născut în Chicago şi purtând iniţial numele de *Auerbach,* R. Emmanuel şi cei doi fraţi ai săi au primit o educaţie evreiască tradiţională, vizitând de nenumărate ori Israelul. La terminarea studiilor, Emmanuel a intrat în politică.

Anual, comunitatea evreiască organizată se reuneşte în convenţia lobby-ului pro-israelit, Comitetul Americano-Israelian pentru Afaceri Publice (AIPAC).

Sinagoga „Adath Israel" din Washington nu este numai un loc de rugăciune, ci şi un centru al comunităţii evreieşti, cu instituţii proprii: o grădiniţă pentru copii, o şcoală în care se predau literatura, cultura şi religia iudaică şi, desigur, limba ebraică. Sâmbăta, se ţin întotdeauna două şedinţe distincte de rugăciune. Prima dintre ele, cea mai importantă, la care participă sute de credincioşi, se termină cu binecuvântarea mâncării aşezate pe mesele întinse, pe care se află un bogat sortiment de delicatese evreieşti. Cei care participă la această slujbă aparţin aşa-zisei *crème de la crème* a societăţii din Washington: directori în departamentele guvernamentale, jurişti de succes, oameni de afaceri foarte bogaţi. Toţi au mari averi. De anul nou evreiesc, aici se adună în vacanţă cei mai importanţi membri ai comunităţii evreieşti: la poarta sinagogii pot fi văzute oprind numai limuzinele cele mai scumpe, din care coboară femei foarte elegante, însoţite de bărbaţi îmbrăcaţi cu cele mai scumpe costume şi urmate de copii de asemenea foarte frumos îmbrăcaţi. Taxa de intrare la sinagogă, cu această ocazie festivă, este de o mie de dolari de persoană. Alături de această şedinţă de rugăciune se ţine şi o alta, pentru tineri, cu taxe de intrare mai mici, desfăşurată într-o altă sală, în care rugăciunile se fac în acord cu tradiţia israelită, cu excepţia faptului că bărbaţii şi femeile stau împreună. Această şedinţă prezintă şi ea câteva caracteristici speciale. Membrii săi tineri merg în Israel cel puţin o dată pe an şi majoritatea vorbesc fluent ebraica. Toţi cunosc bine ritualurile de rugăciune. Numai câţiva vin într-adevăr aici dintr-o credinţă profundă. Ceilalţi vin pur şi simplu pentru a se găsi în compania celei mai bune societăţi evreieşti ori pentru a face aranjamente pentru căsătorii. Motivul principal pentru participarea lor la rugăciune rămâne însă faptul că prin aceasta ei păstrează o legătură strânsă cu Israelul. Mulţi urmăresc, de pildă, ştirile televiziunii israeliene, retransmise în fiecare seară de staţiile de televiziune prin cablu din America.

O altă sinagogă în care se adună tânăra generaţie de evrei bogaţi este cea din Georgetown, unde steagul israelian este arborat cu mândrie alături de cel american deasupra Arcii Sfinte. Rugăciunile de sâmbăta cuprind şi binecuvântări pentru soldaţii israelieni, pentru propăşirea guvernului şi statului israelit. Mulţi membri evrei ai guvernului american se adună aici. Aceştia nu numai că nu încearcă să-şi ascundă apartenenţa religioasă, dar fac totul pentru a-şi demonstra iudaismul, căci acesta este un lucru ce-i poate ajuta în mod clar în carieră.

Dar imensa influenţă evreiască din Washington nu se limitează numai la guvern. În mass-media capitalei americane, o parte foarte semnificativă dintre persoanele importante din aceste medii, ca şi dintre prezentatorii cei mai populari ori dintre programele TV cele mai urmărite au o coloratură evreiască puternică. De asemenea, mulţi dintre corespondenţii de presă cei mai bine văzuţi, dintre editorii marilor ziare şi analiştii de presă sunt evrei şi, o bună parte dintre ei, chiar militanţi sionişti, care participă la slujbele din marile sinagogi. Redactorul politic al agenţiei Associated Press, *Barry Schweid,* ca şi redactorul pe chestiuni de educaţie de la Washington Post, *Amy Schwartz,* participă regulat la şedinţele de rugăciuni din sinagoga din Cleveland Park, care îi apropie de Israel. Şi în acest loc, steagul Israelului flutură mândru deasupra Arcii Sfinte.

Bill Clinton, rugându-se la sinagoga „Adath Israel" din Washington (Cleveland Park)

Nu trebuie uitată, în acest context, predominanţa evreiască în instituţiile academice din Washington. La Centrul Naţional de Medicină, în domeniul securităţii şi al ştiinţei, în industria de film, în artă şi literatură – influenţa evreiască nu poate fi descrisă decât ca fiind *imensă,* urmată acum de o creştere corespunzătoare a *puterii politice evreieşti.*

Poziţia pe care cei mai mulţi dintre evreii americani cu funcţii de răspundere o au faţă de chestiunea holocaustului este aceea că această experienţă a creat sentimentul unui destin comun împărtăşit de toţi evreii şi că în prezent trebuie lucrat în scopul întăririi progresive şi al sporirii puterii statului Israel, pentru ca un alt holocaust să nu mai fie posibil. Se consideră că holocaustul a reprezentat un eveniment traumatizant şi pentru evreii americani. Mai mult decât atât, pentru funcţionarii superiori de origine americană din Departamentul de Stat al SUA – şi în special pentru cei din serviciul de relaţii externe – un criteriu esenţial al aprecierii profesionale îl constituie o cât mai bună cunoaştere a limbii ebraice, a Talmudului şi a culturii evreieşti.

Toţi membrii administraţiei Clinton care au legătură cu Israelul pot avea, de pildă, opinii diferite în ceea ce priveşte dorita soluţie a conflictului israeliano-arab, dar toţi sunt profund devotaţi intereselor israelite în tot ceea ce fac.

După Rehm Emmanuel, principalul consilier al lui Clinton, apropierea preşedintelui american de evrei s-ar explica prin dragostea acestuia de oameni, pe care nu osteneşte să o manifeste cu toate ocaziile. Alţii vorbesc despre mediul evreiesc în care Clinton şi-a desfăşurat studiile la universitate. Şi s-ar mai putea adăuga imensa admiraţie pentru Israel pe care acesta a exprimat-o în urma Războiului de Şase Zile. Prietenii săi evrei l-au făcut pe Clinton să înţeleagă cât de tragică este amintirea holocaustului, pe care liderii comunităţii evreieşti din SUA o păstrează vie datorită importanţei pe care o are pentru continuarea acordării de sprijin Israelului. Aceasta constituie o obligaţie pentru SUA.

Articol preluat din „The Truth at Last", numărul 380

Traducere şi adaptare
Sandra CRISTEA

Liste comparative: Guvernul bolşevic în 1917; Conducerea sovietică în 1983; Guvernul american în 1995

Comitetul Central al Partidului Bolşevic în 1918:

Numele	*Naţionalitatea*
Bronstein (Troţki)	evreu
Apfelbaum (Zinoviev)	evreu
Lourie (Larin)	evreu
Uriţki	evreu
Volodarski	evreu
Rosenfeld (Kamenev)	evreu
Smidovici	evreu
Sverdlov (Yankel)	evreu
Nakhamkes (Steklof)	evreu

Consiliul Comisarilor Poporului (Guvernul bolşevic): din douăzeci şi doi de membri, trei erau ruşi, unul georgian, unul armean şi *şaptesprezece evrei*:

Ministerul Comisariatului	*Numele*	*Naţionalitatea*
Preşedinte	Ulianov (Lenin)	evreu, după mamă
Ministerul Afacerilor Străine	Cicerin	rus
Ministerul Naţionalităţilor	Djugaşvili (Stalin)	georgian
Ministerul Agriculturii	Protian	armean
Consiliul Economic	Lurie (Larin)	evreu
Controlul Hranei	Schlichter	evreu
Armata şi Flota navală	Bronstein (Troţki)	evreu
Controlul Statului	Lander	evreu
Depart. Pământurilor Statului	Kauffmann	evreu
Ministerul Muncii	V. Schmidt	evreu
Asistenţa Socială	E. Lilina (Knigissen)	evreică
Instrucţie Publică	Lunacearski	rus
Ministerul Cultelor	Spitzberg	evreu
Ministerul Afacerilor Interioare	Apfelbaum (Zinoviev)	evreu
Depart. Igienă	Anvelt	evreu
Ministerul Finanţelor	Isidor Gukovski	evreu
Depart. de Presă	Volodarski	evreu
Depart. pentru Alegeri	Uriţki	evreu
Ministerul Justiţiei	I. Steinberg	evreu
Depart. pentru Refugiaţi	Fenigstein	evreu
Depart. pentru Refugiaţi	(asistent) Savici	evreu
Depart. pentru Refugiaţi	(asistent) Zalovski	evreu
Alţi membri marcanţi	Zederbaum (Martov)	evreu
	Iurevici (Dan)	evreu
	Furstenberg (Ganeţki)	evreu
	Helpfand (Parvus)	evreu
	Padomilski (Uriţki)	evreu
	Nathansohn (Bohrin)	evreu

Comitetul Central Executiv:

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
Sverdlov (Preşedinte)	evreu
Avanesov (Secretar)	armean
Bruno	leton
Breslau	leton
Babcinski	evreu
Weinberg	evreu
Gailiss	evreu
Ganzburg	evreu
Danicevski	evreu
Starck	german
Sachs	evreu
Schienmann	evreu
Erdling	evreu
Landauer	evreu
Linder	evreu

Comitetul Central al Partidului Comunist al URSS în 1983:

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
I. V. Andropov (Lieberman) – Preşedinte	evreu
D. F. Ustinov (Ulbricht) – Ministru al Apărării	evreu
A. A. Gromîko (Katz) – Ministru al Afacerilor Străine	evreu
V. V. Greşin (Griasol)	evreu
A. N. Kosighin – Delegat la ONU	rus
F. D. Kulakov (Stein)	evreu
A. P. Kirilenko	rus
D. S. Polianski (Gendrich)	evreu
V. V. Şcerbiţki	evreu
A. J. Pelşe	evreu
A. N. Şelepin (Scheen) – fost membru al KGB, responsabil cu asasinatele	evreu
P. Domicev	rus
G. Ivanovici (Arenschen)	evreu
M. A. Suslov (Suess)– om de legătură cu organizaţia B'nai B'rith (prin Gromîko)	evreu
N. S. Patolicev – Ministrul Comerţului Exterior	evreu
P. M. Maşerov	evreu
I. V. Kapitanov	rus
B. N. Ponomarev	rus
M. S. Solomonzov (Salzman)	evreu
N. V. Podgorni	rus
K. Maserov – Adjunctul Delegatului la ONU	evreu
G. V. Romanov	evreu
G. A. Aliev – Consilierul Secretarului PCUS	evreu

Componenţa corpului de conducere al KGB în 1983:

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
I. V. Andropov –Preşedinte	evreu
M. Saharovski – Directorul Primului Departament al KGB	evreu
O. M. Gibanov – Lt. General, Ministru de Interne, Director al Departamentului II al KGB	evreu
V. L. Aladin – General Maior, Director al Departamentului VII al KGB	evreu
S. N. Lianlin – General Maior, Director al Departamentului VIII al KGB	evreu
P. L. Ziraianov – Lt. General, Director al Departamentului IX al KGB	evreu
A. I. Lazarov – General de Poliţie	evreu
V. R. Sitnikov – Responsabil general cu Dezinformarea	evreu
N. A. Korsnikov – Directorul Depart. „Operaţiunilor ilegale" în KGB	evreu
I. P. Pitovgranov – General în KGB	evreu
A. Inanovici – General în KGB	evreu
M. S. Taymbal-Regov – Directorul Departamentului Operaţiunilor Externe	evreu
A. B. Gorski – Directorul Departamentului Operaţiunilor împotriva Diplomaţilor Străini	evreu.

Corpul Diplomatic al URSS în 1983 era estimat la 90% componenţă evreiască. O listă parţială cuprinde:

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
Debrinin (Guttman) – Ambasador în SUA	evreu
A. Dobrinin (Sonnenschein) – fost Ambasador în Cehoslovacia	evreu
Iudin – fost Ambasador în China	evreu
Fallin – Ambasador în Germania	evreu

Conducerea Militară Sovietică în 1983:

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
M. Ustinov – Ministru al Apărării	evreu
Kruglov – Preşedinte al Statului Major (General)	evreu
Iepişov – Director al Secţiunii Politice (General)	evreu
K. A. Verşinin –Mareşal Şef al Forţelor Aeriene	evreu
P. A. Kutakov – Mareşal al Forţelor Aeriene	evreu
N. I. Krilov – Mareşal al URSS	evreu
P. K. Koşevoi – Mareşal al URSS	evreu
V. J. Ciukov – Mareşal al URSS	evreu
I. I. Iakubovski – Mareşal al URSS	evreu
N. V. Ogarkov – Mareşal, Director al Statului Major	evreu
P. A. Romistrov – Mareşal Şef al Unităţilor Blindate	evreu
S. G. Gorakov – Amiral al Flotei URSS	evreu
S. L. Sokolov – General în Corpul Superior al Armatei	evreu
S. S. Mariahin – General în Corpul Superior al Armatei	evreu
A. N. Komarovski – General Colonel	evreu
N. V. Ogarkov – General Colonel	evreu

Guvernul URSS în 1983 (listă parţială):

Numele (funcţia)	*Naţionalitatea*
N. K. Balbakov – Directorul Planificării Economiei	evreu
V. F. Garbuzov – Ministru de finanţe	evreu

Evreii radicali de stânga din guvernul numit de Clinton (listă parţială):

Numele	*Funcţia*
Madeleine Albright	Ambasador la ONU
Roger Altman	Supleant al Ministrului Finanţelor
Samuel Berger	Directorul Serviciului Securităţii Naţionale
Alan Blinder	Membru în conducerea *Federal Reserve*
Robert Boorstin	Purtător de cuvânt al Organizaţiei pentru Sănătate
Keith Boykin	Membru al Departamentului de Comunicaţii
David Dreyer	Membru al Departamentului de Comunicaţii
Stuart E. Eisenstat	Adjunctul Secretarului de Stat pentru Securitate
Jeff Eller	Membru al Departamentului de Comunicaţii
Rehm Emmanuel	Consilierul direct al Preşedintelui
– „ –	Secretarul Preşedintelui pentru Probleme Politice
Tom Epstein	Consilier al Preşedintelui
Judit Feder	Consilieră în Ministerul Sănătăţii
Richard Feinberg	Membru în Consiliul Naţional de Securitate
Hershel Gober	Adjunctul Secretarului cu Problemele Veteranilor
Morton Halperin	Adjunctul Ministrului Apărării
Alexis Herman	Consilier al Preşedintelui pentru Chestiuni Publice
Martin Indyk	Ambasador al SUA în Israel
Mickey Cantor	Membru în conducerea Camerei de Comerţ
Steve Kessler	Împuternicit al Departamentului pentru Hrană şi Medicamente
Ron Klain	Al treilea Consilier al Casei Albe
Madeleine Kunin	Adjuncta Ministrului Educaţiei
David Kusnet	Membru al Departamentului de Comunicaţii
Stanley Greenberg	Directorul campaniei electorale a Preşedintelui
Margaret Hamburg	Directorul Departamentului pentru problema SIDA
Mandy Grunwald	Consultant pentru Conferinţele de presă
Karen Adler	Persoana de legătură a Preşedintelui cu comunitatea evreiască
Joseph Stiglitz	Consilier Economic
Zoe Baird (Gewirtz)	Consilier în Consiliul Naţional de Securitate
Samuel Lewis	Directorul Departamentului Poliţiei de Stat
Eugene A. Ludwig	Directorul Monetăriei Statului
Ira Magaziner	Consilier Principal pentru Securitate
Abner Mikva	Consilier al Casei Albe
Yehuda Mirska	Membru al Departamentului de Stat
David Mixner	Persoana de legătură cu organizaţia homosexuali-lesbiene
Frank N. Newman	Adjunctul Secretarului de Stat pentru Finanţe
Bernard Nussbaum	Consilier al Casei Albe
Stephen A. Oxman	Adjunctul Secretarului de Stat pentru Europa
Howard Paster	Secretarul Preşedintelui pentru legătura cu Congresul SUA
Leon Perth	Consilierul Vicepreşed. în Consiliul Naţional de Securitate
Robert Reich	Ministrul Muncii
Alice Rivlin	Director al Oficiului pentru Management şi Buget
Stanley Ross	Membru în Consiliul Naţional de Securitate
Robert Rubin	Ministrul Finanţelor
Dan Schifter	Membru în Consiliul Naţional de Securitate
Eli Segal	Directorul Oficiului pentru Serviciul Naţional
Ricky Seidman	Directorul Serviciului Personal
Robert Shapiro	Consilier Economic
Joan Edelman Spero	Adjuncta Secretarului de Stat pentru Probleme Economice
Don Steinberg	Membru în Consiliul Naţional de Securitate
Lawrence H. Summers	Adjunct al Secretarului de Stat pentru Teorie Politică
Peter Tarnoff	Adjunct al Secretarului de Stat pentru Probleme Politice
Laura Tyson (Tarloff)	Directorul Consiliului pentru Asistenţă Economică
Michael Waldman	Membru al Departamentului de Comunicaţii
Janet Yellen	Membru în conducerea *Federal Reserve*
Walter Zelman	Responsabil principal pentru Politica Sănătăţii

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

„Orice român poate și are datoria să facă ceva pentru țara sa"

- convorbire cu domnul Andrei HODODI -

Numele dlui ing. Andrei Hododi este deja bine cunoscut atât în țară, cât și în străinătate, grație invenției domniei sale, înregistrată sub marca ***Durref.*** *Mai precis, este vorba de realizarea unui material de construcție deosebit de ieftin și ușor, rezistent la foc și umezeală. Materia primă: reziduuri organice, adică... gunoi de orice fel! Invenția dlui Hododi și tehnologia aferentă s-au bucurat de o atenție deosebită. O aplicație a acestei invenții ar putea determina modificări majore ale situației economice și sociale din România. Dl Hododi afirmă că ar putea rezolva* ***la nivel național*** *problema gravă a locuințelor la un cost ce sfidează orice concurență.*

Reporter: Dle ing. Andrei Hododi, am vrea să ne spuneți, la începutul discuției noastre, câteva cuvinte despre dvs. și apoi despre invenția pe care ați realizat-o!
Dl. ing. Andrei Hododi: Am 48 de ani, m-am născut în Câineni – Vâlcea, sunt căsătorit și am doi copii. Sunt inginer-constructor. Invenția mea a fost definitivată în '86. Am încercat s-o propun conducerii politice de atunci și am fost considerat escroc.

Rep.: Din ce motive?
A.H.: Tehnologia creată de mine presupunea folosirea unor resurse neconvenționale, inepuizabile în timp. Conducătorii de atunci n-au crezut că tocmai un român poate să facă o descoperire prin care să se poată obține o infinitate de materiale la un preț de cost extrem de scăzut. O întreprindere a finanțat probele de laborator și testele și pentru asta contabilul șef era să intre-n pușcărie – pentru „deturnare de fonduri". Ne-a scăpat primul secretar de la SAI, care a înțeles valoarea invenției, dar nici el nu putea face mai mult. Am fost blocați total, deși însuși Ceaușescu lansase din '79 tema „recuperării, recondiționării, refolosirii" (aceasta era însă pe scară largă aplicată în state puternic industrializate ca Germania, Japonia, SUA).

Rep. Credeți că la nivel înalt se știa de invenția dvs.?
A.H.: Nu, nu cred că se știa nimic, pentru că dacă s-ar fi aflat, cred că Durref-ul ar fi început să meargă încă de atunci. Oricum, convingerea mea personală e că, cel puțin în ultimii cinci ani, nu Ceaușescu a condus țara și, în realitate, ca factor de decizie nu mai reprezenta nimic de multă vreme. Gesturile sale publice erau ale unui om bolnav.

Rep.: Revenind, cred că sunteți dintre puținii români care au reușit să facă ceva aici în țară...
A.H.: Sunt probabil un caz aparte și motivul ar fi că nu mă interesează valorile materiale. Sunt un tip oarecum nesociabil, sunt ceva mai individualist, am foarte puține plăceri, nu-mi plac banchetele, festinele ș.a.m.d. Îmi place foarte mult meseria mea, sunt pasionat de profesie, îmi place și să am bani, dar să-i folosesc pe cât posibil pentru niște lucruri bune pentru toată lumea. Am trăit într-un cartier din București destul de modest, unde toți cei care trăiau acolo se cunoșteau de multe generații și se ajutau între ei... Pe mine m-a frapat foarte tare în copilărie modul în care acolo bătrânii își ridicau pălăria în fața tinerilor. Părintele meu mă învățase că cel tânăr trebuie să-l salute întâi pe cel mai în vârstă. Mi s-a explicat că cei bătrâni îi salutau astfel pe tinerii care reușiseră să ajungă la casa lor. Or această „așezare" era un semn al valorii lor. În toate timpurile, o generație s-a impus în societate prin vârfurile ei, nu neapărat după criterii de avere. Consider că valorile materiale sunt importante, dar nu în sine, ci în măsura în care aduc bunăstare socială. Când mi-am dat seama ce am inventat, nu m-am gândit să fac din asta o afacere personală, ci m-am gândit cât ne-ar folosi în primul rând nouă, românilor. Și mi-am dorit întotdeauna să fiu un om așezat, în fața căruia bătrânii să-și ridice pălăria...

Rep.: Știm că ați fost foarte solicitat, mai ales de către străini pentru invenția dvs. De fapt în ce constă ea?
A.H.: Este o schimbare controlată de structură moleculară a deșeurilor naturale, și mai mult de atâta nu am de gând să vă spun. Nici când am înregistrat brevetul nu am dat prea multe amănunte. Cât despre propuneri, am primit recent o ofertă din Australia de 500 de milioane de dolari, care implica și cedarea licenței. Am refuzat. Eu nu vreau să plec în Australia. Și în plus, nu-mi plac cangurii... Am primit și multe alte oferte, dar n-am vrut să mă asociez cu nici un străin, pentru că atunci invenția s-ar fi pierdut.

Românii au avut un rol important în inventica mondială. N-au știut însă să-și protejeze invențiile și așa se face că de multe ori alții și-au atras foloasele și titlurile. Cine mai știe de exemplu astăzi ce rol a avut în bătălia aeriană a Angliei din al doilea război mondial mitraliera cu tragere printre palele elicei! Ea a fost inventată de un român și a fost folosită de britanici pe avioanele lor... Apoi, dacă n-ar fi existat românul Coandă, n-ar fi existat motorul cu reacție... Ce să mai vorbim de cazul penicilinei descoperite de marele savant Paulescu, de principiile ciberneticii enunțate de Odobleja... Toate acestea și multe altele au schimbat fața lumii. Și cu toate astea, n-am auzit de mulțumiri adresate românilor. Ba, dimpotrivă... Despre români numai de rău! Și suntem furați la drumul mare... Să ajungem noi să cumpărăm licența *Gerovitalului* de la alții, care și-au însușit-o! Asta s-a întâmplat pentru că negocierea licenței a fost prost făcută. Acum nu avem dreptul să vindem acest produs, decât cu aprobarea celui care ne-a cumpărat licența! Un non-sens!

Lucrurile astea pe mine m-au frapat și am ajuns la concluzia că e bine să urmez politica unei firme americane, și anume, aceea a Companiei Coca-Cola. La începutul secolului un farmacist a descoperit că o anumită substanță, într-un anumit amestec, are un efect tonifiant. Secretul acestei compoziții a fost transmis cu strictețe numai în cadrul familiei, până în ziua de astăzi. Șeful de azi al uriașei companii este urmașul umilului farmacist american. Tot astfel m-am gândit să transmit secretul Durref-ului numai copiilor mei. Nu intenționez să mă asociez cu nimeni, oricât de mare ar fi interesul care mi se acordă și oricine ar fi cei care mă caută.

Chiar acum câteva zile am primit vizita unui fost căpitan al navetei *Challenger*, viitorul guvernator al statului Virginia și care nu cred că a venit întâmplător la mine, el fiind unul dintre membrii consiliului de administrație al NASA, John A. McBride. Fiindcă m-ați întrebat de propuneri concrete, vă pot dezvălui că cea mai serioasă ofertă, primită chiar zilele trecute a venit din partea Coreei de Sud. Prin Ambasada Coreei, la nivel oficial, mi s-a propus crearea unui concern multinațional. În condițiile în care partea română va avea 51 %, voi participa. Dacă vom semna contractul, primul obiectiv va fi construirea a două combinate în România.

Rep.: A venit aici cu o propunere concretă?
A.H.: Nu, a venit să vadă... Americanii sunt niște oameni foarte abili... A venit aici și un prelat american... Ei întâi se conving că ceea ce este într-un anume loc e valabil și pentru ei și pe urmă vin cu propuneri. În general, fac cele mai înalte oferte, la un nivel la care foarte rar sunt refuzați... Au și alte modalități de a obține ceea ce vor, în caz că sunt refuzați, atât *legale* – prin schimb de documentație și solicitări oficiale, cât și pe calea spionajului economic.

Aș sublinia de altfel o deosebire de fond între noi și americani. Astfel, în timp ce românii pleacă cu ce au mai bun acasă și duc în toată lumea, americanii procedează exact invers.

Rep.: Ați primit vreun sprijin din partea statului român?
A.H.: Acum o lună a fost emisă o hotărâre de guvern în ceea ce mă privește, dar care rămâne o hârtie lipsită de conținut, căci vreme nu primesc sprijin din partea băncilor.

Însă vă pot da un exemplu care ilustrează tipul de politică din actualul guvern. Marin Cristea, ministrul amenajării teritoriului, vroia să importe din Canada o tehnologie depășită de peste zece ani prin care urma să se producă pe calea refolosirii deșeurilor un material de construcție inferior Durref-ului în privința calității, iar despre cost, ce să mai vorbim....! Același Marin Cristea aloca 73 de miliarde de lei pentru subvenționarea construcției de locuințe pentru tineret. Cu acești bani nu s-au construit decât... 16 apartamente! Iar anul acesta s-au dat 100 de miliarde de tot în același scop, cu care se vor construi probabil alte 16 case. Cu 100 de miliarde eu aș putea construi 500 de apartamente!
Pentru a vă răspunde la întrebare până la capăt, singura instituție a statului român care mi-a acordat o atenție serioasă până acum este SRI-ul. Din ianuarie anul trecut, după ce mi-au studiat tehnologia și documentația, beneficiez de protecția lor oficială.

Rep.: Înainte de a veni la dvs, am trecut pe la magazinul Durref-ului, pe str. Câmpineanu și ne-am uitat la proiectele de locuințe oferite de dvs. Am reținut prețurile incredibil de mici comparativ cu piața actuală. Aceste locuințe sunt proiectate a fi construite integral din material de construcție Durref?
A.H.: Da. Din material Durref se poate construi orice, de la fuselaje de avion la conducte, materiale izolante termic și acustic, cărămizi, planșee, uși și alte elemente de tâmplărie. Pentru pereți, se folosește un sistem modular. Prima casă din material Durref a fost cea a părinților mei. Casa se află acum în faza de finisaj. Proiectele pe care le-ați văzut la magazin sunt doar o parte dintre cele pe care le am în vedere. Acolo ați văzut locuințe tip vilă cu unul sau două niveluri, dar aici pot să vă arăt proiecte de blocuri ori complexe comerciale oricât de mari.

Rep.: Am reținut din proiectele dumneavoastră că pentru o vilă cu un etaj și opt camere costul este de aproximativ 60 milioane lei. Iar pentru o casă cu cinci camere și garaj, pentru o familie, costul de

execuţie este de 20 milioane de lei. Aici intră şi valoarea proiectului de arhitectură, instalaţiile şi canalizarea?

A.H.: Da, costul acoperă atît valoarea proiectului cît şi execuţia, inclusiv elementele de lemnărie, uşi, ferestre, tot. Practic, casa se predă la cheie în termenul cerut de client. Garanţia de fiabilitate a locuinţelor depăşeşte 100 de ani. Eu am spus 100 de ani ca să nu spun 500 de ani... Nu văd nici un impediment ca Durref-ul să dureze cu mult peste 100 de ani.

Rep.: Şi totuşi, cum e posibil un astfel de preţ, dacă ne gîndim că acum, în Bucureşti un apartament de două camere costă mai mult decât vila pentru o familie pe care am văzut-o în proiectul dvs.?

A.H.: Uite-aşa! Materialul *Durref* a fost testat, iar aici unde vă aflaţi dvs. se află o staţie pilot de producţie cu 300 de muncitori şi mai am încă una cu 200 de muncitori. De la 15 iunie voi începe construcţia în serie. Deja sunt încheiate contracte pentru un număr mare de familii. Pentru a împiedica specula, fiindcă tot m-aţi întrebat de preţul foarte scăzut al locuinţelor Durref, vă pot spune că *în contracte există o clauză prin care este interzisă* re-vânzarea caselor pe o perioadă de zece ani!

Calitatea la care pot construi eu este cunoscută. Materialul Durref a fost testat în diferite condiţii de presiune, temperatură şi eroziune. Toată problema este că încă nu am şi o bancă, să pot investi pe termen lung în construcţiile pe care am de gând să le fac. Dacă m-aş extinde aş putea în câţiva ani să ating un nivel de execuţie de 50-60 de mii de apartamente pe an.

Rep.: În aceste condiţii, dacă înţeleg bine s-ar putea practic soluţiona dureroasa problemă a locuinţelor în România...

A.H.: Eu cred că da. Dar, practic vorbind, toată lumea se gândeşte cum eu să *nu* fac! Pentru că mafia construcţiilor din România a fixat nişte preţuri la care nu cedează. Dacă eu aş construi la preţurile pe care le-aţi văzut, s-ar pulveriza întreaga piaţă a vânzărilor de case din România... Gândiţi-vă că – fără nici o exagerare – construcţia unei case în Washington sau în Paris a ajuns să coste mai ieftin decât în Bucureşti! Dacă statul ar acorda subvenţii sau dacă o bancă ar acorda credite cu dobânzi mici familiilor fără locuinţă, eu aş putea să construiesc la preţuri accesibile tuturor. Intenţionez să fac o demonstraţie – împreună cu muncitorii mei – cât de curând, probabil în jurul datei de 15 iunie, cu materialul Durref, să arăt că *pot construi o casă în opt ore!* Aş vrea să o fac chiar pe sensul giratoriu din faţa guvernului...

În vara aceasta voi construi în diferite zone ale ţării 10-15 locuinţe pentru oameni care le-au contractat deja. Deocamdată cele două făbricuţe ale mele, pentru care am luat o investiţie de 5 miliarde de lei pot produce abia pentru 100 de apartamente pe an. Spuneţi-mi şi mie cum aş putea să influenţez eu problema naţională a locuinţelor la un asemenea nivel al investiţiilor? E doar o picătură într-un ocean!

Rep.: Dar aveţi un proiect la scară mare?

A.H.: Bineînţeles, am proiectul unui combinat care să producă material de construcţie pentru 80.000 de case, dar pentru aşa ceva trebuie să existe interesul guvernului şi al băncilor care să subvenţioneze proiectele... În SUA, de pildă, se acordă credite pentru construcţii de locuinţe, cu dobândă mică şi rambursabile în 15 ani! În ce ne priveşte, pe noi nu ne poate ajuta nimeni din afară. Până acum, cei care ne-au „ajutat" ne-au dat vreo 6 miliarde de dolari şi o să ne ceară înapoi vreo 12 miliarde. Şi când n-o să mai avem cu ce plăti, o să facă aşa cum au făcut şi cu alţii: o să ne impună politica lor, o să ne despartă...

Rep.: Noi credem că deja se face lucrul acesta!

A.H.: Eu am aproape 50 de ani şi poate n-o să mai apuc să văd toate astea! Dar ce-o să faceţi voi şi ceilalţi care vin după voi?! Mi-e şi teamă să mă gândesc cum o să începeţi să vorbiţi ungureşte, turceşte, rusească, nemţeşte...

Ceea ce mă susţine în tot ceea ce fac este un naţionalism pornit din convingere, un naţionalism viu, practic, nu din sloganе. Nu folosesc termenul *naţionalism* în favoarea mea cum fac atâţia alţii de la diverse tribune... Consider că naţionalismul este o atitudine care se demonstrează, nu se povesteşte... Dacă Dumnezeu a vrut să mă nasc aici, în România, de ce să mă duc în America să fac ceea ce pot să fac aici?! Eu cred că orice român poate şi are datoria să facă ceva pentru ţara sa.

Rep.: Există vreun grup politic sau de orice fel care să vă acorde necondiţionat sprijinul?

A.H: Nu fac parte din nici un partid. Apoi nu uitaţi că ceea ce fac eu deranjează interese foarte mari. Pe de altă parte, nici nu am nevoie de reclamă sau de alte campanii de promovare. După ce voi demonstra ceea ce pot să fac n-o să mai am nevoie de nici un fel de publicitate. Publicitatea se face în general pentru un produs care este oferit de încă alte 100, 1.000 de firme şi tu vrei să demonstrezi că cel produs de tine este mai bun decât al celorlalţi. Or eu sunt singurul în lume la ora asta care produce acest tip de material, *Durref*-ul! Iar cât de bun şi de ieftin este acest material se va vedea atunci când voi putea produce la scară naţională.

Rep.: Dacă soluţia dvs se va dovedi viabilă, cei care ar beneficia în primul rând de invenţia dvs vor fi sutele de mii de familii tinere care – ştim cu toţii – trăiesc în condiţii foarte dificile, fără speranţa de a avea prea curând bani spre a-şi construi o casă! Nu credeţi că ar trebui să declanşaţi o campanie de promovare cel puţin în rândul tinerilor?

A.H.: Dacă nu vă supăraţi, lipsa de informare îi priveşte pe ei, nu pe mine! Sunt două mii de publicaţii în România! În ultimii patru ani cred că am apărut de câteva sute de ori, atât în presa românească, cât şi în cea străină, am apărut şi pe canalul de ştiri de la CNN... Ei trebuie să se informeze şi despre cele bune şi despre cele rele şi apoi să discearnă! Şi să facă ceva! Lipsa de informaţie înseamnă incultură, ineficienţă, sărăcie!

Eu le dau dreptate tinerilor să fie supăraţi pe guvern, pe orânduire, pe modul în care sunt trataţi... Cred însă că e bine să ştii şi cum se face un lucru *rău*, tocmai ca să *nu-l faci!* Sunt de acord că tinerii au dreptul să ia locul celor în vârstă, dar, în felul în care se poartă astăzi unii tineri, cred că nu vor ajunge mai departe decât cei care acum trebuie să predea ştafeta. Dumneavoastră, tinerii – mai ales cei care studiaţi – ar trebui să vă puneţi problema unei cât mai înalte competenţe. Inteligenţa este insuficientă dacă nu e dublată de profesionalism şi de muncă îndârjită, iar cei care se tot plâng, se tot vaietă pe la toate uşile sunt cel puţin deplasaţi. Când m-am căsătorit am locuit într-o garsonieră şi mi-am crescut primul copil în bucătărie. Tot ce am acum provine din munca mea şi nu din furt sau din cerşit... Pentru făbricuţa asta a trebuit să fac un milion de jonglerii, să împrumut dintr-o parte şi să dau într-alta, să învăţ management – iar eu sunt inginer de profesie! În '90 dacă spuneai că vrei să faci industrie, te aruncau bancherii pe scări! Şi acum fac la fel, darămite atunci... Te duceai la bancă şi cereai un credit pe termen lung sau mijlociu pentru investiţii în industrie şi-ţi arătau uşa, cu mitocănie uneori! Şi atunci a trebuit să lupt cu armele lor! Şi am făcut prima fabrică, acum o fac şi pe a doua la Măgurele. Vreau să ajung în următorii zece ani să am 50.000 de angajaţi. Dacă reuşesc să fac şi o bancă, n-o să mai am nevoie de nimeni.

Rep.: Am oricum impresia că proiectele dvs depăşesc durata unei vieţi întregi!

A.H.: Ştiu, m-am gândit şi eu la asta. Când voi avea 60 de ani voi preda ştafeta băiatului meu cel mare care are acum zece ani şi jumătate; cel mic are doi ani jumate. Cel mare a lucrat anul trecut aici în şantier, cu lopata, i-am confecţionat una pe măsura lui şi l-am pus la încărcat şi descărcat roabe cu nisip... O dată pe săptămână îl aduc aici la firmă, unde învaţă să lucreze cu calculatorul. Este foarte bun la matematică. El a înţeles deja că trebuie să se pregătească pentru a continua ce am început eu şi se poartă în consecinţă. Educaţia nu se poate realiza decât făcându-i pe oameni să înţeleagă ce avantaje pot avea.

Rep.: Invenţia dvs este protejată şi în străinătate?

A.H.: În România am înregistrat brevetul în 1991, iar în 1992 în 31 de ţări ale lumii, pe o perioadă de 20 de ani. Problema este nu atât a brevetului de invenţie, cât a punerii acesteia în practică. Pe de o parte, printre cei care au puterea politică acum, există unii ale căror interese ar fi ameninţate dacă eu aş începe să construiesc la scară mare, pe de altă parte, din punct de vedere politic, nici Opoziţiei nu i-ar conveni aşa ceva pentru că dacă eu construiesc şi rezolv în felul acesta o mare problemă socială, actualul guvern va apărea într-o lumină mai bună în ochii populaţiei. Câtă vreme eu nu reprezint un avantaj electoral pentru unii sau alţii, nu mă va sprijini nimeni! Şi apoi, vă imaginaţi ce pierdere ar însemna pentru manipulatorii de imobile apariţia pe piaţă a unor locuinţe atât de ieftine... Ar mai fi şi alt gen de consecinţe. Mă refer la incidenţe mai profunde: dacă tinerii ar avea posibilitatea să obţină o locuinţă ar fi mult mai dispuşi să întemeieze o familie ceea ce ar duce la o aşezare a păturilor sociale, la o mai mare stabilitate a societăţii care ar favoriza apariţia acelei pături medii ce lipseşte încă în România şi care este majoritară în statele occidentale.

Rep.: Ceea ce spuneţi dvs cam sună a program politic!

A.H.: Eu v-am spus, nu am intenţia să fac politică, dar părerea mea este că partidele ar trebui să-şi pună la punct o altă politică socială decât cea păguboasă pe care o practică. Noi românii am putea să ieşim deasupra din situaţia în care ne aflăm acum fără a implica valori materiale foarte mari venite de cine ştie unde... Ne lipseşte dimensiunea comunitară, de ajutorare reciprocă, care exista înainte la sate, de exemplu. Să nu mă înţelegeţi greşit: când spun dimensiune *comunitară*, nu mă refer la conotaţia comunistă...

Să nu uităm că România este acum foarte vulnerabilă, că valorile naţionale nu sunt protejate de nimeni şi că în ritmul ăsta în curând nici n-o să mai avem ce apăra! Deşi suntem de treizeci de ori mai bogaţi în resurse decât japonezii, suntem dominaţi economic şi incapabili de a fi competitivi pe piaţa mondială! Prea multă lume s-a obişnuit să fure şi prea mulţi şnapani s-au băgat în faţă.

În democraţie, selecţia valorilor este draconică. Şi, după părerea mea, dacă-mi permiteţi, *democraţia este tot o formă de dictatură*, dacă nu chiar mai vulgară decât cea din care tocmai am ieşit: este *o dictatură a banului!* Românii încă aşteaptă să vină cineva din afară să-i ajute! Să fie clar: nimeni nu ne ajută pe gratis!

Rep.: Şi cu ce sunt vinovaţi oamenii simpli de această continuă deteriorare a relaţiilor sociale?

A.H.: *Suntem* vinovaţi pentru cei care ne conduc. Cred că intelectualitatea mai ales poartă o răspundere gravă. Unii intelectuali – sau pretinşi intelectuali – nu sunt capabili să lupte pentru o idee până la capăt. Nu sunt în stare să creeze cu adevărat pe măsura năzuinţelor acestui popor. Un adevărat intelectual român trebuie să continue lupta pe care se presupune că o duce în slujba unei idei chiar şi după ce toată lumea crede că şansa acesteia s-a epuizat. Degeaba suntem scandalizaţi şi afectaţi de diversele agresiuni la care suntem supuşi de cei din jurul nostru sau chiar de mai departe... Eu, de exemplu, le-aş da ungurilor case construite de mine, din gunoi românesc, dar numai în condiţiile impuse de mine... Asta fiindcă tot se vorbeşte acuma despre acel *„tratat"*.

Trebuie să ne elaborăm o concepţie a managementului, a construcţiei pornind de la cunoaşterea *strategiei militare*. Lumea de astăzi este o lume a confruntării, mai mult sau mai puţin recunoscută. Iar tinerii, mai ales, trebuie să se pregătească temeinic pentru acest gen de luptă.

Rep.: Dle Hododi, vă mulţumim pentru amabilitatea de a ne fi oferit acest interviu şi pentru tot ceea ce gândiţi şi lucraţi pentru binele ţării noastre. Vă dorim mult succes în tot ce întreprindeţi!

A consemnat George RONCEA

O pseudo-descoperire a unui pseudo-plagiat

(Nae Ionescu – Evelyn Underhill)

Isabela Vasiliu - Scraba

O PSEUDO-DESCOPERIRE A UNUI PSEUDO-PLAGIAT (Nae Ionescu - Evelyn Underhill)

LUCRURILE ŞI IDEILE PLATONICE

EDITURA FUNDAŢIEI „IONEL PERLEA"

În nr. 49-50 din 21-31 dec. 1994 revista România Literară a publicat un articol sub titlul ISTORIA UNUI PLAGIAT: Nae Ionescu – Evelyn Underhill, p.16-17. Înainte de a intra în miezul acestei „istorii" considerăm că se cuvine a nu trece neobservată postura în care autoarea articolului s-a pus, ţinând cont că Marta Petreu multora li se pare fi şi „îngrijitoarea" (1) operei lui Nae Ionescu. Oricum, este un lucru din cale afară de curios, pentru că ţine de o moralitate cu totul originală, – pe de-o parte, să faci bani pe seama geniului unui filosof de marcă al culturii româneşti, tipărind pentru prima oară în volum (2) cursul litografiat ce cuprinde prelegeri de FILOSOFIA RELIGIEI (partea II-a), – ţinute de Nae Ionescu în anul universitar (1924-1925) – într-o primă ediţie (1993) rapid epuizată, urmată de a doua ediţie (1994) şi ea pe sfârşite, iar, pe de altă parte, să militezi activ şi eficient pentru denigrarea celui care-ţi înviorează vânzările de carte la Biblioteca Apostrof, adăugînd la volumul cumpărat de cei dornici să-l citească, în sfârşit, pe Nae Ionescu, după cincizeci de ani de interdicţie, o „Cronologie" scrisă în stilul cel mai calomnios posibil, şi, pe deasupra, publicând pseudo-descoperiri de pseudo-plagiate.

Marta Petreu prezintă aşa-zisa „istorie" a plagiatului după Evelyn Underhill nu cum s-ar aştepta orice cititor, ca o înlănţuire de fapte în timp, ci ca o înlănţuire de zvonuri: ea a aflat de la Georgeta Dimisianu, care a aflat de la Georgeta Mircea Cancicov, care, la rândul ei, a aflat de la Cella Delavrancea, care ştia de la Nae, că acesta *„şi-a luat tipologia pelerinului din cartea unei englezoaice"* (Rom. Lit., p.17).

O astfel de prezentare a „istoriei" vom vedea că nu a fost aleasă întâmplător, căci doar în forma aceasta Marta Petreu putea să-şi camufleze *autenticul ei plagiat*, pentru ca să se bucure singură de laurii descoperirii aşa-zisului plagiat comis de Nae Ionescu. De altfel, colportarea de zvonuri este o ispită destul de mare pentru autoarea articolului, căci acelaşi procedeu îl remarcăm şi în „opera" ei (Cronologia) tipărită împreună cu Filosofia religiei a lui Nae Ionescu. Cronologia alcătuită de Marta Petreu este formulată astfel încât cititorul – interesat să vadă cum a decurs, în linii mari, istoria vieţii lui Nae Ionescu –, să nu rateze cu nici un preţ ocazia de a-şi face despre Nae Ionescu o părere cât mai proastă. De pildă, să şi-l reprezinte după imaginea unui infractor de drept comun, sau aceea a unui meschin arivist cam fără noroc la titluri universitare, care ţine prelegeri cu stil „căznit" (3).

Aşadar, Marta Petreu abordează metoda colportorilor de zvonuri, învesmântându-şi astfel informaţiile: *„zvonuri insistente din epocă spun că..."* (p. 216), *„se pare că scurtele perioade de tăcere sunt cumpărate de Ministerul de interne"* (p. 223), *„automobilul (...) şi cuterul par a fi răsplata Regelui pentru bunele lui servicii"*, *„discipolii şi prietenii în această vreme îl bârfesc fără milă – dar numai între ei"* (p. 236).

Dar la data când a scris *Cronologia*, Marta Petreu nu făcuse încă glorioasa „ei" descoperire, căci nimic n-ar fi reţinut-o să o treacă, între atâtea, şi pe aceasta.

Aşadar, din gură în gură ajunsese şi la Marta Petreu zvonul că Nae Ionescu „a luat tipologia pelerinului din cartea unei englezoaice". În articolul ei nu precizează *când* i-a spus Georgeta Dimisianu, ce i-a spus Georgeta Mircea Cancicov ş.a.m.d. Descoperirea acestui lucru va fi contribuţia noastră personală la cercetarea ştiinţifică a problemei.

Marta Petreu, odată ce aflase zvonul, nu-i rămânea decât să descopere numele englezoaicei şi titlul cărţii. Şi le-a descoperit. *Fără să amintească vreo sursă*, Marta Petreu îl lasă pe cititor să priceapă că ea nu se ocupă doar de apariţia în premieră a cursurilor lui Nae Ionescu, ea nu scrie doar poezii sau articole în revista *Apostrof*, ci, peste toate acestea, mai are în plus şi foarte elevate lecturi: când nu citeşte cărţi de psihanaliză, citeşte cărţi de mistică. Ea o citeşte înainte de culcare pe Evelyn, cu tratatul ei de *Mysticism. A study in the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness* (1911). A citit ea şi cursul de *Metafizică* al lui Nae Ionescu (ediţia I, 1942, ediţia II-a îngrijită de Marin Diaconu, 1991, Ed. Humanitas).

Şi, ca o fericită încununare cu succes a spinoasei cercetări ce-am întreprins cu privire la data când a aflat Marta Petreu de englezoaică, putem spune cu siguranţă că doar în 1994 a ajuns la urechea ei zvonul cu pricina. Doar atunci, mai precis după apariţia celei de-a doua ediţii a *Filosofiei Religiei* de Nae Ionescu, din pură întâmplare, ea a citit cele peste 600 de pagini ale cărţii Evelynei, şi a descoperit, absolut singură şi pentru prima dată în România, o „suspectă" asemănare între cele spuse de Nae Ionescu la cursul de *Metafizică* şi cele scrise de Evelyn. Apoi a identificat cu sârg asemănarea şi *a decis* că este rezultatul unui plagiat. Aşa *au decis* şi cei ce au citit articolul Martei Petreu şi l-au băgat în revistă, să fie cadou şi de Crăciun, şi de Anul nou pentru cititori.

Totuşi, ar fi putut şi ei să observe că atunci când cineva spune că *întrebuinţează o formulă care nu este a lui*, chiar dacă nu citează pe nimeni, el nu poate fi acuzat de plagiat, din-moment ce nu a pretins că spune ceva nou, ceva descoperit de el. Iar pentru asta nu era nevoie să se canonească să citească întreg materialul. Se putea citi doar primul sfert. Căci un astfel de lucru se lasă lesne remarcat chiar de la al doilea citat „demascator" extras din cursul de Metafizică al lui Nae Ionescu. Iată ce transcrie Marta Petreu că spunea Nae Ionescu la cursul său: ***„Dacă ar fi să întrebuinţez o formulă care nu este a mea*** *(subl. n.), pentru a deosebi magic şi mistic, aş spune că magia ia şi mistica dă"* (p. 139). Acest pasaj, citat de Marta Petreu spre dovedirea aşa-zisului plagiat, este pus în paralel, tot de ea, cu următorul: *„Diferenţa fundamentală dintre ele este următoarea: magia doreşte să obţină, mistica doreşte să dea – două atitudini nemuritoare şi antagoniste..."* (Evelyn Underhill, op., cit., p.70).

Asemănarea este, într-adevăr, evidentă. Numai „plagiatul" *nu este evident de loc*, căci Nae Ionescu avertizase auditoriul că nu spune lucruri gândite de el. Doar Marta Petreu nu avertizează cititorul când preia de la alţii.

Nimeni nu şi-o poate închipui pe Marta Petreu, asistentă la Universitatea din Cluj, că nu se duce la bibliotecă şi nu se uită în cursul de filosofie românească după care învaţă studenţii ei, când este vorba despre un filosof român. Şi chiar nimeni nu crede că „editându-l" pe Nae Ionescu nu i-a căzut sub ochi p. 313 din Ghe. Cazan, *Istoria filosofiei Româneşti* (1984), unde este vorba de împrumutul *„tăinuit de Nae Ionescu"* din lucrarea *Mystic* a lui Evelyn Underhil. Mai ales că şi Ghe. Cazan şi Marta Petreu au căzut în mod ciudat pe aceeaşi frază din curs, în care Nae Ionescu le explică studenţilor că nu a venit la curs pentru că nu avea ce să le spună. Fraza, citată de amândoi, e înţeleasă de ambii la fel, deşi, într-un caz trebuie să ţinem seama de rigorile vremii, iar în celălalt caz să bănuim o nostalgie după rigorile de altă dată, spulberate de Revoluţia din dec. 1989, rigori la care Marta Petreu chiar se străduie să facă o revenire, cel puţin în ceea ce priveşte receptarea lui Nae Ionescu.

Comentariile ei la adresa lui Nae Ionescu, făcute la modul general, sau cu ocazia discutării fragmentelor puse în paralel, au un vizibil aer de familie cu tot ce s-a scris despre Nae Ionescu în perioada comunistă. La fel şi *Cronologia*.

Un lucru însă trebuie să devină limpede pentru oricine: Marta Petreu nu plagiază. *Singură a descoperit şi numele englezoaicei şi titlul cărţii*. Nae Ionescu plagiază. Ce dacă el mărturiseşte că nu-i aparţin cele spuse? Tot plagiază, pentru că atunci când povesteşte ceva spus de altul, povestirea lui seamănă chiar cu ce a spus altul. Cu nimic altceva. Leit. Toată lumea a văzut cât de bine seamănă. Marta Petreu le-a deschis ochii. Pentru că ea e pasionată de tratate de mistică şi, singură, doar de la un zvon despre o englezoaică oarecare, o găseşte infailibil pe *acea* englezoaică. Numai ea sesizează de la o poştă când e vorba de un plagiat. Prin forţe proprii; era să scriem prin plagiate proprii!

Acuma nu-i mai puţin adevărat că oricine se află cu treabă în domeniul filosofiei a aflat de prestigioasa revistă scoasă de Lucian Blaga la Sibiu între 1943 şi 1944. Precis că de revista SAECULUM ştie şi Marta Petreu. Doar ţine cursuri de filosofie la Universitatea din Cluj. Nu vrem totuşi să spunem *că ar fi aflat de traducerea nemţească a cărţii* de mistică citită de Nae Ionescu din recenzia lui Barbu Zevedei, publicată în revista lui Blaga.

Nu-i frumos să-i punem la îndoială buna credinţă când scrie doar despre un zvon vag ce a ajuns-o şi pe ea. După ce singură a identificat-o pe englezoaică, Marta Petreu a tradus tot singură titlul cărţii lui Evelyn. Din engleză în germană. Mai greu i-a fost cu găsirea anului de publicare a traducerii nemţeşti. Fiind vorba de 1928, anul nu era trecut în cartea din 1911 pe care o citise ea din pasiune pentru mistică. Dar s-a descurcat. Binişor. Să nu-şi închipuie cineva că a depistat anul traducerii germane în rev. SAECULUM. *Ar fi dovada unui plagiat*, ori toată lumea ştie, din articolul Martei Petreu, cine pe cine plagiază. Să nu creem confuzii!

Pentru cititorii interesaţi de recenzia din revista de acum jumătate de secol, pe care a scris-o simpatizantul comunist de atunci, plecat apoi în ţara Evelynei, dăm mai jos un fragment: *„Ţinem să remarcăm însă un lucru, cu toate rezervele pe care le pretinde o bună intenţiune.* Tipurile mistice nu pot fi luate ca o contribuţie personală a lui Nae Ionescu. *Cartea lui Evelyn Underhill intitulată „Mystik", a cărei ediţie germană am consultat-o, cuprinde exact acele trei tipuri: al pelerinului, mirelui şi sfântului. În capitolul VI „Mystik und Symbolik" pot fi urmărite anumite lucruri paralele. Bunăoară exemplificările (pelerinul Parsifal – exemple din Dante, etc.). De asemenea caracterizările ce se aduc iubirii. Este de notat că această carte, apărută în limba engleză în 1911, este socotită, nu numai în lumea anglo-saxonă, ca o lucrare de bază asupra misticii, dar şi în restul lumii civilizate. În limba germană a apărut în anul 1928, tocmai anul în care Nae Ionescu îşi ţinea cursul despre metafizică. Aducem acest lucru la cunoştinţă, nu fiindcă am avea de spus ceva lui Nae Ionescu, ci editorilor. Într-un curs, în faţa studenţilor, se poate trece cu vederea un izvor folosit. La curs se urmăreşte înţelegerea unei probleme, în prima linie. Când se trece la tipar, lucrurile se schimbă. Poate ar fi fost bine ca această carte să fi fost numită. Desigur Nae Ionescu ar fi făcut-o, dacă el şi-ar fi editat cursurile".* (Z. Barbu, SAECULUM, iul.-aug. 1943, p. 83).

Se observă cum cele scrise în rev. SAECULUM respiră un aer de normalitate, deşi Z. Barbu strecoară germenul îndoielii. Să-l fructifice cine doreşte. S-a şi găsit cine. *Dar nici un moment Zevedei Barbu nu vorbeşte de vreun plagiat.* Aici se cerea o contribuţie originală.

E drept că nici Barbu Zevedei *nu a ţinut cu tot dinadinsul să vadă* în cursul lui Nae Ionescu *propoziţiile în care profesorul spunea studenţilor că nu le povesteşte noutăţi.* Altminteri, ar fi citat probabil din prelegerea unde vine vorba de tipul pelerinului, al mirelui şi al sfântului pasajul: ***„De altfel, teoria aceasta a tipurilor este ceva mai veche"*** (subl. n.) (p. 167). Nici Marta Petreu n-a văzut pasajul. Ea a avut orbul găinilor, pentru că a remarcat doar fraza imediat următoare: *„Eu am căutat să o aplic în tot domeniul filosofiei şi cred că în bună parte mi-a dat, mie cel puţin rezultate satisfăcătoare"* (p. 167).

Ceea ce impresionează în articolul Martei Petreu nu este atât faptul că îl face pe Nae Ionescu „Mitică – filosof" sau tonul nepotrivit, cât volumul de muncă zadarnică pentru a controla pe Nae Ionescu dacă povesteşte fidel când spune că povesteşte ceva ce nu-i aparţine (4). La fel, orbirea cu care se face vinovată de plagiat, încercând, – fără succes –, să identifice un aşa-zis plagiat.

Cu toate acestea, sperăm ca deziluzia pseudo-descoperirii unui pseudo-plagiat să nu-i stingă arzătoarea pasiune pentru mistică. Şi să ajungem să citim tratatul Evelynei, promis să apară la Biblioteca Apostrof. Dar fără „identificări". Şi nici cu vreo „Cronologie".

Isabela VASILIU-SCRABA

Note:

1. Am pus în ghilimele că Marta Petreu a „îngrijit" ediţia, pentru că străduania ei a fost ca dintr-un curs litografiat ce se citea cu uşurinţă, (pentru că şi acolo unde erau cuvinte lipsă, din context se înţelegea ideea), să facă o carte a cărei lectură este îngreunată de marcarea cu „sic!" a pasajelor în care iese la iveală imposibilitatea ei de a urmări un text filosofic, incompetenţa ei în domeniu şi sicidecum „ambiguităţi de sens şi erori flagrante", cum citim în NOTA ASUPRA EDIŢIEI (p.8).

2. În volum, cursul litografiat de FILOSOFIA RELIGIEI a fost publicat prima dată la Biblioteca Apostrof. Dar, în serial, el a fost publicat în premieră după Revoluţia din dec. 1989, în revista VIAŢA ROMÂNEASCĂ (5/1990-7/1991), cu textul stabilit de George Gibescu, care a avut fericita inspiraţie să reproducă cursul litografiat cu foarte puţine intervenţii.

Menţionăm că editorii din 1925 ai cursului litografiat nu erau filosofi, ci stenografi profesionişti, fapt ce explică puţinele erori de corectat cu dicţionarul de filosofie şi rarele lacune din text.

În ediţia sa, Marta Petreu consultă dicţionarul, dar lasă lacunele ca atare. Nici fraze concluzive incomplete (ex. p. 27 curs lit./p.24 Bibl. Apostrof, 1994) nu este în stare să completeze, marcându-le doar cu „sic!". În schimb, i se întâmplă să-l „corecteze" pe Nae Ionescu, adăugând în text „(sau dimpotrivă)" (p. 15 curs lit./p.13 Bibl. Apostrof). Intervenţia ei este pe cât de inexplicabilă, – căci lipsesc precizările necesare – pe atât de gravă, pentru cei ce pot urmări textul. Într-un mod la fel de „oportun", Marta Petreu „corectează" citatele latine din Sf. Augustin, fără să sesizeze intenţionata lor modificare, în sensul celor susţinute de Nae Ionescu la cursul său.

Tot ca „îngrijire" a textului bănuim că trebuie să fie considerat şi momentul marcat cu „sic!", când o cuprinde mirarea în faţa dictonului, lipsit de ambiguităţi, *„unus christianus, nullus christianus"*, crezându-l nu numai o invenţie naţionescianâ, ci şi o eroare flagrantă. Sau când explică într-o notă (p. 148) că metafizica religioasă este – în opinia ei de specialistă în filosofie – *„probabil* dictio in abjecto" (!!!). Adică, mai anapoda spus, un fel de «vorbire abjectă». Despre această evidentă scăpare din condei nu vom face însă comentarii psihanalitice cu referire la *Cronologie* sau la articolele Martei Petreu despre Nae Ionescu sau despre Lucian Blaga publicate în România Literară.

3. Din articolul mai recent scris decât *Cronologia*, cititorii pot afla că, după Marta Petreu, prelegerile lui Nae Ionescu ar fi fost *„cu lungi şi obositoare meandre"*, cu *„poticneli"* şi *„de obscuritate maximă"*, Rom. Lit. 21-31 dec. 1994. Dar impresia noastră este că le-ar fi mai de folos să citească despre prelegerile lui Nae Ionescu ce s-au scris înainte de comunism. În articolul din *România Literară*, Marta Petreu îl persiflează pe Nae Ionescu, deşi, în fapt, cu tot titlul ei de „doctor în filosofie" nu este capabilă să înţeleagă un curs din 1924-1925 destinat studenţilor, după cum ne-o dovedeşte felul în care a „îngrijit" ediţiile *Prelegerilor de Filosofie a Religiei* (ediţia I-a 1993, ediţia II-a revăzută, 1994). E drept că pe de-o parte, doctoratul I-a luat în estetica identificărilor de sofisme în opere literare, deci neînţelegerea unor cursuri din 1925, este explicabilă, iar, pe de altă parte, faptul de a nu înţelege texte filosofice nu constituie pentru Marta Petreu un impediment prea serios, fiindcă – după experienţa ei de cadru didactic –, nu *„înţelegerea unei probleme"* (v. rev. SAECULUM) se urmăreşte la curs, ci, *„sistematizarea şi transmiterea de informaţie"* (rev. Rom. Lit. p.17).

4. E totuşi demn de remarcat că Nae Ionescu vorbind la curs despre cartea Evelynei, chiar dacă nu o numeşte în mod expres, îşi ţinea la curent studenţii cu cele mai interesante idei apărute în cărţi de mare notorietate. El făcea astfel o racordare a învăţământului superior românesc cu învăţământul superior din Anglia şi Germania. De asemenea, vorbind despre *Problema salvării la Faust* (1925-1926), Nae Ionescu îşi punea studenţii în temă cu actualitatea ştiinţifică europeană în acest domeniu, în care, un articol publicat în Franţa era mult discutat. Se ştie că după instaurarea comunismului, brusc, racordarea s-a făcut la învăţământul din universităţile ruseşti, cu cele mai mari „beneficii" în domeniul ideologic, care-l suplinea pe cel filosofic.

Şi încă un amănunt: Nae Ionescu nu poate fi acuzat de *„transcrierea fără ghilimele a unor fraze"* (subl. N.M.), cum este de părere Dl Nicolae Manolescu („Un jurul unui plagiat", Rom. Lit., nr.6, 22-28 febr. 1995), fraze pe care Nae Ionescu ar fi dorit să şi le revendice, făcându-se vinovat – prin publicarea paginilor astfel transcrise – de plagiat.

Asemenea lui Titu Maiorescu, Nae Ionescu vorbea liber în faţa studenţilor, iar de publicarea cursurilor sale s-au ocupat alţii, pentru că Nae Ionescu n-a fost niciodată preocupat să-şi publice cursurile. În plus, se ştie că în Occident cursuri „originale" nici lui Immanuel Kant nu i se permiteau. Oricine răsfoieşte azi cursul de LOGICĂ GENERALĂ (trad. Alex. Surdu) citit studenţilor de Kant, va constata lipsa trimiterilor bibliografice sau a ghilimelelor în cuprinsul cursului.

Acest fapt, după Dl. N. Manolescu, ar indica fără greş sfera plagiatului, căci multe lucruri conţinute în cursul lui Kant pot fi regăsite în Baumgarten şi mai ales în cursul lui Meier, „plagiat" de filosoful din Königsberg, care doar s-a mulţumit să adnoteze abundent pe marginea lui.

Nota redacţiei: Mulţumim distinsei doamne Isabela Vasiliu-Scraba pentru permisiunea de a prelua acest material.

Societatea Culturală

LAMURA

vă invită să participaţi la

SIMPOZIONUL NAŢIONAL

NAE IONESCU

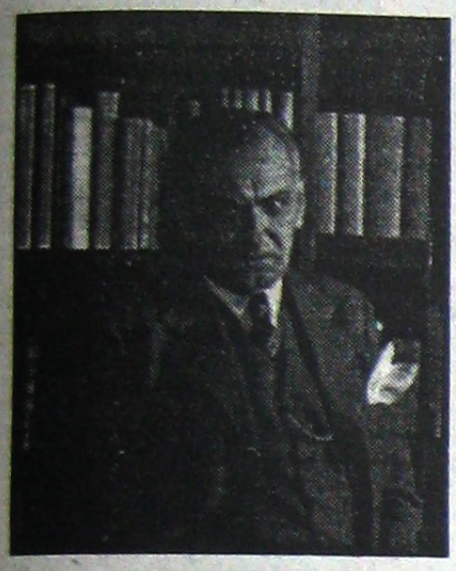

Brăila
3 Iunie 1995

Sesiune de comunicări ştiinţifice dedicată marelui filosof brăilean

Sala Inspectoratului pentru Cultură Brăila, Str. Traian nr.1
Sâmbătă, 3 Iunie 1995, Ora 11⁰⁰

Informaţii suplimentare la Tel. (039) 63.56.87 (Brăila)
şi la sediul central al Societăţii Culturale Lamura, Tel. (01) 659.50.17. Fax (01) 312.19.31 (Bucureşti)

Holocaustul Ştiinţei

Dintre toţi ageometriţii neeuclidieni, Bolyai este singurul care a atins explicit două limite aflate circular implicit în simplă „coincidentia oppositorum": una prin declaraţia că a creat „din nimic un univers întreg" (numărul de zile fiind în „secret" acelaşi), iar alta prin frizarea clară a golului „ştiinţific" în care a căzut „more geometrico" din alt gol moral: vanitatea heostratică de a-şi face un nume şi de a ieşi cu el ca sofistul în frunte; şi aceasta tocmai în „geometrie", unde căile şi meritele noetice ale adevărului, văzute ca „drepte" - curbe pe suprafaţa pământului, cer pentru îndreptare o infinită căinţă, smerenie, metanoia. Dar, faţă de faptul (istoric probat şi logic strict demonstrabil ca specific stuficulturii sofisticate) că tot sofistul este ateu şi invers, nu este de mirare că el se tot închipuie ca mare creator al universului - tot din propriul-nimic, nici că, autosituat la limita înţelegerii adevărului prin fals sau absolutului prin absurd, tot el strigă disjunctiv chiar din postura de înger căzut: ori este adevărată geometria euclidiană, ori este construită cuadratura cercului (J. Golyai - „Appendix", Ed. Academiei R.P.R., 1954, p. 137; F.T. Câmpan - „Aventura geometriilor neeuclidiene", Ed. Albatros, 1978, p. 59)

Deja de aici şi încă de atunci era clar un adevăr strigător la cer; dar cine era pe pământ când nici gâştele capitoliene nu mai erau la modă?; pe atunci era ridicat la putere matematică Gauss, sub aripa căruia crescură bobocii ageometriţi de Lobacevski şi Risemann, faţă de care Bolyai-fiul suportă greu o „ciudată" diferenţă, dar nu de esenţă, ci de grad (de rudenie), explicabilă prin vorba aceea cu cămaşa şi haina, în ciuda prieteniei lui Bolyai-tatăl cu Gauss, ca şi a contribuţiei lui Bolyai-fiul la conversiunea neeuclidiană publică a aceluiaşi mentor, altfel îndelung ezitant ca temător de „strigătele beoţienilor" („ciudaţi" savanţi de cultură preeuclidiană, dinainte de a li se „cultiva" ca pătură superpusă „semănaţii lui Cadmus", cum încă mai mărturisea Platon).

De esenţa problemei ţine şi faptul că, sferodoct iremediabil în materia creaţiei şi creaţia materiei, Bolyai a atins adevărul uneia din patru idei legate de cuadratură (construcţia „cu rigla şi compasul" a unui pătrat de suprafaţă egală cu a unui cerc dat), care jalonează revelaţia inversă prin falsul „absolut" (absurd) a adevăratului antisimetric. Prima în această ordine este ideea născută din „kabala, care este mama ştiinţelor exacte" (E. Levi - „Cheia marilor mistere") şi care reduce problema la pantaclul „Noului Ierusalim" figurat ca un pătrat înscris în cerc: „Este cvadratura cercului, problema căreia proştii îi caută soluţii acolo unde nu se găsesc" (E. Levi - „Misterele Kabalei"): dar nu este un „mister", ci o mistificare, spunând matematic exact că $\pi r^2=2r^2$, deci 3,14...=2, deci 3,14...=2 sau 1=0. Ideea se regăseşte, renăscută pe aceeaşi filieră ca rudă de gradul întâi, exact în „geo-metria" neeuclidiană, în a cărei „metrică" („aritmetică") „iraţionalul transcendent" pi (constanta asemănării tuturor cercurilor) capătă valori variabile raţionale şi chiar întregi; e.g. în „geometria" lui Riemann, aplicată pe un „spaţiu" superficial-sferic asemenea suprafeţei ideale a pământului, „diametrul" semimeridian este jumătate din lungimea cercului ecuator, adică $\pi r=2r$, deci 3,14...=2 sau 1=0. „Misterul", acelaşi în ambele „idei", este acela că faţă de acelaşi 1=0 toate numerele devin egale, inclusiv cu infinitul mare de tot şi cel mic ca nimic.

Aici s-a situat disjunctiv Bolyai, călcând cu stângul în ideea neeuclidiană, în care pretinde o „soluţie" a cuadraturii ca mai sus, „în cazul falsităţii" geometriei euclidiene, iar cu dreptul rămas în adevărul euclidian potrivită căruia raportul cercului la diametru este constant şi „iraţional transcendent", în sensul exact că matematica numerelor, prin propria raţiune discret-finită, este transcendentă dincolo de sine în conţinutul-infinit. În rest, este inexact că transcendentul aritmetic implicat în cuadratura cercului este neconstruibil geometric: o adevărată soluţie (foarte probabil nu prima şi cunoscută „beoţienilor" dinainte de Cadmus) a fost cu ani în urmă dată de ing. A. Boiu prin rectificarea (îndreptarea, desfăşurarea) cercului; ce-i drept, fără respingerea sofismelor care au făcut din cuadratură o „insolubilă", dar în rest invenţia unui instrument compus (din „riglă şi compas", ca de mult construitul elipsograf) rămâne o problemă solubilă inginerește. Or, dacă şi numai dacă Bolyai merită canonizat ca savant cu numele pe frontispiciul unei universităţi, ing. Boiu s-ar cere declarat sfânt; dar, cum nici primul nu merita cu minciuna sa „geometrică", nici al doilea nu cere ca om cuminte.

Mihai IONIŢĂ

Despre spontaneitate

„Glumele nevinovate sunt ca sarea în bucate", spunea Anton Pann într-unul din proverbele sale care ar putea fi reformulat în conduita modernă de comportament – *Să nu pierzi nici un prilej ca să fii spontan.* Şi câţi dintre cei ce ne înconjoară nu sunt gata, cu şi fără motiv, să ne trântească una pe şleau şi să ne demonstreze, în naivitatea lor, că tot ce le stă în guşe, le stă şi în căpuşe, vrând să spună astfel că numai în capul lor s-a întocmit adevărul ca un covor, iar în capetele celorlalţi, numai ca o ţesătură roasă.

Acum, lăsând anonimatului pe spontanii orgolioşi, să vedem între ce limite această noţiune are un rost bun şi care excrescenţe din sfera sa încurcă lumea şi o degenerează. Fiindcă acest articol s-a cerut scris în urma regăsirii uneia din formulele prin care comuniştii, masonii şi progresiştii de diverse speţe reclamau în numele *spontaneităţii* desfiinţarea Bisericii, fiindcă aceasta are ritualuri anacronice şi prăfuite, deci după ei o haină nepotrivită mobilităţii omului modern. Că mintea acestor inşi nu poate face distincţia între ceea ce e durabil şi ceea ce e trecător s-a văzut dintr-o altă mostră a „înţelepciunii" lor, anume fundamentarea societăţii pe baze revoluţionare, deci pe veritabile butoaie cu praf de puşcă. Şi cum o revoluţie nu poate dura la nesfârşit; fiind întotdeauna *a unui moment*, aşa e şi spontaneitatea. Ba încă trebuie să conţină o anumită repeziciune temporală, căci altfel s-ar vedea pusă la coadă şi taxată de bazaconie de către vorbirea lentă şi măsurată.

În conceptul acesta se subînţelege starea de vioiciune cu corolarele ei de degajare şi dezinvoltură faţă de realitate, precum şi promptitudinea în atitudini şi comportament care să pară sau să fie un gest firesc. La această definiţie existentă în Dicţionarul Academiei sunt adăugate următoarele nuanţe: poate fi spontan tot ceea ce se face sau se produce de la sine, fără vreo cauză aparentă, în acest înţeles fiind anulată orice teorie deterministă; de asemenea, ceea ce se face de bunăvoie, nesilit de nimeni, o atitudine normală oricărui ins (dar să nu uităm proverbul: „ceea ce-şi face omul cu mâna sa..."); în sfârşit, tot ceea ce apare brusc, fulgerător, pe neaşteptate, deci un sens ce cuprinde neprevăzutul sau incapacitatea omului de a sesiza fenomenul cu mijloacele sale de percepţie. Ar mai fi de menţionat *teoria generaţiei spontanee* care admitea că „unele organisme pot lua naştere din materii minerale sau organice în descompunere" (Scriban), azi trecută în rândul erorilor ştiinţifice, dar care constituie în literatura SF motivul savantului omnipotent, cel ce poate reface în eprubetă condiţiile de apariţie a vieţii.

E interesant de remarcat că aceste calităţi înscrise în sfera spontaneităţii ţin mai mult de aria diverselor sentimente umane (veneraţie, hotărâre, inspiraţie, sinceritate, prietenie etc.) de chipul omului (frumuseţea, gestul, râsul, starea de copilărie) şi numai în ultimul rând apar conexate cu fenomene naturale referitoare la vegetaţia molidului, la oprirea unei hemoragii prin spontaneitate sau terapeutică, la alteraţia vinului ori la transmutaţiile dintr-o stare într-alta de agregare. De aceea este şi explicabil faptul că majoritatea citatelor aflate în dicţionare sunt culese din operele literaţilor (Camil Petrescu, Sadoveanu, Blaga, M.Sorescu), rar din filosofi şi istorici (Iorga, V. Conta) şi sporadic din rândurile cercetătorilor (Brezoianu, Scriban). Ceea ce nu ar fi de înţeles, fiind dar spontaneitatea unul dintre fenomenele în primul rând sufleteşti, este lipsa cu desăvârşire dintre cei citaţi a oricărei autorităţi din domeniul teologiei, dacă n-am vedea pe coperta dicţionarului Academiei anul de apariţie (1989) şi n-am şti care era atitudinea comunistă, în absolut orice domeniu, faţă de Biserică.

Că nu sunt subliniate în definiţia conceptului trăsături negative, aceasta încă putea fi lucru de mirare dacă nu s-ar şti că între categoriile marxismului sunt incluse cele ale *spontanului* şi ale *conştientului* şi explicate astfel (în Dicţionarul de filosofie din anii '70): *„activitatea spontană este motivată doar de nevoi şi scopuri imediate, implicând un grad de conştiinţă limitat"*, deci în această optică spontaneitatea ar trebui să fie un fenomen social numai relativ la religie (cea mai mare „prejudecată" a omenirii!!!) dar altfel trebuie abandonată în favoarea unei activităţi conştiente, plină de „înţelesuri" grele: cunoaşterea legităţii obiective, a eficienţei revoluţionare, în sfârşit, conformarea la ţezele ce treceau spre societatea socialistă multilateral etc.

În toată această uriaşă manipulare, răuvoitorii s-au bazat pe sensurile de *naivitate*, de *credulitate* şi *candoare* ale spontaneităţii, sensuri neabandonate, fiind necesare operaţiei de *spălare a creierelor*, nu pentru aşa-zisa *activitate conştientă*.

Echivocul acestui cuvânt, şi de aici răutăţile provocate, se datorează puternicului său caracter de neologism (< fr. *spontaneité*), căci fiind multă vreme folosit numai de elite, a putut fi foarte uşor deturnat astfel în favoarea manipulatorilor de simboluri marxişti.

Avizaţi asupra acestor uzanţe neplăcute ale *spontaneităţii*, să o privim în latura ei benefică, deoarece ea desemnează şi candoarea copilăriei, lipsa de făţărnicie a omului religios, simplitatea în vorbe a înţeleptului şi sinceritatea fără urmă de suspiciune a oricui vrea să înţeleagă şi să se facă înţeles. *Spontaneitatea* este apoi unul din semnele prieteniei, poate crea „dragostea la prima vedere" sau aduce profunzime şi culoare recitalurilor artistice, în sfârşit, e una dintre calităţile intime ale sufletului. Îl face fericit pe profesor, odată cu îmbujoratele răspunsuri isteţe ale elevilor, ajută adesea pe cel încurcat să improvizeze ceva pe loc, este starea noastră naturală de a fi acasă şi în sfârşit, este chibritul care aprinde uriaşul jar al intuiţiilor. Fiindcă intuiţie fără spontaneitate nu se poate, dar nu şi invers. Şi apoi, această spontaneitate, proprie vârstei copilăriei, este de fapt un atribut al majorităţii oamenilor, fiindcă, după cum spune Eminescu „suntem copii – etern nefericiţi", iar starea noastră naturală e joaca cu jocuri mai grave şi, întotdeauna, cu moartea. De aceea, singurii oameni adevăraţi, singurii maturi de pe faţa pământului, cei înduhovniciţi şi îmbunătăţiţi cu ajutorul harului lui Dumnezeu – aşează la un nivel inferior intuiţiile şi spontaneităţile entuziaste, fiind ei de acum trăitori ca într-o altă lume, în cea a rugăciunei şi a slavei dumnezeieşti, în cea a luminii adevărate şi a revelaţiilor de dincolo de gând.

Înţelepţii, copiii tăcuţi ai noştri, câţi dintre ei vor mai fi fiind, de câte ori nu ne-au spus că un act spontan aduce în urmă nenumărate necazuri dacă ne bazăm numai pe improvizaţie şi pe ce *are să fie*. Dar cine să le asculte sfaturile când în ultimele generaţii unul dintre imperativele moderne a fost repudierea învăţăturii lor? Şi când am adoptat nu gluma nevinovată, ci ironia brutală, când am făcut ca şi generalul cel neiscusit care nu şi-a lăsat armata să facă acte de vitejie spontane, în schimb, luându-l gura pe dinainte, a dezvăluit spontan planul de luptă duşmanilor săi...

Gabriel Adrian MIREA

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

Afirmarea popoarelor și conștiința spațiului

Știința geopoliticii face distincție între *frontieră* și *graniță*. Granița este o *linie de margine teritorială*. Frontiera este *zona avansată* a unui *spațiu* supus unor mișcări de contracție și expansiune. Ceea ce contează în legătură cu fenomenul frontierei este *conștiința spațiului*. Aceasta se manifestă sub forma unui *„simț al spațiului"* (cum l-a denumit Kjellen), al unui *sentiment spațial*, dar și sub forma unor *reprezentări spațiale*. Ambele componente coincid numai parțial când e vorba de „comunitatea etnologică" propriu-zisă (a unui popor) și de „lumea intelectuală" care se ivește din adâncurile neamului ori vine deasupra lui cu valul unor migrații și infiltrări de populații străine. Așa se face că între comunitatea etnologică și colectivitatea intelectuală a unui popor nu există decât o suprapunere parțială. Mai mult chiar, colectivitatea intelectuală nu s-a ridicat întotdeauna la puterea morală și misionară a comunității etnologice.

„Lumea noastră intelectuală nu a avut o suficientă putere de definire a misiunii neamului românesc la înălțimea vitalității și posibilităților poporului român. În migrațiunile lui, neamul nostru a trasat hotare mult mai largi decât cele revendicate de intelectuali și de oameni politici." Observația aceasta aparține unui mare intelectual român, care, în 1945, într-un moment de cumpănă pentru destinul Transilvaniei românești, scria monumentala lucrare **Probleme fundamentale ale Transilvaniei,** în două volume, numărând circa o mie de pagini, pe care istoricii români și clasa politică lovită de bicisnicie a României unui regim comunist nici măcar nu s-au ostenit s-o amintească în anii '80, într-un moment când Budapesta traducea în limbi de circulație două volume de circa o mie de pagini asupra Transilvaniei.

Dintr-o colectivitate intelectuală cu puteri coborâte mereu sub nivelul de vitalitate al poporului însuși, s-au ales totuși intelectuali care au dat expresie, în scrierile lor, „neliniștilor spațiale" și „viziunilor spațiale" ale românilor.

Iată ce hotare înțelegea Simion Bărnuțiu să traseze neamului românesc: românii trebuie să se unească într-o *„unitate culturală"*, aprecia el, *„de la Nistru până la Balcani și de la Balcani până la Tisa"*. *Viziunea spațială* pe care-o mărturisesc intelectualii asupra românilor este când mai largă când mai strâmtă, dar niciodată nu depășește harta etnică reală a românilor. Victor Jinga ne prezintă câteva *„mărturisiri spațiale asupra românilor"*. Să le reluăm din cartea marelui patriot, căci aceste mărturisiri ne spun foarte multe despre *conștiința frontierelor* la români. Între altele, ne îngăduie să constatăm că harta intelectuală a frontierelor (conștiința intelectualilor asupra frontierei) este cu mult mai strâmtă decât harta etnică reală, ba uneori este chiar mai strâmtă și decât harta etnopolitică efectivă.

Victor Jinga îl invocă pe Mihai Eminescu, cu articolul publicat în „Timpul" la 2 noiembrie 1879 și intitulat **Misiunea noastră ca stat:** *„E mică țărișoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutățile vremurilor au știrbit-o; dar aceasta mică și știrbită e țara* noastră *(...); într-însa găsim* toate putințele dezvoltării *(subl. n.), întocmai ca într-una oricât de întinsă.*

Trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării *(subl. n.); aceasta e singura misiune a statului român și oricine ar voi să ne risipească puterile spre alt scop pune în joc viitorul urmașilor și calcă în picioare roadele muncii strămbunilor noștri.*

Aici între hotarele strâmte ale țării românești, trebuie să se adune capitalul de cultură *din care* să se împrumute frații noștri *(subl. n.) de prin țările de dimprejur cu celelalte popoare mai înapoiate decât noi".*

Care este conceptul eminescian asupra frontierei românești? Acesta desemnează trei aspecte esențiale: a) puterea statului provine din energiile interne ale *concentrării*, nu din energiile *expansiunii*, ale dispersării; b) în consecință, frontiera noastră nu trebuie să fie una de expansiune politico-militară, ci una culturală: *„trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării"*; c) funcția frontierei trebuie să fie una de suport pentru românii și popoarele din jur, nu de „cucerire" (agresiune).

Privind chestiunea din perspectiva frontierelor, Eminescu deplânge *„hotarele strâmte ale țării românești"*, dar chiar și în aceste condiții, el găsește acestei țări o funcțiune europeană și regională, și anume, pe aceea de a fi *„stat de cultură la gurile Dunării"*. Marele poet nu conferă statului nici o funcție politică nici una militară, ci o funcție *culturală*. Distincția aceasta dintre *statul politic*, stat al unei clase cu preocupări mari pentru ea însăși, dar cu preocupări mici pentru „țara reală", și *statul cultural*, preocupat de destinul întregii românități și al regiunii „de dimprejur", este una care-și menține deplina valabilitate. O atare viziune asupra spațiului atribuie românismului o funcție spirituală.

Tot la fel, pentru Bălcescu, hotarele mărturisite vizionar le depășeau pe cele înguste de atunci ale Principatelor Române. Harta intelectuală și harta politică se aflau într-un mare dezacord, dar de data aceasta aspirațiile comunității intelectuale privind fruntariile țării depășeau realitățile politice ale frontierei. Harta politică era cu mult mai strâmtă decât harta etnologică reală și cea etnologică subiectivă, proiectată, adică, de viziunea colectivității intelectuale.

„Mărturisiri spațiale" găsim la Goga, făcute în decembrie 1933, cu ocazia deschiderii Institutului de istoria literaturii române moderne și folclor la Universitatea din București: *„În această atmosferă m-am născut, la poale de munte, unde în mod organic am avut totdeauna tendința să mă urc pe creste și de acolo, din vârful Cindrelului, să văd cele două aspecte ale aceluiași popor; soarta a vrut deci să iau de la început contact cu realitatea, găsindu-mă pe* coloana vertebrală a românismului. *(...) Dacă m-aș fi născut la periferia etnică a neamului, acolo unde apăsarea unei culturi streine s-ar fi risipit în mediul în care mă mișcam, desigur că acest stigmat m-ar persecuta în cursul vremii necontenit..."*

În viziunea lui Goga, există un *stigmat* al „locului" pe care-l purtăm cu noi în permanență. Acest stigmat sintetizează determinismul geo-etnologic, geografic și etnic totodată, într-o unitate *sui-generis*. Acest *stigmat* poate fi nuanțat; el este intens colorat etnic la cei născuți spre „centrul" geo-etnologic al unui popor și plin de tensiuni la cei născuți la „periferia etnică" a neamului. Desigur că aici Goga exagerează asupra elementului geografic al acestui determinism. Dar în cursul operei sale, el dovedește o înțelegere foarte adâncă referitoare la *misiunea* și *destinul* poporului român.

Sensurile spațiale din poezia populară (și din alte creații ale poporului) ne arată că acest „subiect anonim" are propriile lui simțăminte și reprezentări asupra spațiului etnologic, astfel încât putem vorbi despre o *„hartă emică"* (un elaborat spontan, geopolitic, al poporului însuși), și o *„hartă etică"*, adică un elaborat savant, în care se confruntă cartografii și cadastre, teorii și cancelarii, geopolitici, des state și diplomații, concepte geostrategice et etc. Cele două „hărți" arată cât de greu se po acorda între ele voința popoarelor cu aceea cancelariilor, viziunile etnologice asupr spațiului cu mărturisirile spațiale ale intelectualilor și reprezentanților clasei politic Aria de răspândire a românilor rămâne oricum, ca a tuturor neamurilor, de altfel, mu mai largă decât harta etnopolitică.

Ne confruntăm, iată, cu un fenomen pe care socio-etnologia frontierelor trebuie să-l examineze: decalajele dintre „mărturisirile spațiale" ale intelectualilor și clasei politice, pe de o parte, și simțământul spațiului românesc al poporului însuși, pe de altă parte. În plus, ne confruntăm cu fenomenul decalajului posibil dintre *harta etnică* și *harta politică*. Rațiuni de realism și moralitate etnologică ne spun că *hotarele politice* românești trebuie să reproducă *frontierele etnice compacte ale românismului*. Dacă ar fi să exprimăm cantitativ raportul dintre harta politică și harta etnologică a românilor, am constata că acesta era de 6/1 în 1930, adică 1/6 dintre români trăiau în afara hotarelor politice ale României Mari. După estimările actuale, la cele peste douăzeci și două de milioane de români trăitori înlăuntrul hotarelor politice, vom regăsi peste zece milioane în afara frontierelor politice. Aceasta arată că raportul dintre harta politică și harta etnologică este de 3/1, ceea ce înseamnă că 1/3 dintre români trăiesc în afara statului politic românesc. Prin urmare, populația care poate beneficia de suportul statului politic din totalul populației românești a scăzut de la 6/1 la 3/1, ceea ce înseamnă că raportul s-a înjumătățit.

„Forța regatului României – spunea D. A. Sturdza – *are două baze. Întâia este că solul românesc este locuit de o masă compactă de români... A doua bază a forței noastre este că dincolo de frontierele noastre țara este învăluită de români. (...) Pericolul pentru Regat este acolo unde viața națională a românilor din afară de Regat este amenințată. Acest Regat nu poate exista dacă ceilalți români nu există. Atunci când românii care trăiesc în afara Regatului vor fi nimiciți, ultimul nostru ceas nu va întârzia să bată."*

Ne aflăm, deci, în fața unei noi direcții de analiză a *frontierelor*, care ține seama de relația între *harta etnică* și *harta politică*.

Ilie BĂDESCU

Spiritul de corp între toleranță și agresivitate

Problema SPIRITULUI DE CORP (SC) la medici, în România zilelor noastre, îmbracă atât aspecte generale – comune corpurilor medicale de oriunde sau corpurilor profesionale în general – cât și aspecte particulare, caracteristice României anilor post-revoluționari.

Semnalăm că ne referim la un subiect aproape necunoscut corpului medical de la noi, ca urmare a celor 45 de ani în care comunismul a făcut totul pentru a stăpâni națiunea română. În acest „totul" intră lupta de clasă, prin care reprezentanții puterii străine au lichidat elitele națiunii. Medicii reprezentau și atunci, mai mult ca astăzi, una din elitele țării, iar numeroasele sale vârfuri au fost anihilate fizic, prin asasinatele din închisori și prin teroarea declanșată împotriva celor pe care i-au lăsat în viață. Noile generații de medici au fost supuse, ca și restul populației, unei abile intoxicări cu minciuni și omisiuni grosolane. Liderii comuniști știau că medicii trebuie opriți să se constituie într-un corp de elită, pentru că ar fi apărut riscul – enorm pentru puterea comunistă – manifestării independenței acestei corporații, care nu ar mai fi fost dominată și nu s-ar mai fi lăsat condusă. Iată de ce comunismul ar fi fost dezavantajat prin sudarea psihologică și deci sufletească, în jurul unei idei pe cât de simple, pe atât de valoroase.

SC este o noțiune spirituală, și anume conștiința apartenenței la corpul medical, dar o conștiință trează și mai ales militantă. În acest fel atragem atenția că, dintr-o noțiune aproape filozofică, ea trebuie transformată, practic, într-una funcțională.

SC pune mai presus de ceea ce ar putea deosebi – și deci dezbina – unele grupuri de medici între ele, mai ales ideile simple ce pot lega pe medici între ei. Baza acestor idei este constituită de interesele comune oricărei categorii de medici, caracteristice deci profesiei în general. Ca oameni, medicii pot avea orice credință religioasă sau convingere politică. Ca medici, toți și fiecare au un singur crez și un singur interes comun: cel al profesiei de medic. Acesta este factorul de coeziune al corpului medical și el va fi cu predilecție atacat de către dușmanii acestei idei, mai ales cu ajutorul trădătorilor SC. Departe de a constitui un moment jenant – așa cum se încearcă în prezent să fie prezentat – dezbaterea teoretică a intereselor profesionale caracteristice, reprezintă un act de maturitate pentru un corp profesional. Subliniem că medicii văd în binele general al populației calea obligatorie pentru obținerea binelui lor. Nu am întâlnit medic care să creadă că i-ar putea merge mai bine dacă bolnavilor săi nu le va merge mai bine ca azi.

SC se manifestă în practică ca solidaritatea membrilor corpului medical cu interesele profesiei, mai ales când acestea sunt atacate. De aceea, locul de elecție al manifestării SC, este Agora, locul public, care aduce la lumină manifestarea solidarității medicilor. SC nu este servit de retorica declarativă, goală, nesusținută prin solidaritate, mai ales în momentele fierbinți, care separă totdeauna sămânța de neghină.

SC are ca expresie practică susținerea celorlalți de către fiecare din ei. În interiorul corpului medical, SC trebuie să funcționeze ca un filtru pentru eventualele antagonisme provenite din conflictele de interese între diferitele categorii de medici. Se va putea astfel atenua acuitatea divergențelor și se va putea micșora numărul eventualelor conflicte. În acest fel, SC contribuie la creșterea toleranței dintre medici, prin rolul său tranchilizant, ameliorând relațiile interumane înlăuntrul corpului medical. În această ipostază de filtru, SC poate fi un antidot împotriva spiritului primar, de individualism al medicului, contribuind la diminuarea sentimentului de singurătate al acestuia. Un medic care se găsește în mijlocul celor ca el, poate vedea – cu ajutorul SC – de jur-împrejurul său, numai colegi. Indiferent unde s-ar afla – din punct de vedere ierarhic – acești „ceilalți" medici, ei vor fi receptați ca niște egali, solidari în momentele critice.

Lipsa SC privează corpul medical de filtrul contradicțiilor interne, fiind astfel, prin absență, un factor de poluare a relațiilor intercolegiale, firești. Lipsa SC este o deficiență educațională a medicilor, rezultat activ al anilor de comunism, în care s-a încercat la maximum dezvoltarea sentimentului de individualism primar al medicilor, mascat și amestecat cu vorbăria despre personalitatea medicului, pe care SC nu numai că nu o neagă, dar o dorește, integrată însă – spre beneficiul comun – SC. Sentimentul solidarității în cadrul SC, este un nou tip de relație intermedicală, necunoscută în totalitarismul comunist, care a încercat din răsputeri să-i împiedice apariția.

Deși am accentuat mai întâi rolul de stabilitate internă pe care îl are de jucat SC, totuși principala sa funcție este cea externă și anume ca armă de luptă defensivă. Corpul medical trebuie să-și apere interesele profesionale specifice împotriva agresiunilor la care este expus. Conștiința apartenenței la un corp de elită cum este cel medical, poate solidariza cu siguranță în jurul ei imensa majoritate a membrilor corpului medical. Această solidaritate va funcționa ca un veritabil BLINDAJ împotriva atacurilor ce vin din afara corpului medical. Atacurile pot fi declanșate de structuri organizate, cel mai adesea ale statului, așa cum a procedat Stalin, care a intentat un proces pe motive fictive, împotriva unui grup de medici de mare reputație din statul sovietic. La noi, cel mai cunoscut caz este cel al grupului de medici acuzați în anii '59-'60 de puterea comunistă – la cererea sovieticilor – că ar fi ajutat mișcarea legionară. În realitate, s-a decis de către acuzatori asimilarea îngrijirilor medicale acordate unor foști deținuți politici cu o activitate politică propriu-zisă. Era negat dreptul medicilor de a îngriji un bolnav, indiferent de orientarea politică a acestuia.

Nici azi nu au încetat atacurilé, mai ales cele de intimidare, la care se recurge grație permanentei culpabilizări a medicilor, ca urmare a salarizării lor derizorii. Dar azi a crescut perfidia adversarilor noștri, care au ales câteva metode de la care speră mult.

Se folosește tactica *„divide et impera"*, încercând să învrăjbească între ele diferite categorii de medici, dând unora mai puțin ca altora. Se mai folosește și soluția calului troian, utilizând trădători ai SC, ce se lasă manevrați, pentru foloase personale ușor identificabile. Avem certitudinea că metoda de la care adversarii noștri așteaptă cele mai bune rezultate în opoziția la SC, este încurajarea pasivității exterioare, a lipsei de curaj, ce ar prejudicia interese personale foarte diferite. Pe această cale, dușmanii corpului medical speră să anihileze participarea unor medici, unii cu certă reputație profesională, dar care prezintă fiecare câte un punct vulnerabil, speculat de adversarii intereselor corpului medical. În același fel sunt manevrate unele asociații profesionale, care, pe motiv că nu au decât obiective științifice sau profesionale, sunt îndemnate să lipsească din Agora luptei pentru solidaritatea medicilor. Vorbăria despre contribuția indirectă la această luptă, este o încercare, totdeauna penibilă, de a salva ce se mai poate din prestigiul compromis prin pasivitate. Sunt ușor de manevrat pseudo-personalitățile promovate de comuniști pe criterii fără legătură cu calitățile lor personale.

SC are o relație directă cu gradul de cultură. Semidocții nu pot tresări la ideea SC. Ei vor fi găsiți acolo unde, în loc de SC, se încurajează spiritul de gașcă. Membrii unui astfel de grupuscul sunt capabili să încheie alianțe cu alte grupuri de sub influența adversarilor. Acest tip de alianțe, evident „monstruoase", constituie un veritabil pact pe spinarea intereselor corpului medical.

Nu trebuie să ne așteptăm ca sentimentul personal cu forță de generalizare, cum este SC, să se regenereze peste noapte, într-o țară ca România, unde centrul de comandă al exceselor a încercat „totul" timp de cinci decenii pentru a distruge corpurile de elită ale națiunii. Dar cred și sper că toți cei ce simt necesitatea regenerării elitelor acestei țări, își vor da seama că au obligația de conștiință să contribuie la renașterea SC pentru profesia medicală. Va fi servit nu numai un corp profesional, ci însăși elita națiunii.

Dr. Dragoș NICOLESCU

Cărţi noi la librăriile HUMANITAS

„Istoria Transilvaniei" – cel mai puternic instrument de propagandă revizionistă maghiară

Librăria *Humanitas* din Târgu-Mureş oferă publicului, în limbile engleză, franceză şi germană, lucrarea *Istoria Transilvaniei*. Este vorba despre traducerea volumului publicat în Ungaria în 1989 sub egida Academiei de Ştiinţe din Budapesta (Academia Kiadó), el însuşi o sinteză a celebrei lucrări (în trei volume) cu acelaşi titlu din 1986. Tentativa se înscrie deci pe aceeaşi linie propagandistică, iar realizarea celor trei traduceri vorbeşte răspicat despre vectorul european vizat de această propagandă – acum ca şi de-a lungul întregului secol al XX-lea.

Varianta franceză a lucrării, elaborată sub direcţia lui Béla Köpeczi (fost ministru al Culturii în Ungaria), cel care semnează şi prefaţa, ne avertizează încă de la început despre *obiectivitatea* sub care autorii intenţionează să-şi plaseze demersul, urmărind exclusiv criteriile rigorii ştiinţifice, integrând rezultatele cercetărilor celor mai recente şi bazându-se pe *fapte*. Toate acestea, ni se spune, pentru a oferi imaginea evoluţiei caracteristice a fiecăreia dintre cele trei etnii locuitoare în Transilvania – română, ungară şi germană – în domeniile social, politic şi cultural. Intenţia nu corespunde însă, din nefericire, nici pe departe, rezultatului final, căci sub această aură a obiectivităţii şi sub avalanşa de date prezentate, autorii nu ostenesc a relua *întreaga serie a tezelor antiromâneşti* elaborate în istoriografia ungurească.

Dimensiunile acestei rubrici nu ne permit o analiză exhaustivă. Ne vom opri, de aceea, la câteva chestiuni ilustrative, cu regretul de a nu putea realiza decât o trecere în revistă a mult prea numeroaselor falsuri flagrante ori *denaturări de fapte*, care, strecurate mai mult sau mai puţin subtil, compun o *anumită* istorie a Transilvaniei, dar nicidecum „Istoria Transilvaniei".

Una dintre ideile majore ale cărţii (anunţată şi ea deja din prefaţă) este cea a *extremei varietăţi etnice* a provinciei, ceea ce îi conferă *„un loc aparte în Europa"*. Nu în România, cu alte cuvinte...

Demonstraţia acestei teze începe cu capitolul „Transilvania din preistorie până la sosirea triburilor maghiare", deci cu perioada antică, în care se discută despre daci, geţi şi traci ca şi cum ar exista „înrudiri" între ei, sau ca şi cum ar fi vorba despre grupuri etnice distincte, încât confuzia e maximă. Elementele de cultură şi civilizaţie rezultate din descoperirile arheologice de pe teritoriul Transilvaniei nu rezolvă cu nimic problema, fiind tratate ca lipsite de însemnătate. Pe de altă parte, însă, precizează autorii, dacii formau un popor suficient de puternic pentru a pune mari probleme Imperiului Roman: cucerirea Daciei se va realiza în urma a două războaie grele şi va determina, prin urmare, din partea Romei, o atitudine extrem de dură la adresa populaţiei indigene: *„...romanii au fost obligaţi să-i distrugă complet (d'anéantir complètement) pe daci"* (p. 51). Aceasta s-ar fi făcut prin masacre, vânzări ca sclavi ori înrolarea forţată a dacilor în trupe romane din provincii îndepărtate. Cei care au putut scăpa, s-au refugiat în regiunea Daciei libere – dar autorii atrag atenţia că *dacii liberi* erau triburi *cu totul diferite* de cele din Dacia romană (cuprinzând deci şi Transilvania).

După cucerirea romană, *„armata romană a contribuit într-o mare măsură la diversitatea etnică a provinciei"* (p. 52). Nu poate fi vorba de romanizarea Daciei, afirmă autorii, căci populaţia dacică fusese „complet distrusă" (?!), iar *tracii* (veniţi din sudul Dunării, conform lucrării), cu care Imperiul a repopulat Dacia, erau ei înşişi slab romanizaţi, fiind preponderent de origine – şi inclusiv de limbă – *greacă*.

În concluzie, asimilarea limbii latine *„este* indemonstrabilă *(subl. n.) în Dacia şi chiar puternic dezminţită de materialele cercetate de ştiinţa istorică şi socială"* (p. 57).

În aceste condiţii, după retragerea aureliană, în Dacia nu a rămas aproape nimic şi, în nici un caz, *„mase de cetăţeni vorbitori de latină"* (p. 61). Mai mult, evacuarea Daciei s-a făcut cu acordul populaţiei (p. 62)! Puţina populaţie locală rămasă a fost distrusă de invadatori (triburile migratoare) ori s-a contopit cu aceştia.

Concluzia acestei întregi argumentaţii este una singură şi explicit subliniată în lucrare: *în Dacia* (şi în speţă în zona *Transilvaniei*, mereu accentuată) *nu poate fi vorba despre nici un popor neolatin* (p. 61)! Cu alte cuvinte – tot ale autorilor – după anul 270 d. Hr., Dacia nu a mai avut nici o legătură cu civilizaţia romană (p. 67).

În legătură cu Dacia romană, ar mai fi de amintit negarea în lucrare a existenţei oricărei *comunităţi creştine*. Apariţia creştinismului în Transilvania s-ar datora invaziei *goţilor arieni*, datând deci aproximativ din secolul al IV-lea.

Am accentuat această primă parte a volumului pentru că aici se realizează, în fond, sinteza *negării apariţiei poporului român ca popor neolatin* şi exprimarea *ideii că între Transilvania şi celelalte provincii româneşti nu a existat dintru început nici o legătură*. Numeroasele scheme şi hărţi ilustrează şi ele acelaşi lucru.

Capitolul următor are ca obiect de cercetare „Transilvania în regatul ungar medieval (895-1526)". Tezele fundamentale pe care istoricii unguri le emit – de fapt, cum spuneam, le reiau – şi pe care se străduie să le argumenteze prin falsificarea izvoarelor scrise, ignorarea în totalitate a celor arheologice, estomparea şi eludarea unor fapte pe care le cunoaştem deja cu certitudine şi înlăturarea cvasicompletă – în continuare! – a istoriei poporului român în tot acest interval de timp, sunt următoarele: poporul maghiar, atât de puternic şi de bine organizat din punct de vedere militar că a răvăşit o bună parte a Europei occidentale, a cucerit cu cea mai mare uşurinţă şi bazinul intracarpatic, în care, din diferite raţiuni, s-a stabilit. Din acest moment (sec. al IX-lea – al X-lea), Transilvania a fost veacuri de-a rândul parte integrantă a Ungariei. Apoi, în Transilvania locuiesc, de aproape un mileniu, trei popoare, fapt ce-i conferă un caracter multinaţional. Conform autorilor, aceste popoare sunt, în ordinea cronologică a aşezării lor, poporul ungar, poporul sas şi poporul român. Prin urmare, cele mai vechi popoare din Transilvania sunt *poporul ungar* şi apoi cel *sas*. În cadrul poporului ungar trebuie încorporaţi şi secuii, care, ca şi restul ungurilor, descind din acelaşi strămoş: hunii. Iar întrucât regatul regelui hun Attila cuprindea încă în secolul al V-lea şi bazinul Dunării, drepturile ungurilor în Transilvania sunt cu atât mai întemeiate.

Principalul izvor scris pentru istoria Transilvaniei în secolele al IX-lea – al XII-lea îl constituie scrierea *Gesta Hungarorum (Faptele ungurilor)*, al notarului cunoscut sub numele de Anonymus. Or, atitudinea autorilor faţă de acest opus voluminos şi detaliat este una de desconsiderare şi minimalizare, pentru a prefera apelul la surse arabe (orientale şi iberice), persane, latine provenite din Italia, Germania, Franconia ori greceşti din Bizanţ. Şi pentru ce? Pentru că Anonymus vorbeşte despre conducătorii valahi (blaki, blasi) care au reuşit să stăvilească rostogolirea valului maghiar la intrarea în Transilvania: Menumorut (nume care, pentru autori, ar releva o denumire moravă), Gelu, Glad. Dar istoricii unguri cred că toţi aceştia, ca şi alţi conducători cehi ori slavi pomeniţi în *Gesta* şi, de asemenea, toate evenimentele legate de înfrângeri suferite de maghiari reprezintă invenţii, *„simple produse ale imaginaţiei"* (p. 115) cronicarului, ce trebuie socotite un fel de *„basme din popor" (des contes populaires)* (p. 115). Căci – nu-i aşa? – *„luptătorii unguri care, timp de decenii, au semănat panica în rândurile tuturor popoarelor din Europa, până dincolo de Sena, de Rin, Dunăre şi Elba"* n-ar fi avut cum să *„dea înapoi – dacă s-ar da crezare marelui povestitor Anonymus – în faţa porţii muntelui Mezeş, a Mureşului şi trecătorilor transilvane şi să se încline în faţa unor eroi locali ai unor teritorii nu mai mari decât un comitat"* (p. 118). Mai ales că numele acestor „eroi locali" sunt false, ele nedesemnând persoane istorice, ci *„simple plăsmuiri"* ale lui Anonymus. Doar în ceea ce-l priveşte pe Gelu, autorii consideră că ar fi, în fapt, un personaj maghiar – numele real al acestuia fiind Gyula. Despre acest voievod Gyula (Jula sau Julea, am zice noi), care ştim că a creat o adevărată dinastie, autorii desfăşoară o amplă argumentaţie pentru a arăta că nu este vorba de o persoană, ci de o mare funcţie ungară (un fel de locţiitor al regelui), deci conducerea Transilvaniei era efectuată de un *gyula* şi nu de un voievod local cu acest nume (Gelu). Se anulează pur şi simplu caracterul românesc al instituţiilor cneziale şi voievodale, pornindu-se de la denumirea lor care ar fi de origine slavă şi se arată că voievodul ar fi fost numele cu care slavii din Transilvania îl denumeau pe domnul lor maghiar.

Toponimia zonei este luată în discuţie într-o manieră cel puţin stranie: se „uită" de numele de râuri şi localităţi păstrate ca atare din epoca romană şi se admit doar cele cunoscute şi atestate numai *după* „cucerirea" Transilvaniei de către maghiari, comparate, eventual cu cele *germane* şi *slave* (?!). Se admite totuşi că între timp puteau apărea şi denumiri româneşti de localităţi, dar nu se poate şti – cred autorii – de când datează. Oricum, în întreg textul lucrării sunt folosite exclusiv *numele ungureşti* ale aşezărilor, râurilor etc., ceea ce oferă lectorului o dată în plus imaginea unor teritorii maghiare din capul locului.

Întreaga luptă de recucerire, revigorată sub Ştefan I („cel sfânt"), este arătată ca o luptă de unificare deplină a poporului ungar, mobilul suprem al acţiunii fiind considerat creştinarea maghiarilor.

Poporul român a început să se aşeze în Transilvania abia începând cu secolul al XIII-lea, mai ales după invazia tătară din anul 1241, când rărirea populaţiei maghiare din Transilvania a creat această oportunitate. Migraţia românilor în Transilvania s-a făcut dinspre Peninsula Balcanică, dar înainte de venirea românilor la nord de Dunăre, întreg teritoriul *extracarpatic* era locuit de o populaţie turanică, pecenego-cumană. Românii au fost deci un popor într-o permanentă mişcare de factură nomado-migratoare, pentru demonstrarea acestei teze folosindu-se şi argumentul... *transhumanţei* păstorilor români! Chiar „pământul românesc" este o denumire care începe să intre în uz din secolul al XIII-lea, în legătură cu o parte a populaţiei situate între Dunăre şi Carpaţii de Sud. Se face precizarea că înainte de începutul secolului al XIII-lea nu există dovezi nici istorice, nici arheologice, nici toponimice cu privire la existenţa populaţiei române (valahe) în Transilvania (p. 187). Se contestă chiar autenticitatea diplomei regelui Andrei al II-lea din anul 1222, care atestă privilegiile românilor din Ţara Bârsei (p. 187). Este însă atent descrisă acţiunea regalităţii maghiare de colonizare a unor elemente occidentale în Transilvania în secolul al XII-lea, specificându-se că, după aşezarea lor aici, acestea au creat un singur popor: *poporul sas*, acesta fiind, de asemenea, mai vechi în Transilvania decât românii.

Invaziei tătare i se acordă o atenţie specială, deoarece de urmările ei se încearcă a se lega o serie de aşa-zise fenomene de factură etnică, demografică şi social-politică, menite a explica realităţile secolului al XIV-lea, în special masivă atestare a populaţiei româneşti în documentele transilvănene şi ungare. Autorii vorbesc în acest context de oprirea imigrării ungare şi săseşti la est de Carpaţi, datorată anterior „surplusului" acestor populaţii existent în Transilvania. O urmare directă a invaziei tătare a fost însă şi imigrarea masivă a românilor *înspre* Transilvania, pe care autoritatea regală i-a colonizat într-o manieră asemănătoare cu cea utilizată în cazul saşilor, rezultatul acestui proces fiind şi *sedentarizarea* (!) românilor, care, încurajaţi şi de regalitatea ungară, descoperă avantajele agriculturii!!!

Explicaţii cu totul fanteziste sunt oferite şi în privinţa ţărilor române extracarpatice, acestea preluând – ni se sugerează – modelele de organizare şi administraţie de la oligarhia ungară, de care depind, de altfel, într-o bună măsură. Pericolul otoman a reprezentat o primejdie mai mult pentru Regatul Ungariei, domnitorii români ţinându-i piept cu vitejie secole de-a rândul. Autorii „nu cunosc" aceste date, aşa că întreaga luptă românească antiotomană este ştearsă din volum – în buna tradiţie occidentală. Eliminând astfel cu totul efortul românesc de stăvilire a expansiunii otomane în Europa, acest mare capitol de istorie universală este tratat superficial, iar dezastrul însuşi al poporului ungar determinat de otomani rămâne, în consecinţă, neînţeles.

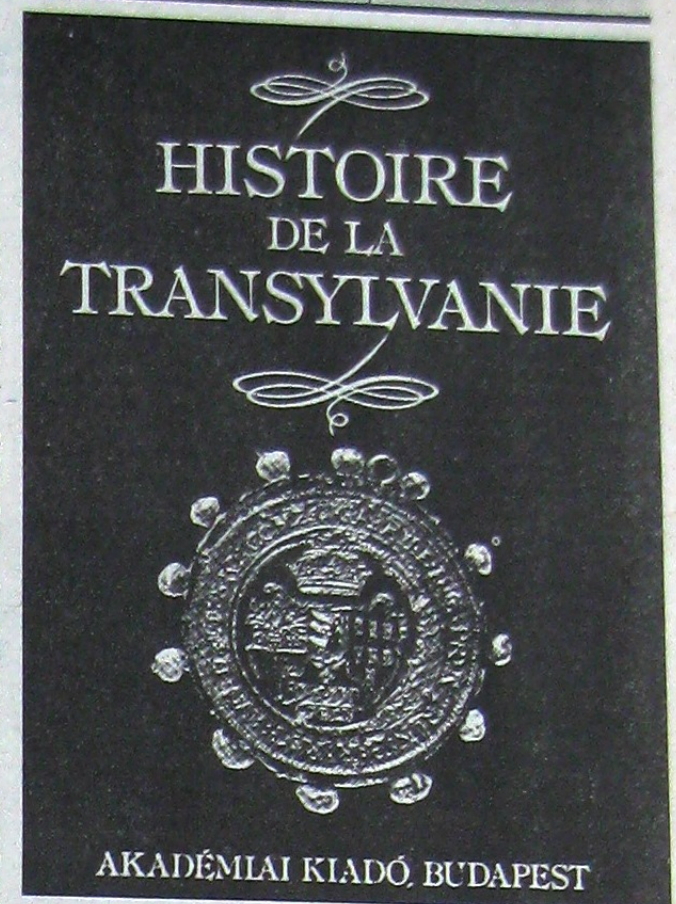

Vom face acum un salt peste timp, pentru a urmări pe scurt atitudinea autorilor şi faţă de evenimentul esenţial al istoriei secolului nostru care a fost primul război mondial, în speţă, faţă de Tratatul de Pace de la Trianon. În esenţă, lucrarea validează discursul contelui Apponyi de la Conferinţa de Pace de la Paris, care argumenta *împotriva principiului etnic (al naţionalităţilor)* pe care îl proclamau puterile Antantei ca bază pentru trasarea frontierelor naţionale. Iar *„frontiera ungaro-română a rămas fixată acolo unde o trasase compromisul marilor puteri"* (p. 619). Aflăm astfel că Ungaria a fost, prin urmare, grav şi injust lezată de către un *„sistem de interese imperialist care lovea în numeroase interese naţionale"* (p. 621).

În urma Tratatului de la Trianon – suntem asiguraţi – *„oamenii politici ai Antantei... au creat în bazinul dunărean o tensiune mai mare decât cea care existase înaintea primului război mondial"*, în special prin faptul că Transilvania a fost cedată unui *stat străin* (p. 621)!

Grija realizării acestei lucrări „pentru export" se poate observa şi din maniera de prezentare a regentului Ungariei, M. Horthy. În ciuda existenţei unui capitol special dedicat perioadei interbelice, despre Horthy se menţionează doar că... armata sa a intrat în Budapesta la jumătatea lui noiembrie 1919, după plecarea Armatei Române, şi că guvernul său contrarevoluţionar (!), adus la putere de Antantă, a fost cel care a participat la încheierea Tratatului de Pace (p. 619). Atât şi nimic mai mult.

Nimic, în orice caz, despre atitudinea sa faţă de populaţia evreiască – fapt de extremă importanţă pentru „punctajele" pe care Comunitatea Europeană le acordă statelor ce vor să pătrundă în interiorul său. „Sensibilităţile" occidental-europene sunt astfel protejate până la capăt.

În încheierea acestui material, vom spune că de la *istoricii români* aşteptăm, în primul rând o „Istorie a Transilvaniei" care să fie prezentată în Occident cel puţin la acelaşi nivel de eficacitate şi rezonanţă. E timpul să se înţeleagă nevoia nu atât a unei istoriografii, cât a unei *politici a istoriografiei româneşti*.

Sandra CRISTEA

Notă: Mulţumim istoricului Alexandru V. Diţă pentru sprijinul acordat în realizarea acestui material.

Anul III Nr. 10 (50)
16-31 Mai 1995

Mitul exterminării evreilor (XII)

Întrebarea apare încă şi mai legitimă dacă se consideră ceea ce Gerald Reitlinger, care este exterminaţionist, scrie despre dovezile relative la «lagărele de exterminare» poloneze: *„Cea mai mare parte a documentaţiei referitoare la lagărele morţii din Polonia, de exemplu, a fost adunată de comisiile de anchetă ale Guvernului polonez şi de Comisia centrală de Istorie evreiască din Polonia interogând supravieţuitorii fizic valizi, care erau rareori oameni cultivaţi. În plus, evreul din Europa orientală este retorician ca fire, lui îi place să se exprime întrebuinţând comparaţii înflorite. Atunci când un martor declara că victimele provenind din îndepărtatul Occident soseau în lagărul morţii în vagoane de dormit, el voia probabil să spună că ei soseau în vagoane de călători, iar nu în furgoane pentru animale. Uneori, imaginaţia depăşea orice credibilitate, ca atunci când contrabandiştii de alimente din ghetto erau descrişi ca oameni uriaşi, cu buzunare care mergeau de la gât până la glezne. Chiar şi cititorii care nu suferă de prejudecăţi rasiale pot găsi puţin prea groase pentru a ajunge să le digere amănuntele despre aceste asasinate monstruoase şi să fie forţaţi să strige „CREDAT JUDAEUS APELLA!" şi să considere aceste povestiri drept bune. În fond, cititorii au dreptul să gândească că este vorba despre martori «orientali» pentru care numerele nu sunt decât elemente de retorică. Chiar şi numele lor – Sonnenshein, Silberdukaten, Rothbalsam, Salamander (Rază de soare, Ducat de argint, Balsam roşu, Salamandră) – par scoase din imaginaţie"* (14).

Cu privire la metodele de lucru ale acestor comisii de anchetă şi la «mărturiile» pe care ele le-au adunat, Reitlinger declară explicit: *„Nu putem decât fi de acord cu R. T. Paget, K. C., membru al Camerei Comunelor, atunci când spune că cercetările întreprinse după război de comisiile de anchetă poloneze sunt de o mediocră valoare probatorie. Ele constau, într-adevăr, în esenţă, în descrieri detaşate de la persoane izolate, destul de rar confirmate de alte surse"* (15).

«Dovezile» existenţei «camerelor de gazare» în pretinsele «lagăre de exterminare» din Est sunt deci constituite aproape exclusiv din «mărturii oculare» extrem de suspecte, a căror veracitate este admisă *a priori* de istorici care apără realitatea «exterminării» evreilor, iar această lipsă intenţionată de spirit critic este caracteristica esenţială a metodei lor de lucru istoriografice.

Analiza acestor «dovezi» şi confruntarea lor reciprocă ar trebui totuşi să-i invite pe aceşti istorici la o mai mare prudenţă.

Studiul genezei mitului «exterminării» evreilor la Treblinka, la Sobibor şi la Belzec, de exemplu, este îndeajuns de revelator în această privinţă.

Una dintre primele «mărturii oculare» despre Treblinka – raportul trimis pe 15 noiembrie 1942 de organizaţia clandestină a ghettoului din Varşovia Guvernului polonez aflat în exil la Londra – descrie «exterminarea» evreilor în acest lagăr ca efectuându-se cu VAPORI DE APĂ!

În martie 1942 – se citeşte în acest raport – germanii au început construcţia noului lagăr, Treblinka B – în vecinătatea lagărului Treblinka A – care a fost terminat la sfârşitul lui aprilie 1942. Către prima jumătate a lui septembrie, el cuprindea două «case ale morţii».

«Casa morţii nr. 2» (*dom smierci n° 2*) era o construcţie de zidărie lungă cam de patruzeci de metri şi lată de cincisprezece. După relatarea unui martor ocular (*wg relacji naocznego swiadka*), ea conţinea zece localuri dispuse de ambele laturi ale unui culoar care traversa tot edificiul. În localuri erau instalate tuburi prin care trecea aburul (*para wodna*).

«Casa morţii nr. 1» (*dom smierci n° 1*) se compunea din trei localuri şi o cameră a cazanelor. Raportul continuă: *„În interiorul acestei camere era un cazan mare pentru producerea vaporilor de apă şi, cu ajutorul unor tuburi care treceau prin camerele morţii şi care sunt echipate cu un număr adecvat de găuri, aburul supraîncălzit se degajă în interiorul camerelor".*

«Victimele» erau închise în localurile despre care a fost vorba mai sus şi omorâte prin vaporii de apă!

„În felul acesta, camerele de execuţie se umplu complet, apoi uşile se închid ermetic şi îndelungata asfixiere (duszenie) a victimelor prin vaporii de apă (para wodna) care ies prin numeroasele găuri ale tuburilor începe. La început, din interior se aud urlete, care se potolesc încet şi după cincisprezece minute execuţia este efectuată" (16).

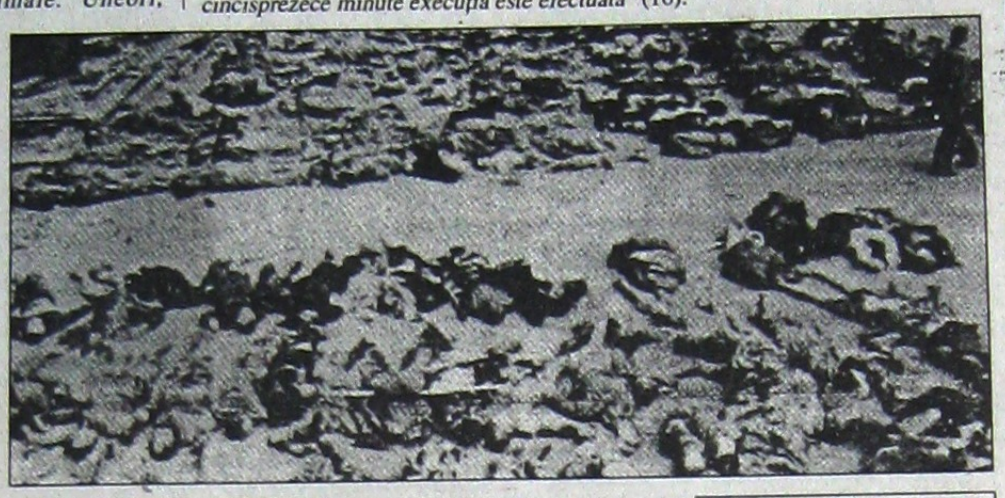

Aceasta este o notorie „fotografie a atrocităţilor", utilizată ca „dovadă" pentru gazările evreilor în lagărul de concentrare de la Nordhausen. Ea a fost prezentată lumii întregi şi a fost folosită în studiile asupra holocaustului, utilizată în lucrări „ştiinţifice", prezentată studenţilor şi elevilor, în şcoli şi universităţi.

Aceasta este însă versiunea completă, nepublicată ca atare, a aceleiaşi fotografii a lagărului Nordhausen. Se observă distrugerea totală a construcţiilor, datorată însă raidurilor aeriene ale Aliaţilor. Trupurile din imagine fuseseră scoase din aceste clădiri după uciderea lor în bombardamente. Nici unul nu fusese gazat.

Această poveste a fost reluată şi ridicată la rangul de adevăr oficial de către Comisia supremă de anchetă asupra crimelor germane în Polonia, care l-a acuzat pe fostul guvernator Hans Frank că a ordonat instalarea unui «lagăr de exterminare» la Treblinka pentru eliminarea masivă a evreilor «în camere umplute cu aburi» (*in Dampf gefüllten Kammern*)(17)!

Mitul «camerelor de gazare» cu monoxid de carbon (18) s-a impus după aceea şi constituie şi astăzi încă adevărul oficial cu privire la cele trei «lagăre de exterminare» din Est.

Ceea ce s-a petrecut este simplu: a fost suficient să se transforme în «camere de gazare» «camerele cu aburi» din raportul de pe 15 noiembrie 1942!

Astfel, «martorul ocular» Yankel Wiermik scria încă din 1944 că la Treblinka evreii erau omorâţi în două construcţii, una mare, cu zece «camere de gazare», cealaltă mică, cu trei «camere de gazare» (19), exact la fel cum cele două «camere de gazare» din raportul sus-menţionat aveau zece şi trei «camere cu aburi». Dispoziţia însăşi a localurilor noii construcţii este integral scoasă din raportul de pe 15 noiembrie 1942: zece camere dispuse pe ambele părţi ale unui culoar care traversa întreaga construcţie (20).

Că acest «martor ocular» este puţin demn de încredere se poate deja deduce din ceea ce afirmă el: în fiecare «cameră de gazare» care măsura «în jur de o sută cincizeci de picioare pătratice» (*about 150 square feet*), adică mai puţin de paisprezece metri pătraţi, se puteau îngrămădi de la o mie până la o mie două sute de persoane (21), **adică o densitate de la şaptezeci şi unu până la optzeci şi cinci de persoane pe metru pătrat!**

Iată-ne deci în prezenţa unuia dintre acei «martori oculari» pentru care, aşa cum afirmă Gerald Reitlinger, «numerele nu sunt decât elemente de retorică»!

În 1944, «camerele de gazare» de la Sobibor erau astfel descrise: *„La prima vedere, ai cu totul impresia de a intra într-o sală de baie ca oricare alta: robinete pentru apa rece şi caldă, bazine pentru a se spăla... Îndată ce toată lumea a intrat, uşile se închideau cu toată greutatea. O substanţă neagră şi densă iese în rotocoale din găurile practicate în tavan. Se aud urlete înspăimântătoare care totuşi nu durează mult căci se tramsformă în respiraţii înăbuşite şi sufocate, apoi în crize de convulsie. Se povesteşte că mamele îşi acoperă copiii cu trupurile lor.*

Paznicul «sălii de baie» observă toată desfăşurarea printr-o lucarnă din tavan. Într-un sfert de oră, totul este terminat. Podeaua se deschide şi cadavrele cad în vagonete care aşteaptă dedesubt, în pivniţa «sălii de baie» şi care, îndată ce s-au umplut, pleacă rapid. Totul este organizat conform tehnicii germane celei mai moderne. Afară, trupurile sunt depuse într-o anumită ordine şi stropite cu benzină, apoi li se dă foc" (22).

«Martora oculară» Zelda Metz furnizează descrierea următoare: *„Apoi, ei intrau în barăci unde femeilor li se tăia părul, apoi în «sala de baie», adică în camera de gazare. Ei erau asfixiaţi cu clor (dusili chloreim). După cincisprezece minute, erau asfixiaţi cu toţii. Printr-o lucarnă se verifica faptul că erau morţi. După aceea, podeaua se deschidea automat. Cadavrele cădeau într-un vagon de cale ferată care trecea pe sub camera de gazare şi ducea cadavrele spre cuptor"* (23).

Dar, din 1947, «Comisia centrală de anchetare a crimelor germane în Polonia» opta pentru uciderea «cu gazele de combustie produse de un motor situat în aceeaşi construcţie şi legat de camere prin tuburi» (24), recunoscând astfel că «mărturiile» sus-menţionate erau false. Dar aceasta nu a împiedicat-o pe Zelda Metz să se prezinte ca martor al acuzării, pe 23 august 1950, la procesul contra foştilor paznici de la Sobibor, Hubert Gromerski şi Johann Klier (25) , în cursul căruia ministerul public a susţinut în mod precis că în acest lagăr «execuţiile aveau loc prin gazele de eşapament ale unui motor» (26)!

«Mărturiile oculare» relative la Belzec sunt încă şi mai instructive.

Carlo MATTOGNO
Traducere de Eugenio MORALDO

(Va urma)

Note

(14) Gerald Reitlinger, *La Soluzione finale. Il tentativo di sterminio degli abrei d'Europa 1939-1945 (Soluţia finală. Încercarea de exterminare a evreilor din Europa 1939-1945)*, Milano, 1965, p. 651.
(15) Ibid., p. 71.
(16) *Likwidacja zydowskiej Warszawy, «Treblinka», Biuletin Zydowkiego Institutu Historycznero (Lichidarea Varşoviei evreieşti, «Trablinka», Buletinul Institutului Evreiesc de Istorie)*, Varşovia, ianuarie-iunie 1951, nr. 1, p. 93-100. Citatele: de la p. 95 şi 99.
(17) PS-3311. Acuzaţia nr. 6 contra lui Hans Frank, Nürnberg, 5 decembrie 1945. Un extras din acest document a fost citit la procesul de la Nürnberg: IMG, vol. III, p. 632-633.
(18) Inginerul american Friedrich P. Berg a arătat într-un excelent studiu tehnic *«The Diesel Daz Ghambers: Myth Within a Myth» (Camerele de gazare tip Diesel: Mitul dintr-un mit) – The Journal of Historical Review*, primăvara 1984, p. 15-46 – că o «gazare» cu oxid de carbon produs de un motor Diesel (a) este cum nu se poate mai neraţională şi mai neeficace. Într-adevăr, în vreme ce un motor Diesel produce o concentraţie medie de oxid de carbon de sub 0,4%, un motor cu benzină emite în mod normal 7% oxid de carbon şi 1% oxigen. Modificând carburatorul, se poate ajunge la o concentraţie a oxidului de carbon de 12% (de cinci ori mai mare decât cea a unui motor Diesel) şi iată de ce «povestea cu camera de gazare Diesel este incredibilă chiar şi numai pentru aceste motive» (p. 38).
(a) După istoriografia oficială, oxidul de carbon pentru «camerele de gazare» era produs de motoare Diesel.
(19) Yankel Wiernik, *A Year in Treblinka (Un an în Treblinka)*, New York, 1944, p. 13 şi 18. Wiernik declară că a fost deportat la Treblinka pe 24 august 1942 (p. 8), epocă la care exista deja mica clădire cu trei «camere de gazare» (p. 13). Noua construcţie cu zece «camere de gazare» a fost realizată în cinci săptămâni, începând cu sfârşitul lunii august (p. 18). Raportul polonez despre «camerele de gazare» a fost primit «în timpul primei jumătăţi a lui septembrie» 1942 (op. cit., p. 95), astfel încât cele două«mărturii oculare» se referă la aceeaşi perioadă.
(20) Ibid., p. 18.
(21) Ibidem.
(22) Alexander Pechersky, *La rivolte di Sobibor (Revolta de la Sobibor)*, traducere idiş de N. Lurie. Moscova, Editura de Stat Der Emes, 1946. În Yuri Suhl, *Ed essi si ribellarono. Storia della rezistenţa ebraica contro il nazismo (Şi ei se vor revolta. Istoria rezistenţei evreieşti contra nazismului)*, Milano, 1969, p. 31.
(23) *Dokumenty i materialy*, opracoval Mgr Blumental, Lodz 1946, vol. I, p. 112.
(24) Central Commission for Investigation of German Crimes in Poland, *German Crimes in Poland*, Varşovia 1947, vol. II, p. 100.
(25) *Frankfurter Rundschau*, 24 august 1950, p. 5.
(26) *Frankfurter Rundschau*, 22 august 1950, p. 4. După istoriografia oficială, «camerele de gazare» de la Sobibor nu aveau pivniţe (*Les Chambres à gaz, secret d'Etat, op. cit., p.. 144; NS-Vermischtungslager im Spiegel deutscher Strafprozesse – Lagărele de exterminare naţional-socialiste în oglinda proceselor penale germane*, editat de Adalbert Rückerl, München 1979, p. 163.

Răspunsul istoriei

Eseul „Contra duşmăniei dintre naţii", scris în 1932, şi reeditat recent la Fundaţia Culturală Iaşi, trebuie încadrat în ampla construcţie teoretică pe care Nicolae Iorga a aşezat-o înaintea „prejudecăţilor mucede" care somau „Bucureştii să se puie pe rostul realităţilor". Tocmai înţelegerea fenomenului politic internaţional al epocii având ca instrument formaţia teoretică a lui Iorga, şi verificată dramatic în experienţa războiului abia încheiat, decela cu totul îndreptăţită ideea avansată de istoric privind necesitatea unor alte raporturi între naţiunile română şi maghiară: *„În faţa primejdiei asiatice, întruchipată în bolşevism (...), a se trezi din beţia înverşunată de ieri este, pentru aceste două naţii, care, în interesul lumii întregi, nu trebuie să se distrugă una pe alta, nu numai o datorie de umanitate, dar şi una de proprie conservare".* Tot mersul ulterior al evenimentelor va arăta însă caracterul unilateral al suportului acestei idei, demonstrând incompatibilitatea ei cu ceea ce Iorga numea *„istoria constituţională a Ungariei".*

Imperativul redevenea coborârea pe *„frontul apărării noastre etnografice"* în care riposta directă nu înţelegea să excludă criteriile metodologiei istorice: *„înlăturarea prejudecăţilor, îndreptarea directă a informaţie"*, cunoaşterea deopotrivă a trecutului ambelor naţiuni. Aceasta se integra viziunii de ansamblu a marelui istoric asupra istoriei universale - ca *„viaţa marilor colectivităţi istorice".*

Ca un corolar, demersul istoriografic caută *„nu numai notele diferenţiale, ci şi pe cele comune, unificatoare, de regularitate şi de repetiţie în viaţa popoarelor, a naţiunilor, a statelor".*

Această forţă teoretică se găsea nesolicitată de elementele dezarticulate ale discursului „juriştilor" unguri privind trecutul relaţiilor româno-maghiare – *„o falsă sinteză care înlocuieşte sinteza adevărată".* Cu privire la relaţiile româno-maghiare istoricul român diferenţiază mai multe planuri de interacţiune: cu poporul unguresc, regalitatea, feudalitatea şi în cele din urmă, cu *„clasa politică ungurească din vremurile mai noi".* Studiul fiecăruia dintre ele reuşeşte demontarea unor false mituri – „rolul civilizator", „dreptul naţional maghiar" în Transilvania, având ca fundament infaibilitatea regatului lui Ştefan I (zis „cel sfânt").

Sunt reevaluate începuturile culturii maghiare, marcate de progarea unor atribute ce aparţin de fapt *„lumii slave de cultură latină şi religie catolică"* organizată în statul Moraviei întemeiat pe cucerirea carolingiană. Mai departe în veac, evoluţia culturii maghiare nu se identifică atât cu o *„dezvoltare culturală datorată unor virtuţi naţionale"*, cât cu o *„simplă prezidare a unor corpuri privilegiate după felul evului mediu"*, conturând *„un fel de «civilizaţie administrativă» alcătuită din «din naţii recunoscute»"* şi *«biserici recepte».* Este de altfel edificatoare evoluţia maghiarilor sub acest ultim aspect, de la prezenţa lor aici ca purtători ai misiunii papale, la împărţirea lor în trei religii - lucru ce demonstrează ineluctabil şubrezenia teoriei „transilvanismului".

Iorga demontează determinările false introduse de istoriografia maghiară în procesul de constituire a statului. Un fapt esenţial în delimitarea adevăratelor cadre ale formării poporului maghiar este acela că se poate vorbi de formarea poporului maghiar *numai după stabilirea* în Câmpia Panonică a triburilor mixte fino-ugrice conduse de turanieni, istoricul eradicând balastul ideologic maghiar care susţine aşezarea în această regiune a unei comunităţi etnice deja închegate. *„Imensa parte a acestui popor a ieşit însă dintr-un amestec făcut după năvălire. Aşa încât pământurile ocupate de statul unguresc nu au fost luate de o naţie formată, ci naţia s-a format (...) după aflarea pe pământul pe care a ajuns să-l ocupe."* Şi mai departe, formula însăşi a statului maghiar îşi găseşte inspiraţia în statul carolingian. Acestei structuri statale neconstituite, acţiunea papei îi va imprima ulterior caracterul şi îi va determina direcţiile de extindere teritorială a căror justificare în spiritul unui drept istoric *nu există.*

În primul rând este de remarcat că aceste triburi au avut la venirea lor în Panonia o mişcare iniţială către vest, sensul mişcării lor schimbându-se diametral datorită politicii papei. Artificialitatea acestei dinamici se va transmite şi alcătuirii statale viitoare: *„Atunci regalitatea ungurească a plecat către Răsărit nu în calitatea ei naţională, ci în cea religioasă catolică".*

Existenţa formaţiunilor politice româneşti impuse de o anume geografie şi istorie nu poate fi contestată prin argumentul instaurării unui *„drept de cruciadă perpetuă asupra acestor părţi locuite de ortodocşii schismatici"*, cu atât mai mult cu cât, vreme de un veac după sfârşitul secolului al IX-lea, *„regii unguri şi-au îndeplinit misiunea apostolică în cadrele regatului lor".*

Nicolae Iorga dezvoltă mai departe elementele veridice ale unui *drept* fundament istoric: *„Se poate întâmpla însă ca un popor să nu aibă ideea patriei teritoriale la început, dar s-o câştige pe urmă".* Acest lucru nu a fost posibil în *„aceste părţi care au aparţinut coroanei ungare, coroanei în sensul medieval şi cu misiune apostolică, nu poporului unguresc ca atare".* Românii *„n-au putut impune niciodată elementului unguresc concepţia lor teritorială"* pentru că *„teritoriile cucerite sunt pentru unguri, ca şi pentru turcii otomani de odinioară, pământul care s-a aflat sub copitele cailor lor şi care, prin acest act sacru păgân, ar trebui să rămână întotdeauna în atârnare de câştigătorii de biruinţă".*

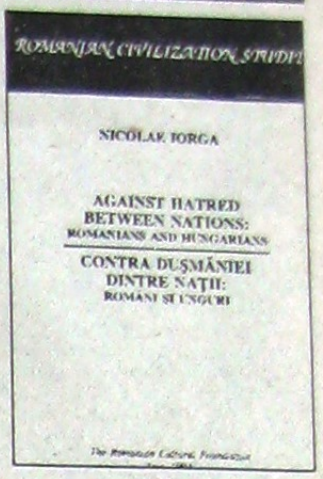

Sunt elemente care se structurează în ceea ce s-a numit „viziunea organicistă" asupra istoriei, în cadrul căreia Iorga distingea statele organice de statele neorganice, într-o mai largă cuprindere – delimitarea realităţilor istorice organice de cele neorganice. El alătura astfel răspunsul său teoretic celuilalt răspuns – istoric – dat de neamul românesc în Marele Război al Reîntregirii: *„e o lungă poveste cu întrebări şi răspunsuri, în care noi am dat ultimul răspuns, absolut definitiv".*

Călin CÂMPEAN

COMISIA ROMÂNĂ DE ISTORIE MILITARĂ

MUNTELE ŞI „MIRACOLUL" ROMÂNESC

MIRCEA DOGARU

EDITURA GLOBUS

Semnal editorial

Dl maior dr. Mircea Dogaru este şeful Secţiei de Istorie Antică şi Medievală din cadrul Institutului de Studii Operativ-Strategice şi Istorie Militară. Numele domniei sale a mai apărut în paginile revistei „Mişcarea" cu ocazia lansării unei alte lucrări de cercetare istorică, anul trecut.

Lansarea cărţii dlui Dogaru „Muntele şi «miracolul» românesc" a avut loc luni 15 mai, la Sala Bizantină a Cercului Militar în prezenţa unui public compus, în mare majoritate, din militari, dar şi din istorici şi ziarişti. Am consemnat câteva dintre cuvintele rostite de autor: „Dacă aş fi fost scriitor, aş fi intitulat această carte «Antirecomandarea 1201» şi aş fi dedicat-o ţăranului român. Ca istoric militar, m-am oprit în primul rând la ideea rezistenţei prin limbă şi ortodoxie. Consider că este datoria noastră, o misiune, aş zice, să ne străduim a contribui la pregătirea noii generaţii şi mai ales să restabilim împreună sentimentul mândriei de a fi român".

Reporter

„La Editura GLOBUS a apărut, sub egida Comisiei Române de Istorie Militară, studiul monografic „Muntele şi «miracolul» românesc – File din cronica persistenţei noastre (275-1785).

Lucrarea abordează, din perspectiva gândirii şi practicii militare *„câteva direcţii de cercetare ale unei problematici complexe: rolul muntelui în perpetuarea Romanităţii orientale, în cristalizarea, dăinuirea şi evoluţia poporului român".*

Analizând specificul rezistenţei şi dăinuirii româneşti, autorul subliniază importanţa strategică şi caracterul de rezervor etnic al Podişului Transilvan. Determinismul geopolitic a dus la adoptarea de către români a unor forme specifice de rezistenţă spirituală în faţa presiunilor îndreptate asupra noastră atât dinspre Vest cât şi dinspre Est. În domeniul militar, din punctul de vedere al gândirii strategice, coloana vertebrală a acestei rezistenţe a constituit-o muntele.

Putem afirma că, pornind de la vechi polemici, în cadrul cărora au strălucit argumentele lui Nicolae Iorga în privinţa rolului muntelui în dăinuirea românească şi ale lui Gheorghe Brătianu privind „miracolul românesc", studiul istoricului militar, maior dr. Mircea Dogaru se înscrie ca o nouă valoroasă contribuţie pe linia restabilirii adevărului istoric şi afirmării dreptului fundamental al românilor la recunoaşterea contribuţiei lor originale în edificarea configuraţiei etnice, culturii şi civilizaţiei în Europa central-răsăriteană."

Preşedintele Comisiei Române de Istorie Militară
Prof. univ. col. (r.) dr. Nicolae CIOBANU

FOAIA DIECEZANĂ

PERIODIC DE CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ EDITAT DE EPISCOPIA CARANSEBEŞULUI

În spaţiul de deschidere spirituală în dreapta credinţă din România ultimilor ani, zidirea de lăcaşuri sfinte, reconstruirea unor vechi biserici, schituri şi mănăstiri – distruse în cadrul proiectului comunist de ateizare a celui mai vechi popor creştin din această parte a Europei, reînfiinţarea episcopiilor tradiţionale – desfiinţate în cadrul aceloraşi brutale şi concertate acţiuni de distrugere a valorilor noastre tradiţionale – sunt gesturi pline de semnificaţii. *Reinstituirea spaţiilor sacre, reconsiderarea vechilor instituţii religioase* sunt semnele unei profunde renaşteri. Ne re-cunoaştem astfel drept un popor aşezat în lume cu faţa către Dumnezeu. Fenomenul religios, poate cel mai semnificativ atât prin *proporţii* cât şi prin *implicaţii*, este şi cel mai puţin luat în considerare atunci când sunt evaluate procesele de schimbare în care este implicat poporul român în contextul istoriei sale recente.

Aşezată sub semnul înţelepciunii Sfintei Scripturi despre primordialitatea Cuvântului – „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul" (Ioan: 1,1), stă scris pe prima pagină a acestui prim număr –, în pragul sărbătoririi centenarului fondării sale – seria *primă* a fost lansată în anul 1886 –, reapare la Caransebeş *Foaia Diecezană (Periodic de cultură şi spiritualitate ortodoxă editat de Episcopia Caransebeşului. Serie nouă, anul I, Nr. I, martie, 1995, Caransebeş).*

Iniţiativa reeditării acestei publicaţii face parte din procesul de reactivare a Episcopiei Caransebeşului, aflăm din cuprinsul Editorialului semnat de Prea Sfinţia Sa Emilian, Episcopul Caransebeşului, cel chemat „prin vrerea lui Dumnezeu" să reînnoade „firul istoricei Eparhii", instituţie de asemenea desfiinţată de regimul comunist.

În paginile acestui prim număr este conturat profilul cultural-spiritual al tradiţionalei publicaţii care-şi propunea încă din programul său redacţional să-şi extindă preocupările şi asupra „... cestiunilor privitoare la istoria, limba şi literatura română", asumându-şi astfel în străvechiul spaţiu bănăţean deopotrivă sarcini culturale, alături de cele de afirmare şi întărire a credinţei ortodoxe .

Pr. Prof. Ionel Popescu urmăreşte traseul istoric al *Foii Diecezane* de la fondare până la întreruperea ei de către comunişti în 1949 (după 65 de ani de apariţie neîntreruptă).

Reeditarea *Foii Diecezane* este astfel dintru început aşezată în cadrele consacrate de vechea *Foaie*. Problemele abordate sunt totodată de o stringentă actualitate. Am reţinut în acest sens dintr-un interesant articol intitulat „Idealul Bisericii şi opţiunile tineretului": , apărut sub semnătura dlui Cristian Frenţiu. „Impasul tânărului este foarte mare astăzi... datorită modelelor false oferite de principalele instituţii ale statului (familie, şcoală, cultură, politică) – în lipsa legăturii reale şi autentice între Biserică şi stat" şi de asemenea: „nu trebuie evitată nici o problemă arzătoare la care tânărul ar putea fi expus. În acest sens, cred că nu poate fi ocolită problema politică (întrucât ţine de binele social, de legăturile de interdependenţă între diferitele segmente ale societăţii)", arată semnatarul articolului, considerând politicul un cadru ce poate fi uşor falsificat. Or, manifestarea *minciunii* şi a *falselor modele* în câmpul social-politic, restrâng drastic spectrul opţiunilor tinerilor, care „sesizează mult mai acut aceste probleme". „Pericolul e fixarea pe părţile întunecate ale realităţii (iadul sufletesc), nereuşindu-se trecerea spre lumina lui Dumnezeu".

Cu atât mai mult, expus fiind acestor pericole – „modelul autentic de urmat pentru un tânăr nu poate fi altul decât Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul".

Salutăm şi noi reapariţia *Foii Diecezane*, din ale cărei pagini străbat astfel de înălţătoare mesaje de chemare la credinţă a tinerilor.

Claudia BURUIANĂ

Mulţumim

tuturor prietenilor noştri care au trimis donaţii pentru susţinerea revistei „Mişcarea". Sprijinul Dumneavoastră este esenţial pentru apariţia revistei.

Fiecare donator va primi în scris confirmare de primire din partea Direcţiei Administrativ-Economice a MPR.

Să sprijinim „Mişcarea"!

Revista "Mişcarea" poate fi sprijinită prin:

- *contractarea cât mai multor abonamente;*
- *donaţii de sume băneşti;*
- *donaţii de materiale necesare activităţilor redacţionale;*
- *răspândirea şi difuzarea publicaţiei.*

Donaţiile în obiecte

constând în materiale de birou, aparatură tehnică şi electronică (computere, fax, xerox. reportofoane, aparatură audio şi video, accesorii etc.) precum şi orice alte materiale care pot fi utilizate în activitatea redacţională se trimit prin colet poştal (sau prin intermediar) pe adresa:

Mişcarea Pentru România
Direcţia Administrativ Economică
Str. Scărlătescu nr. 14, sector 1
Bucureşti, cod 78158

A B O N A M E N T E

„Mişcarea" este înscrisă în catalogul presei interne la poziţia 3076. Abonamentele se pot contracta prin toate oficiile poştale din ţară, prin filialele RODIPET S.A. sau direct la redacţia „Mişcarea"

Persoane domiciliate în România

Un an (24 apariţii ale revistei): 10.000 lei

6 luni (12 apariţii): 6.000 lei

Veteranii de război, foştii deţinuţi anticomunişti, pensionarii, studenţii şi elevii beneficiază, la cerere, de o reducere de **50%**. În aceste situaţii este necesară prezentarea unui document justificativ (adeverinţă, talon pensie etc.)

Persoane juridice române (Instituţii, organizaţii)

Un an: 25.000 lei

Instituţiile creştine ortodoxe şi bibliotecile publice: **10.000 lei pe an.**

Abonamente pentru străinătate numai prin intermediul redacţiei „Mişcarea"

Un an: 50 $ sau 80 DM

Abonamentele contractate rămân valabile indiferent de fluctuaţia preţurilor. În caz de întârziere a apariţiilor, abonamentele se prelungesc automat.

Expediaţi banii pentru abonament prin **mandat poştal** (sau prin virament) într-unul din **conturile noastre bancare** specificate în caseta alăturată.
Vă rugăm să completaţi cât mai clar **adresa** la care doriţi să primiţi revista.

Publicaţia „Mişcarea" este editată de **Mişcarea Pentru România**, formaţiune politică înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti, prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991.

Direcţia publicaţiei „Mişcarea" este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Redactor Şef: Dan DUNGACIU

Tehnoredactare computerizată: PROREP S.R.L.
Tehnoredactor : Nicoleta NEAGU

Adresa redacţiei:
Str. Scărlătescu nr.14, Sector 1, Bucureşti Cod 78.158

Tel.: 659.45.72. Fax: 312.41.15.

Relaţii cu publicul: miercuri şi vineri orele 16.00–20.00

Sumele băneşti destinate revistei „Mişcarea" se trimit prin **mandat poştal** (sau virament) într-unul din conturile noastre bancare deschise la

Banca Română pentru Dezvoltare – Bucureşti „Unirea" (BRD–Unirea)
pe numele:
„Mişcarea Pentru România"
Cont nr. 40.729.96.133.178. (pentru Lei)
Cont nr. 15.207.96.133.178 (pt. $ şi DM)
Nu uitaţi să precizaţi destinaţia sumelor expediate („Abonament", „Donaţie" etc.).

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile revistei „Mişcarea" nu pot fi atribuite organizaţiei Mişcarea Pentru România. MPR îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentaţii săi abilitaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

Preluarea sau reproducerea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile revistei „Mişcarea" nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

„Reîncreştinarea pământului românesc nu este posibilă fără zămislirea unei culturi plămădite din sângele lui Hristos şi stropite cu sângele Lui, ca o roadă a Luminii." (Sergiu Grossu)

Psalm

Doamne, Tu mă cercetezi de aproape
şi-mi cunoşti adâncile, sufleteştile ape...

Ştii când ispitele înfrâng zăgazurile,
ştii toate bucuriile şi toate necazurile,
ştii cântecul, dorul şi visele,
ştii amintirile mele, ucisele,
ştii piscurile înalte şi căile,
ştii gheţurile şi văpăile.
Ştii când mă arde trufia,
tăgăduindu-Ţi Cerul şi sfidând Veşnicia;
ştii când fărădelegea m-apasă
ca o păclă amară şi deasă;
ştii când mă urc şi când mă prăbuşesc
în neputinţa omului firesc –
ştii când Te văd şi când Te răstignesc...

Încotro mă voi duce departe de Tine?
La cine voi alerga, Doamne, la cine?
Spre care zări paşii goni-vor şi unde
să-ncerc, de ochiul Tău, a mă ascunde?
Ca şi pe Cain, de odinioară,
osânda conştiinţei mă doboară.
N-am tihnă, n-am puteri, n-am adăpost –
sunt doar o biată navă fără rost,
ce-alunecă-ncărcată de păcate
pe valurile vieţii zbuciumate...

Doamne, Tu mă cercetezi de aproape:
nu lăsa Întunericul să mă îngroape.
Răpeşte-mă, Doamne, păcatului,
pune piedici Vrăşmaşului, blestematului,
strecoară-mi în suflet luminile,
aprinde-mi dragostea, înfloreşte-mi grădinile
şi-nalţă-mă, Doamne, şi creşte-mă,
cu naşterea-a doua-nnoieşte-mă,
să-Ţi pot cânta slavă cu Îngerii,
chiar şi-n valea aceasta a plângerii...

Sergiu GROSSU

„De la *Balada omului însingurat*, apărut în ultimul număr al revistei *Gândirea* (iulie-iunie 1944), n-am mai publicat nimic în ţară (...) refuzând să colaborez pe plan literar, cultural şi politic cu regimul comunist înscăunat de către armata sovietică de ocupaţie. Refuzul acesta s-a soldat, după ani grei de hărţuieli poliţieneşti şi convocări la Securitate, cu arestarea mea, în noaptea de 7 martie 1959, şi condamnarea la 12 ani de muncă silnică. Era preţul pe care a trebuit să-l plătesc, împreună cu alte mii de suflete de Români, pentru simplul fapt că n-am încetat să ne aplecăm pe paginile interzise ale *Sfintei Scripturi*, practicându-i preceptele şi strigând, de-a valma cu proorocul: «*Doamne, Dumnezeul nostru, alţi stăpâni afară de Tine au stăpânit peste noi, dar acum numai pe Tine şi numai Numele Tău îl chemăm...*» (Isaia, 26. 13)." (Sergiu Grossu)

Din opera d-lui Sergiu Grossu

Lucrări în limba franceză

La Chaîne (Poème de prison), 1971, Ed. L[a] paragraphes littéraires de Paris;
Un rayon de soleil (Poèmes), 1971, Ed. Debres[se] Poésie;
Nous attendons une nouvelle terre, 1971, Ed. La Pens[ée] universelle;
Catacombes 1973 (Almanach de l´Eglise du Silence), 1973, Ed. Catacombes;
Derrière le rideau de bambou (de Mao Tsé-toung à Fi[del] Castro), 1975, Ed. Catacombes;
Au fond de l´abîme (Le règne de la haine), 1976, E[d.] Apostolat des Editions;
Vania Moïsséieff (Le jeune martyr de Volontirovk[a], 1976, Ed. Catacombes;
Les enfants du Gulag (Chronique de l´enfance opprim[ée] en URSS.), 1979, Ed. France-Empire;
Maîtresse, Dieu existe (Les enfants dans l´état [et] l´athéisme soviétique), 1988, Ed. Fayard.

Lucrări în limba engleză

The Church in today´s catacombs, 1975, Ed. Arlingt[on] Hause, USA.

Lucrări în limba română

Pietre de aducere aminte (poezii religioase, semn[ate] Simion Cubolta), 1971, RFG.;
Calvarul României creştine, 1992, Editura Convorb[iri] literare-ABC Dava;

Poetul ca mărturisitor

„Iată că diavolul are să arunce în temniţă pe unii din voi, ca să vă încerce..." (Apocalipsa 2, 10)

Unul dintre cei din urmă propovăduitori ai spiritului inegalabilei grupări din jurul „Gândirii", poetul basarabean Sergiu Grossu, se întoarce acum, prin cele două apariţii datorate editurii „Roza Vânturilor", la publicul românesc. Lira poetului va răsuna de acum *acasă*, completând cu strălucire relieful poeziei noastre religioase şi închizând o serie unică, poate, în patrimoniul culturilor europene. Printre cei care au ilustrat-o şi i-au desenat profilul: Crainic, Gyr, Voiculescu.

O dată cu ultima apariţie a revistei patronate de Nichifor Crainic, Sergiu Grossu „alegea tăcerea" în faţa satanicului regim adus de tancurile Armatei Roşii. Înaintea tânărului de numai douăzeci şi patru de ani se dezlănţuia atunci pustiirea spirituală şi politică pe care, un alt tânăr, cu mult mai devreme însă, o intuia printr-o năpraznică profeţie: *„De vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor ieşi învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină, că ele vor pleca de la noi înainte de a ne sataniza, adică bolşeviza?"* (Corneliu Codreanu).

Miza reală a conflictului *comunism-anticomunism* fusese resimţită şi aşezată pentru prima dată în adevarata ei lumină: la nivelul profund şi esenţial al fiinţei umane, cel *religios*.

Au existat de-a lungul istoriei confruntări româno-ruseşti cu grele şi tragice consecinţe, dar cea din urmă ieşea din serie prin grozăvia sa, prin amploarea uriaşă a catastrofei şi prin profunzimea stratului spre care vroia să străpungă Răul. Nu doar o luptă pe palierele politic, economic sau cultural se derula atunci, ci o încleştare apocaliptică de proporţii universale, între Bine şi Rău, între Om şi Neom, între Diavol şi Bunul Dumnezeu. Devastarea se vroia atunci *totală*.

Şi poate că numai astfel decriptată putem tălmăci nevoia acută a poetului cu fibră religioasă de a riposta, după 1944, în primul rând la *acest* nivel, militând activ şi devenind unul dintre conducătorii organizaţiei ortodoxe *Oastea Domnului*. Sau, lărgind spaţiul hermeneuticii, poate că tot astfel se explică şi amploarea extraordinară a acestei organizaţii, ajunsă, în 1948, cu un an înainte de desfiinţarea ei oficială, la peste trei sute de mii de membri. Iar flacăra torţei sale n-avea să fie stinsă până în ultimele ceasuri ale regimului comunist!

Destinul poetului capătă, aşadar, caracter *exemplar*. Sergiu Grossu se înscrie, prin adâncimea, întinderea şi caratele travaliului său, în pleiada strălucitilor intelectuali români care s-au ridicat la luptă împotriva Anti-spiritului cu armele Spiritului, ridicând steagul Credinţei strămoşeşti şi al poeziei mărturisitoare întru ortodoxie, fie că s-a aflat în ţară fie, mai târziu, în afara ei. Câteva date biografice ale marelui patriot creştin, aşa cum apar ele redate în prefaţa semnată de dl Dan Zamfirescu la volumul „Inscripţii pe un vas de lut", se cuvin la acest moment creionate.

Sergiu Grossu s-a născut la 14 noiembrie 1920, în comuna Bolta, judeţul Bălţi (Basarabia). Clasele primare şi liceul le-a urmat la Bălţi. La optsprezece ani tipărea revista trimestrială „Flori de stepă". În zilele tragice ale lui iunie 1940, se refugiază împreună cu familia în România neocupată. În perioada 1941-1943 activează ca redactor în Direcţia Presei din Ministerul Propagandei, Serviciul Gazetelor, ocupându-se de publicaţiile „Basarabia" şi „Transnistria". Izbucnirea războiului îl obligă să-şi încheie studiile universitare abia în 1948, cu un an înainte de „reforma" comunistă a învăţământului. Obţine licenţa în filosofie, cu *Magna cum Laudae* şi în filologie modernă, *Cum Laudae*, la Universitatea din Bucureşti.

Din punct de vedere literar, cariera lui Sergiu Grossu urmase o traiectorie suitoare, culminând cu validarea definitivă a poetului prin înscrierea numelui său între colaboratorii „Gândirii". Anterior, publicase în „Convorbiri literare", „Revista Fundaţiilor Regale", „Chemarea Vremii", „Familia", „Dacia Rediviva", „Gazeta Cărţilor", „Epigrama", „Viaţa Basarabiei", „Basarabia Literară", „Raza" etc. Unicul volum publicat în ţară – un volum de epigrame intitulat „Muştar" – a fost tipărit în 1940 de I. E. Toroutiu la Editura Bucovina.

După 1948, Sergiu Grossu frecventează cursurile Institutului Teologic din Bucureşti, singura instituţie ce reuşise să supravieţuiască valoric chiar şi după „reforma" ocupantului comunist. Tot acum începe şi activitatea sa în cadrul *Oştii Domnului*. În 1949, o dată cu desfiinţarea acesteia, majoritatea conducătorilor sunt aruncaţi în închisori. Poetul basarabean, unul dintre puţinii lideri ai organizaţiei rămaşi în libertate, va fi plasat sistematic în vizorul Securităţii, hărţuit şi urmărit, iar în 1959 arestat, anchetat şi condamnat la doisprezece ani temniţă grea pentru „activitate religioasă interzisă şi subversiune anticomunistă". După trei ani de închisoare, în urma unui decret de amnistie, va fi eliberat. Închisoarea fusese însă spaţiul unor sedimentări sufleteşti mistuitoare şi fermentul creaţiei poetice de mai târziu.

Experienţa concentraţionară a lui Sergiu Grossu este emblematică şi superb mărturisitoare asupra reacţiei româneşti *biruitoare* în faţa unei catastrofe ce venea să răstoarne, mai cu seamă, rânduiala spirituală instituită de Dumnezeu. Întreaga activitate ulterioară şi poemele publicate în străinătate după emigrare sunt convocate să depună mărturie: *„Sergiu Grossu şi-a găsit sensul suprem al artei şi acţiunii sale tocmai când se părea că «vremurile» îl copleşesc pe «bietul om», după cuvântul cronicarului. A face să triumfe omul de sub vremi prin credinţa în Dumnezeu, prin «recurgerea la forţa» idealului creştin şi a comuniunii vii şi permanente cu Dumnezeu; a face din poezie o boltă de lumină peste iadul ce încerca să-l sfărâme – aceasta este aventura lui Sergiu Grossu, o aventură unică, a unui spirit românesc în bătălia pentru triumful lui Dumnezeu **în om şi prin om**, asupra apocalipsului sătanizării universale"* (Dan Zamfirescu).

După eliberare, păstrându-se consecvent pe linia refuzului oricărui compromis, poetul va fi obligat să lucreze numai pe şantiere sau în fabrici, „oriunde nu se avea tangenţă cu materia explozivă a cuvântului, a ideii". În 1969, zece ani după condamnarea sa, Sergiu Grossu reuşeşte să obţină împreună cu soţia – Nicolette-Valérie Bruteanu, rudă după mamă cu Iuliu Maniu – un paşaport turistic. Odată ajunşi în Franţa, decizia va fi luată fără şovăire: exilul politic.

A doua fază a unei vieţi exemplare începe şi se derulează pe malurile Senei, profilându-se ca o veritabilă *„Oaste a Domnului" în exil*. Steagul creştin va fi ridicat iarăşi cu vigoare, iar lupta împotriva comunismului va dobândi rang de legământ. În octombrie 1971, soţii Grossu iniţiază publicaţia „Catacombes", aşezată în slujba aceloraşi idealuri. Ea va apărea neîntrerupt până în 1992, vreme de douăzeci şi unu de ani, deci, colecţionând 239 de numere. Editorialul indica răspicat traiectul revistei: *„Cufundaţi într-un univers de tenebre, asediaţi din toate părţile de puterile răsculate ale lui Antihrist, răscoliţi de duritatea unei istorii pătate de trădări şi apostazie, noi luptăm împotriva răului care ne înconjoară şi ne pătrunde, cu legea absolutului binelui, a credinţei şi a iubirii, cu armele ofensive şi defensive ale dreptăţii şi luminii, cu Evanghelia lui Hristos, Mântuitorul"*. Programul publicaţiei transforma într-o superbă „cruciadă anti-comunistă", unul dintre traseele sale constituind dezvăluirea variilor forme de agresiune pe care popoarele zvârlite în mâna comunismului, prin directa contribuţie a Occidentului, erau obligate să suporte atunci, secondate, iarăşi, de aceeaşi pri[n]

„N-am nici un merit în creaţia prezentului *Univers simfonic*. Versurile mi-au fost, parcă, dictate de Cineva, în chip misterios...
Aşa le-am *primit* şi aşa le dăruiesc cititorului: ca pe o flacără de cântec, ţâşnit din bezna de ieri şi salutând aurora zilei de mâine..." (Sergiu Grossu)

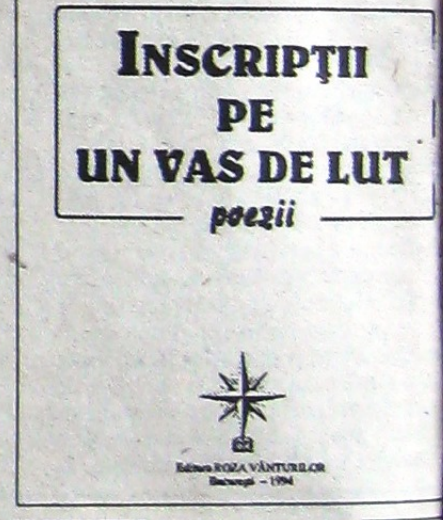

„Ceea ce vreau, ceea ce doresc din adâncul inimii, este doar *restaurarea dreptului la existenţă* a poeziei de inspiraţie mistică, purtătoare de balsam miruitor şi foc de viziune cristică, din care, hrănindu-te, să te simţi mai cald, mai luminos, mai bun, ca după o liturghie în Săptămâna Mare..." (Sergiu Grossu)

indiferentă şi cinică a „lumii libere". Totul, de la poeme până la publicistică, se aşează în demersul marelui luptător creştin sub flamura acestor comandamente înlănţuite: *creştinism, naţionalism, anti-comunism*.

O traiectorie spirituală, ce ţâşneşte dintr-un [...] confruntat de timpuriu cu agresiunea comunistă în Basarabia – îşi va căpăta lumina, deopotrivă, pe teritoriul românesc sau pe meleaguri străine. Ea va izbucni însă, atingându-şi culminaţia şi împlinirea menirea, o dată cu surparea „imperiului răului", moment la care au contribuit, cu puterile lor, cu armele specifice, românii de pretutindeni, fie că ţară fie peste graniţă.

Bine aţi venit acasă, Domnule Sergiu Grossu!

pagină realizată de Pavel MUREŞAN